Cena egz. 20 groszy

Termin zgłoszeń do biegu „Dziennika Bydgoskiego“ przedłużamy do 15 maja.

14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu ul. Mostowa 17; w Grudziądzu ul. Toruńska 22; w Inowrocławiu Król. Jadwigi 22/23; w Gdyni Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Telefony: Nr zbiorowy 2650 (trzy przewody) Oddział w Bydgoszczy 1299.

Wychodzi od roku 1907. — Założyciel Jan Teska.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł miesięcznie; 8,85 zł kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł miesięcznie; 10.00 zł kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł, zagranicę 9.25 zł miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony Przedstawicielstw: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 594.

Numer 108 | BYDGOSZCZ, czwartek dnia 11 maja 1939 r. | Rok XXXIII.

Za żadną cenę!

Redaktora „Vorpostena“ p. kolegę Zarske'go („z domu“ Żarski — znana polska rodzina) mieliśmy sposobność poznać ubiegłego roku na Dworcu Morskim w Gdyni, oczekując na przybycie m/s „Batorego“, którym jechali znani działacze słowaccy z Ameryki *dr Hledko i poseł Sidor,* wiozący umowę Pittsburską.

W sferach dyplomatyczno-reprezentacyjno-prasowych Gdyni zapanowało wówczas dość duże poruszenie. Chodziło o to, *jak wybrnąć* z różnych kurtuazyjno-politycznych kombinacyj, krzyżujących się niepokojąco. *Kto* ma witać *kogo* i w *czyim* imieniu. Bo to przybył także z własnej inicjatywy poseł pełnomocny republiki czechosłowackiej *dr Juraj Slawik* z Warszawy, który był „oficjalny“ i *też* chciał witać tych „Pittsburczaków“, co jechali wojować z jego rządem o autonomię Słowacji. Nasze „czynniki“ musiały z całą uprzejmością lawirować między „Pragą“ a „Pittsburgiem“, między grupą barwnych górali gdzieś tam spod *Rużomberku,* którzy przyjechali po posła Sidora i Hledkę, a *dziwnie zaciekawionymi tym wszystkim Niemcami — dziennikarzami gdańskimi,* odkomenderowanymi na tę historyczną chwilę do Gdyni.

Swobodnie tu sobie mogą przyjeżdżać. Tu — *dotąd* — nie aresztowało się dziennikarzy z drugiego naszego portu i nie zamykało się ich za kratami, na pryczy, pozabierawszy nie tylko dokumenty, lecz i ubranie oraz bieliznę, jak to w „Wolnym Mieście“ przytrafić się może i nawet przytrafiło.

To też p. kolega Zarske na czele ekipy prasowej z Gdańska stał wśród naszej bardzo licznej grupy, spoglądając na piękną sylwetę „Batorego“, który basowym bekiem oznajmiając swe przybycie zbliżał się majestatycznie wprowadzony przed nabrzeże przez silny holownik. Przywitaliśmy się uprzejmie z wytwornym, bardzo dobrze wychowanym kolegą Zarske'm i z miłą chęcią pozwoliliśmy się mu przyglądać temu słowiańskiemu powitaniu zza morza. Grali nasi dziarscy marynarze na nabrzeżu. Odgrywała im orkiestra na „Batorym“, tłum na statku i tłum na lądzie okrzykami radości witał się wzajem, potrząsając chorągiewkami o barwach narodowych — tak jak to zawsze bywa, gdy przyjeżdżają do nas z Ameryki jacyś mili i serdeczni goście.

Gdy „Batory“ przycumował i spuszczono trap, staraliśmy się, by p. Zarske z towarzyszami dobrze mogli widzieć całą oficjalną część powitania i by jak najprędzej do wielkiego salonu dotarli, gdzie już oczekiwała delegacja słowacka, półkolem ustawiona z Sidorem i Hledką na czele.

Ileż to się zmieniło od tego czasu! *Dr Hledko,* który jechał wtedy do sędziwego wodza Słowaków *księdza Hlinki,* dawno już powrócił do Ameryki. „My chcemy żyć! — mówił nam na pożegnanie, streszczając wrażenia z pobytu w Czechosłowacji — *nie chcemy rozbijać republiki, bośmy ją wspólnie budowali, ale chcemy żyć*“!

Poseł *Sidor,* który pozostał był w Czechosłowacji, przeżył w zawrotnym tempie oszołamiającą rozpiętość sytuacyj w swej karierze dyplomatycznej. Poseł Juraj *Slawik,* który reprezentował wówczas poniekąd „ciemiężców“, z którymi na podstawie umowy Pittsburskiej Słowacy spierali się o prawo do swobodnego rozwoju, odjechał niedawno na polskim transatlantyku do Ameryki, by — jak

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej).

Niech żyje Litwa!

Serdeczne powitanie wodza wojsk litewskich w Warszawie.

Wizytę gen. Raszkitisa w Warszawie powitała zgodnym chórem cała prasa polska, wyrażając dalekoidące zadowolenie z tak oczywistego zbliżenia się obu bratnich narodów.

Wizyta warszawska nie ma celów określonych. Mówi się o niej, że jest tylko grzecznościową. Niemniej jednak sam fakt, że prasa niemiecka nie potrafi się zdobyć na komentarze do tego spotkania świadczy wymownie, że ma ona znaczenie, jeśli wywołuje tego rodzaju zakłopotanie.

Przy okazji warto podkreślić, że gdy gen. Raszkitis gości w Polsce, w Kownie opublikowano pewne szczegóły rokowań gospodarczych, toczonych w Berlinie przez dyr. Norkaitisa. Dowiadujemy się, że

ROKOWANIA MIĘDZY LITWĄ A RZESZĄ NATRAFIAJĄ NA ZNACZNE TRUDOŚCI. STRONA NIEMIECKA BOWIEM DOMAGA SIĘ SKIEROWANIA PRZEZ KŁAJPEDĘ DO RZESZY 45 PROC. LITEWSKIEGO EKSPORTU, PROPONUJĄC W TYM SAMYM STOSUNKU IMPORT Z NIEMIEC DO LITWY W FORMIE PRODUKTÓW PRZEMYSŁOWYCH.

Teraz już wiemy, na co Kłajpeda była Niemcom potrzebna! Chcą Litwę zdławić gospodarczo i uczynić swoją kolonią. To samo robiliby z Polską, gdyby zdobyli Gdańsk. Sądzić więc należy, że

GEN. RASZKITIS BĘDZIE MÓGŁ W WARSZAWIE ZAOBSERWOWAĆ JAK BARDZO ŁĄCZY LITWĘ Z POLSKĄ TEN FAKT, ŻE U WYLOTU WISŁY I NIEMNA SIEDZĄ NIEMCY I ZAKORKOWANIEM TYCH RZEK PRAGNĄ NARZUCIĆ SWĄ WOLĘ OBU PAŃSTWOM.

Dyskusja na temat umów mediolańskich trwa. Król Emanuel wybiera się z rewizytą do Berlina. Prasa francuska twierdzi, że uzależnienie Włoch postępuje. „Gazeta Polska“ twierdzi, że Niemcy uzyskały kontrolę nad całym Bałkanem. Włosi uznali nawet Jugosławię za niemiecką sferę wpływów!

Ten pesymizm idzie zbyt daleko. Mussolini mimo zmęczenia i osłabienia wobec Niemiec jest zbyt zręcznym graczem, aby można było twierdzić, że nic nie ma do powiedzenia.

Coraz bardziej staje się jasnym, że Sowiety wchodzą do szeregu państw, stanowiących blok antyfaszystowski. Na wypadek wojny Anglia będzie tak rozporządzała Dardanelami jak Niemcy w 1914 roku.

Potiemkin bawi w Warszawie i z jego wywiadu można wysnuć dużo optymistycznych wniosków. Państwa „osi“ mogą podpisywać ze sobą tyle paktów, ile chcą. Nie zmienią faktu, że świat jest przeciw nim.

Powitanie na dworcu kolejowym w Warszawie gen. Rasztikisa, głównodowodzącego armii litewskiej, przez Marszałka Śmigłego-Rydza.

Warszawa, 10. 5. Wczoraj w godzinach rannych przybył do Warszawy na zaproszenie pana marszałka Śmigłego-Rydza naczelny wódz armii litewskiej gen. Rasztikis.

Dworzec wschodni przybrano flagami o barwach narodowych Litwy i Polski. Na peronie ustawiła się kompania chorągwiana wojska wraz z orkiestrą.

Powitanie na dworcu.

O godz. 8,20 rano przybył na dworzec wschodni pan marszałek Śmigły-Rydz. Przy dźwiękach hymnu narodowego naczelny wódz odebrał raport od dowódcy kompanii honorowej i przeszedł przed jej frontem.

O godz. 8,30 pociąg, wiozący p. gen. Raszitikisa i jego świtę zajechał na peron. Wysiadającego z wagonu gen. Rasztikisa powitał pan marszałek Śmigły-Rydz.

Przy dźwiękach hymnu litewskiego p. gen. Rasztikis odebrał raport od dowódcy kompanii honorowej i przeszedł w towarzystwie pana marszałka Śmigłego-Rydza przed jej frontem. Następnie przy dźwiękach marsza generalskiego p. gen. Rasztikis i pan marszałek Śmigły-Rydz udali się do wyjścia.

Obecni na peronie przedstawiciele litewskiego towarzystwa wzajemnej pomocy w Warszawie z panią Nazikową wręczyli p. gen. Rasztikisowi wiązankę kwiatów.

Na placu przed dworcem zebrało się dużo publiczności, w tym liczna kolonia litewska oraz studenci Litwini, zamieszkali w Warszawie.

P. gen. Rasztikisowi towarzyszą w podróży płk. Dulksnys i adiutant mjr. Gecewiczius.

Na grobie Nieznanego Żołnierza.

W godzinach południowych gen. Rasztikis złożył wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza. Na placu ustawiła się kompania honorowa wojska wraz z orkiestrą. W uroczystości złożenia wieńca brali udział: szef sztabu głównego gen. Stachiewicz, zastępca szefa sztabu gen. Malinowski, gen. Regulski, dowódca O. K. gen. Trojanowski i inni wyżsi oficerowie Generalnego Insp. Sił Zbrojnych i sztabu głównego. Obecny był również poseł litewski w Warszawie minister Szaulis.

O godz. 12,50 przybył gen. Rasztikis, który przy dźwiękach hymnu litewskiego odebrał raport od dowódcy kompanii honorowej i przeszedł przed jej frontem.

Po złożeniu wieńca chwilą ciszy uczczono pamięć Nieznanego Żołnierza, a orkiestra odegrała hymn narodowy.

Następnie p. gen. Rasztikis wpisał się do księgi pamiątkowej.

Zgromadzone na placu Marszałka Piłsudskiego **tłumy ludności stolicy w momencie odjazdu naczelnego wodza armii litewskiej wzniosły szereg entuzjastycznych okrzyków „Niech żyje Litwa“, „Niech żyje generał Rasztikis“.**

Co pisze prasa litewska?

Prasa litewska wizytę gen. Rasztikisa w Warszawie tłumaczy przede wszystkim jako dowód niezależnej polityki Litwy. Wizyta naczelnego wodza armii litewskiej — pisze „20 Amzius“ — wykazuje, że Litwa

(Ciąg dalszy na stronie 2)

Czterdzieści wieków spogląda na was...

Czołgi angielskie na pustyni, u stóp piramid egipskich.

Za żadną cenę!

(Ciąg dalszy).

nam to ze wzburzeniem, gorąco przedkładał — *razem ze Słowakami przekonać świat, że naród czeski nie zdradził, lecz został zdradzony!*

Pan redaktor Zarske, którego osobą się głównie w tej chwili zajmujemy, *spuścił wiele z tonu tej wytworności*, którą wówczas na „Batorym" obserwowaliśmy. „Vorposten" zawsze wypisywał głupstwa, ale teraz zaiste przeszedł sam siebie, a po mowie ministra Becka stracił po prostu przytomność, zachłystując się własną śliną w sposób wywołujący obrzydzenie w każdym uczciwym gdańszczaninie. Przed paru dniami pisaliśmy (Pokój w Braniborzu) o bredniach jakiegoś rzekomo profesora, który z nas wszystkich porobił Niemców. To są rzeczy nieszkodliwe. Śmiech to zdrowie, więc skoro się można uśmiać, to nikomu właściwie nie szkodzi, tylko — autorytetowi *pisarza*, powadze *wydawnictwa* i pojęciu o *kulturze czytelników*, którzy pozwalają sobie opowiadać podobne androny.

Natomiast to, co wypisuje teraz p. Zarske, wygląda na najbezczelniejsze pod słońcem *prowokacje*, nie nadające się zupełnie do omawiania.

Wyglądają one na chęć wywołania *wojny „za wszelką cenę"*, z tym ma się rozumieć, *żebyśmy my ją zaczęli.*

Zrozumiałe to stanowisko. *Naród niemiecki chce masła, a nie wojny.* Parady, defilady — *owszem.* Ale śmierć, rany, gazy, niewola — *nigdy w świecie.* Zapędzić go do wojny z Polską nie tak łatwo: *to nie parademarsz na wyżerkę do Pragi!*

Gdyby jednak Niemcy zostali napadnięci, *to co innego.* Żołnierz niemiecki jest zdyscyplinowany, *bronić ojczyzny będzie*, nawet na głodno. To też trzeba *„za wszelką cenę"*, aby ktoś dał ku tej obronie okazję, *żeby ktoś zaczął*, żeby ktoś zmusił, bo inaczej gotowa w Niemczech wybuchnąć *rewolucja maślana* i wtedy wszystko tam runie!

A my mamy czas. *My poczekamy.* Nam się wcale nie spieszy. *My się sprowokować nie damy!* Zupełnie więc zbędnie radio niemieckie sekunduje prasie i opowiada smalone duby o jakimś *„starost von Strasburg"* (co to za miejscowość i gdzie?), który powiedział, że wolno się teraz pastwić nad Niemcami ile wlezie, o jakichś awanturnikach z jakiegoś *Kulmu* i z jakiegoś *Thornu* i jeszcze skądsiś tam, którzy dręczą lud biedny, niemiecki. *Takich miejscowości w Polsce nie ma* i Niemców też tak jakby nie było. *Nie ma powodu im lecieć na pomoc, bo oni o pomoc prosić nie mają powodu.*

Wiedzą, że im w Polsce *włos z głowy nie spadnie, póki tu jest pokój.* Są zaś na tyle inteligentni, by się zorientować, że na wypadek wojny *żaden wróg wewnętrzny żywy stąd nie wyjdzie.* Kto jak kto, ale obywatele polscy narodowości niemieckiej *drżą na myśl najazdu* nieprzyjacielskiego na nasze terytorium i *jeśli byliby wśród nich* tu i ówdzie zwolennicy zagranicznego reżimu, to na pewno myśleliby sobie: *Führer daleko, a szeregowcy polscy blisko i gałęzi w lasach nie brak!*

Dobrze by było, aby niektórzy publicyści o prowokacyjnym temperamencie także tę zasadę mieli w pamięci i nie narażali się na nieprzyjemności. Marynarze polscy w Gdyni mają, jak wiadomo, *gołębie serca, ale mocne pięści.* Gdy im się ktoś niesympatyczny nawinie pod rękę, często trafić się może, że w jakimś zakamarku portowym oberwie guza. Nawet jeśli nosi szanowne polskie nazwisko.

Bo my Polacy sprowokować się nie damy. *Za żadną cenę!*

Zofia Żelska-Mrozowicka.

—::—

Anglia spieszy się.

Londyn, 10. 5. (PAT). Premier Chamberlain oświadczył w Izbie Gmin, że ustawa o powszechnym obowiązku służby wojskowej **wejdzie w życie jeszcze przed Zielonymi Świątkami.**

Argentyna zrywa z Niemcami stosunki

Paryż, 10. 5. PAT). Wbrew zaprzeczeniom niemieckim berliński korespondent Havasa utrzymuje, iż należy oczekiwać odwołania ambasadora argentyńskiego w Berlinie **i zerwania stosunków dyplomatycznych między obu państwami.**

Niech żyje Litwa!

(Ciąg dalszy).

pragnie normalnych sąsiedzkich stosunków zarówno z Rzeszą jak i z Polską. W współpracy swojej z sąsiadami w takich granicach, w jakich współpraca ta jest możliwa dla małego państwa z państwami wielkimi, Litwa pragnie zachować niezależność polityczną, gospodarczą i kulturalną. Jeżeli chodzi o obecną wizytę gen. Rasztikisa wódz naczelny armii litewskiej reprezentuje jedynie wojsko. Lecz w ostatnich czasach „gdy społeczeństwo widzi najwięcej nadziei i zaufania w osobie tego wodza, nie należy wątpić, że występuje on w imieniu całego narodu litewskiego".

Zbliżenie polsko-sowieckie.

Potemkin udziela wywiadu.

Warszawa, 10. 5. (Wiad. wł.). Współpracownik Kuriera Warszawskiego zdołał uzyskać wywiad z komisarzem Potiemkinem. W Bukareszcie miałem możność — mówił komisarz sowiecki — odbycia dłuższych rozmów z ministrem spraw zagranicznych Rumunii. Rozmowa ta utrwaliła we mnie przekonanie, że

szereg państw wraz z wielką sojuszniczką Francją — na to specjalny kładę nacisk — i Turcją dąży do utrwalenia pokoju.

Na temat stosunków handlowych polsko-sowieckich powiedział komisarz Potiemkin co następuje:

Sądzę, że pomyślny rozwój stosunków handlowych leży w interesie obu stron tak Polski jak i Rosji sowieckiej. **Muszę tu dodać, przejeżdżając przez wasz gościnny kraj, że przywiązuję wielką wagę do roli polskiej w aktywnej pracy budowy pokoju. Na tym chciałbym ograniczyć naszą dzisiejszą rozmowę.**

Londyn, 10. 5. (Wiad. wł.). **Ożywienie stosunków polsko-sowieckich, które zaznacza się od chwili ustąpienia Litwinowa zostało przyjęte przez koła polityczne z dużym zadowoleniem. Dalsze kontakty rosyjskie uważa się za bliską zapowiedź zakończenia rozmów angielsko-sowieckich.** (r)

Układ z Turcją.

Londyn, 10. 5. (Wiad. wł.). W czwartek oczekiwane jest urzędowe ogłoszenie wiadomości

o zawarciu porozumienia między Anglią, Francją i Turcją.

Ogłoszenie tej wiadomości ma być dokonane na podstawie enuncjacji premiera w Izbie Gmin. Porozumienie angielsko-francusko-tureckie obejmuje wszystkie sprawy interesujące te trzy mocarstwa łącznie **z przyznaniem Francji i Anglii prawa wolnego przejazdu przez Dardanele.**

Oświadczenie premiera angielskiego będzie zatwierdzone na pełnym posiedzeniu gabinetu. (r)

Dalsze uzależnienie Włoch.

Paryż, 10. 5. (PAT) Prasa w dalszym ciągu komentuje ewentualne konsekwencje rozmów mediolańskich. Większość dzienników wyraża przekonanie, iż głównym następstwem spotkania mediolańskiego będzie dalsze jeszcze uzależnienie Włoch od polityki niemieckiej.

Na łamach „Excelsiora" redaktor dyplomatyczny tego pisma p. Marcel Pays wyraża przekonanie, iż należy obawiać się, że Włochy, które tak zazdrośnie strzegły dotąd swobody swej polityki i tak długo odmawiały naleganiom Rzeszy, **zmuszone były jednak obecnie ściślej podporządkować się w stosunku do Berlina.** Obawy te — zdaniem p. Pays — odnoszą się jednak **bardziej do przyszłości niż teraźniejszości.**

Korespondent berliński „Le Journal" podkreśla w komentarzu do rozmów mediolańskich, że

w prasie niemieckiej zaznaczyło się złagodzenie kampanii prasowej przeciwko Polsce.

Jednocześnie jednak cały szereg dzienników francuskich wyraża poważne obawy, czy umowy mediolańskie nie zawierają niebezpiecznych momentów. Na łamach „Le Journal" redaktor dyplomatyczny tegoż dziennika Saint Brice podkreśla z naciskiem, że wyniki umów mediolańskich przynoszą na pierwszy rzut oka **wszystkie korzyści dla Niemiec i wszystkie ryzyka dla Włoch.**

Jakiej ceny zażądały Włochy za zawarcie sojuszu — pyta publicysta — czy czasem nie zażądały one od Rzeszy wyraźnych zobowiązań skutecznego poparcia rewindykacyj włoskich na morzu Śródziemnym?

W oświetleniu Berlina.

Berlin, 10. 5 (PAT). Partyjny „Angriff" powołując się na prasę włoską pisze dziś, iż ustalony w Mediolanie układ włosko-niemiecki zawarty będzie dopiero w czerwcu podczas bytności w stolicy Rzeszy ministra Ciano. Z powołaniem się na prasę włoską „Angriff dowodzi, że układ opierać się będzie na następujących 4-ch punktach:

1) układ polityczny i wojskowy odpowiada prawdziwemu sojuszowi, we właściwym znaczeniu tego słowa. Stanowi on odpowiedź na politykę okrążającą mocarstw zachodnich.

2) Spójnię dwóch mocarstw Niemiec i Włoch, sprowokowały Londyn i Paryż, które odtąd będą musiały brać pod uwagę fakt, że chodzi tu o blok, wyposażony odpowiednim potencjałem militarnym i strategicznym.

3) Zjednoczenie Niemiec i Włoch ma cele obronne. **Nie należy jednak łudzić się tym, by oba państwa zniosły istnienie pilnych i otwartych problemów, oraz prowokacyj.**

4) Układ zapewnia każdemu z partnerów aktywną pomoc w obronie interesów i praw, nie hamując w zupełności wystąpień każdego z partnerów na zewnątrz.

Sejm jednomyślnie i bez dyskusji uchwalił pełnomocnictwa dla rządu.

(Od własnego sprawozdawcy parlamentarnego).

Warszawa, 10. 5. Z rzadko spotykaną jednomyślnością Izba przyjęła projekt ustawy o pełnomocnictwach dla rządu i to bez dyskusji. Za projektem rządowym głosowali bez zastrzeżeń również **przedstawiciele mniejszości, ukraińskiej i żydowskiej.** Uchwalony już projekt w drugim i trzecim czytaniu sejm przyjął hucznymi oklaskami. Jeden tylko poseł zapisał się do głosu, był to p. Dudziński, który nast. samorzutnie zrzekł się swego wystąpienia. Mówiono, że zabierze głos pos. gen. Żeligowski, co się jednak nie sprawdziło.

Na posiedzeniu obecny był **rząd z premierem gen. Składkowskim** na czele, który zjawił się ze swym znanym już wszystkim brulionem, w którym niestrudzenie kreślił wszystkie swoje wrażenia. Ministra spraw wojskowych gen. Kasprzyckiego zastępował **gen. Litwinowicz.** Również i nieobecność ministra spraw zagranicznych płk. Becka była usprawiedliwiona pilną i ważną pracą.

Odczytane zostały projekty ustaw, zgłoszone do laski marszałkowskiej przez poszczególnych posłów.

* * *

Wtorkowe posiedzenie sejmu trwało **minut 25.** Porządek dzienny wobec przesłania wszelkich innych projektów ustaw do odpowiednich komisyj wypełnia jedynie ustawa o pełnomocnictwach dla rządu.

Wniosek o pełnomocnictwach referował **pos. Browiński.** Z przemówienia referenta na uwagę zasługuje podkreślenie, że tylko te sprawy będą przedmiotem dekretów, których przeprowadzenie przez ciała ustawodawcze bądź ze względu na pilność, bądź też na charakter tych spraw byłoby niewskazane.

Referent podniósł również momenty natury politycznej, które wymagają w chwili obecnej przyznania rządowi pełnomocnictw. Stwierdza mianowicie, że społeczeństwo całe, a wraz z nim i sejm przeżyło okres pewnego rodzaju próby.

Podnosi nast. referent, że exposé ministra spraw zagranicznych spotkało się z całkowitą aprobatą społeczeństwa i ciał ustawodawczych.

Pos. Skwarczyński wniósł o przyjęcie projektu bez dyskusji, co zostało oczywiście przyjęte, po czym projekt ustawy w drugim i trzecim czytaniu uchwalono.

Dziś komisja senatu przyjęła projekt pełnomocnictw, referowany przez sen. Skoczylasa. W czwartek projekt ten przyjdzie pod obrady plenum senatu wraz z szeregiem innych drobniejszych projektów ustaw.

—::—

Samolot zabił 20 osób.

Quito (Ekwador), 10. 5. (PAT). W dniu wczorajszym samolot wojskowy, dokonujący lotów pokazowych nad centrum miasta Guayaquil, spadł z nieznanych dotychczas przyczyn i stanął w płomieniach. Pilot zginął na miejscu. **Skutkiem eksplozji zbiornika z benzyną, poniosło śmierć 20 osób, a kilkadziesiąt odniosło rany.** Eksplozja spowodowała prócz tego **pożar kilku bloków drewnianych domów.** Akcja ratunkowa była niezwykle utrudniona z powodu braku wody. Wyrządzone szkody wynoszą przeszło 200 tys. dolarów.

Żale węgierskie.

Budapeszt, 10. 5. (PAT). Wieczorny „Pester Lloyd" zamieszcza artykuł wstępny pt. „Otwarte pytanie wobec Polski", w którym występuje przeciwko nieprzyjaznym dla Węgier wystąpieniom prasy polskiej. Na wstępie podkreśla dziennik radość społeczeństwa węgierskiego z okazji odzyskania wspólnej granicy z Polską. Tradycyjnej przyjaźni dla Polski nie mogą również zmienić ostatnie wydarzenia, dziennik powołuje się na ostatnie przemówienie min. Csaky i premiera Teleki, którzy jasno i szczerze mówili o przyjaźni dla Polski.

Żaden dziennik węgierski nie występował w ostatnich czasach przeciw Polsce ani nawet nie zamieszczał żadnych nieprzyjaznych aluzji.

Z tym większym zdziwieniem i rozczarowaniem należy stwierdzić — pisze „Pester Lloyd" — że niektóre pisma polskie zamieszczają artykuły atakujące Węgry. Właśnie jako przyjaciele musimy otwarcie wskazać na to, tym bardziej, że nie chodzi tu o zjawisko oderwane, ale o **powtarzające się ataki pod adresem Węgier i pewnej części prasy polskiej.** W pewnych kołach polskich niedocenia się wartości przyjaźni, która **zawsze była szczera i serdeczna i nie ulegała zmianom nawet w ciężkich chwilach.**

Węgrzy nie znają obłudy i krętactwa. Węgierskie pojęcie o honorze narodu jest takie same, jak to określa min. Beck w swej ostatniej mowie w sejmie.

My dotrzymujemy danego słowa. Odpowiedzialne koła polskie polityczne wiedzą o tym, że **ataki części prasy polskiej przeciw Węgrom spotykają nas niezasłużenie.**

Ojciec św. pracuje nad pokojem.

Warszawa, 10. 5. (Wiadomość wł.). Jak już donosiliśmy, dyplomacja watykańska w drodze zwykłych kontaktów z państwami zainteresowanymi **pracuje celem uratowania pokoju.** Idea zwołania konferencji pod przewodnictwem Papieża została przyjęta z zadowoleniem, jednak nikt dzisiaj nie wierzy już w szczerość pokojowych konferencyj, w których braliby udział Niemcy.

Citta del Vaticano, 10. 5. (PAT). Wiadomość o rzekomym projekcie Papieża Piusa 12-go w sprawie zwołania konferencji 5-ciu mocarstw z udziałem Anglii, Francji, Niemiec, Włoch i Polski, celem rozwiązania aktualnych sporów międzynarodowych oceniana jest w miarodajnych kołach Watykanu **jako absurdalna.**

Wspomniane koła podkreślają, że Papież troszczy się głęboko o utrzymanie pokoju, ale sądzi, że najwłaściwszym środkiem wiodącym do tego celu są normalne drogi dyplomatyczne. Koła te wyrażają również przekonanie, że podczas rozmów odbywanych przez nuncjuszy apostolskich w paru stolicach europejskich, przedstawiciele Watykanu **dali wyraz życzeniom Ojca św., aby istniejące trudności rozwiązane zostały w sposób pokojowy.**

W zwierciadle dnia

Dużą rolę w życiu narodów odgrywa przypadek. Gdy Hitler wracał z Kłajpedy i przejeżdżał koło Gdańska przypadek zrządził — jak o tym pisze p. Zygmunt Nowakowski — że okręty naszej floty bojowej wyjechały na ostre strzelanie tuż koło portu gdańskiego.

Angielskie pismo „Time and Tide" donosi o jeszcze jednym przypadku. W tym samym momencie jechał transport naszego wojska przez Gdańsk do Gdyni. Jak wiadomo nie mamy prawa utrzymywania garnizonu w Gdańsku, ale przewozić możemy nasze oddziały. Otóż czysty traf chciał, że akurat na dworcu gdańskim zepsuła się lokomotywa. Nasz transport musiał się zatrzymać całe 5 godzin i ruszył dalej w drogę dopiero po uskutecznieniu naprawy.

Jak z tego wynika w życiu narodów przypadki mają czasem duże znaczenie.

*

Dziś Rumunia obchodzi swe święto narodowe. Nie ulega wątpliwości, że uczucia wszystkich Polaków łączą się z zaprzyjaźnionym narodem.

(s)

Na marginesie

To jest zjawisko, nie tylko u nas wyraźnie występujące, że elementem najbardziej zdającym sobie sprawę z niebezpieczeństwa niemieckiego, jest żywioł kresowy, ten, na którego barkach od lat spoczywa obowiązek codziennej upartej walki z naporem niemieckim.

Podobnie jest we Francji.

Nastroje francuskie charakteryzuje w bardzo trafnych uwagach „Jutro Pracy", przeciwstawiając często zbyt ugodowym nastawieniom niektórych Francuzów — wspaniały duch ofensywny mieszkańców Lotaryngii i Alzacji.

We Francji — pisze „Jutro Pracy" — istnieje zasadnicza linia podziału. Ludzie bez względu na różnicę przekonań politycznych, często wewnątrz tego samego stronnictwa różnią się, okazują taką, albo inną postawę w stosunku do Niemców, zależnie od tego, jak uważają, czy warto z nimi rozmawiać, czy wolno mieć do nich zaufanie, czy nie. To decyduje o orientacji i ma dalekosiężne skutki w polityce francusko-niemieckiej. To wytworzyło specjalny typ Francuza z kresów wschodnich — w Alzacji i Lotaryngii.

Lotaryńczycy i Alzatczycy znają Niemców doskonale, podobnie jak nasi Ślązacy, Wielkopolanie i Pomorzacy. I podobnie jak nasi — nie lubią Niemców. Kresowcem ze wschodu był Poincaré, który przeprowadził okupację Zagłębia Ruhry w 1922 r. Z zachodu pochodził Briand, kontrast Poincarégo, winowajca Locarna i innych paktów. Teraz rozumiemy, dlaczego tak dalece różniła się ich akcja polityczna, ich styl, ich metoda postępowania z Niemcami. Również kresowcem był Maginot, twórca linii obronnej, tego w żelazie i betonie wymurowanego symbolu odwiecznej nieufności do sąsiada na wschodzie. Linia Maginot to nie tylko linia obronna, to także linia polityczna. Nazwijmy ją symbolicznie — szkołą Maginot.

Jeśli w przyszłej wojnie z Niemcami Francja zwycięży — a zwycięży wraz z Polską na pewno! — „ojcem zwycięstwa" nazwać będzie można „wielkiego sierżanta" Maginota.

Maginot instynktownie nie wierzył Niemcom. Na przekór modnym w swoim czasie poglądom pacyfistycznym, na przekór Locarnu i obowiązującej współpracy z Niemcami, deputowany lotaryński Maginot forsuje plan linii obronnej na wschodzie. Wbrew panującej prawie powszechnie opinii publicznej, która rozbrajała Francję, on ją właśnie zbroił, opasywał murem, kazał zamykać drzwi. Siła jego przekonania była tak wielka, że argumentacji tej nikt nie potrafił się politycznie przeciwstawić. Plan przeszedł, twórca zginął. Najpierw padł ofiarą zamachu, wkrótce potem zmarł w zagadkowych okolicznościach. Ale dzieło trwa i świadczy, kto miał rację: czy panująca wtedy prawie powszechnie opinia publiczna, czy „wielki sierżant". Sierżant, bo taką miał szarżę na wojnie, z której powrócił ciężko ranny i kulawy; wielki — wzrostem i wielkością duszy.

Alzacja i Lotaryngia we Francji, Wielkopolska i Pomorze w Polsce — podobieństwo jest bardzo istotne. Na tych ziemiach rodzi się odpór, walka i — zwycięstwo! Tu a nie gdzie indziej rozbić się musi butny marsz pruski.

—«:»—

Humor polityczny.

PROPAGANDA.

Od dawna wiedza ścisła
Dowiodła, jak należy,
Że pragermańska Wisła
W niemieckich ziemiach leży.

I każde małe dziecko,
Wie, ile żmudnej pracy
W tę ziemię praniemiecką
Włożyli prakrzyżacy...

Ach! szkoda słów i liter!
Ten fakt nam będzie starczał;
W prawiekach jeden ritter
Tam stworzył miasto Warschau...

I pragermański Kraków
Od książąt Bujdenwalden,
Był wzięty przez Polaków
Po bitwie pod Grunwaldem..

(„Kurier Warszawski").

List z Ameryki.

Bohaterstwo i... płatki pszeniczne.

Gdy reklama przechodzi granice przyzwoitości.

(Oryginalna korespondencja „Dziennika Bydgoskiego").

Nowy Jork, w kwietniu.

„This is the National Broadcasting Company — oznajmia głos speakera. — Za chwilę przed naszym mikrofonem stanie kapitan-pilot Harry F., słynny oblatywacz samolotów fabryki Curtiss. Kapitan Harry liczy sobie zaledwie dwadzieścia pięć lat i szczyci się faktem, że **jest najmłodszym na świecie oblatywaczem samolotów czyli test-pilotem.** Wszyscy wiemy, jak niebezpieczna i odpowiedzialna to funkcja, wsiąść do dopiero co wypuszczonego z montowni aparatu i wzbić się w przestworza po to, aby sprawdzić, czy maszyna nadaje się do latania, czy i jakie ma wady. Zdajemy sobie doskonale sprawę z faktu, że **kapitan F. za każdym razem ryzykuje swe życie".**

Prawda — myślę — odważny facet. Test-pilot, oblatywacz. Wsiąść do takiej zabaweczki i frunąć w górę, aby — kto wie — nie wrócić pewnego razu. I kapitan Harry sam też wie o niebezpieczeństwie. Teoretycznie, każdy pilot uświadamia sobie ryzyko, lecz test-pilot po prostu żyje z tego, że każdej chwili gotów jest umrzeć.

Z przyjemnością zatem, a także z emocją posłucham co on powie o swoich karkołomnych przygodach. Bo taki człowiek nie narzeka chyba na brak emocji... Muszę jednak przerwać rozmyślania, bo już rozlega się głos dwudziestopięcioletniego kapitana Harry'ego F.

„Hallo! Tu kapitan Harry. Czuję się w obowiązku podziękować National Broadcasting Company za umożliwienie mi przemówienia do was przez mikrofon i witam was wszystkich serdecznie. Co mogę poza tym powiedzieć o sobie... No tak, **trudna i szarpiąca nerwy jest moja praca.** Co tydzień trzeba oblecieć co najmniej trzy samoloty. W tej pracy wymagana jest przede wszystkim jasność umysłu. Dlatego nie wolno mi za dużo jeść. **I dlatego odżywiam się tylko płatkami pszenicznymi Corn Flakes Kelloga..."**

Coś mnie tknęło, lecz jeszcze mam nadzieję. Jeszcze łudzę się — naiwny — że kapitan Harry poza tym opowie coś o swoich przeżyciach w powietrzu. Ale on, widocznie mnie na złość, zaczął opowiadać o Kellog's Corn Flakes. Wynika z jego dwudziestominutowej przemowy, że **gdyby nie firma Kellog (Corn Flakes) to właściwie, między nami mówiąc, lotnictwo współczesne nie miałoby racji bytu.** Że dur-aluminium, brezent, śmigło, silnik i system goniometryczny — to zwykła mięta bez płatków pszenicznych Kelloga. Kellog Corn Flakes. Bo co niby z tego, że samolot dobry, że elektryczne urządzenie przeciwzamarzające działa jak anioł, że radiostacja pokładowa funkcjonuje znakomicie... Kellog Corn Flakes, ot co!

I naj...młodszy test-pilot gada, a szkielety Bleriota i braci Wright przewracają się w grobach.

Kellog's Corn Flakes! grzmi sympatyczny głos flakami Kelloga karmionego bohatera przestworzy amerykańskich. Piloci całego świata łączcie się i zanoście modły do zarządu i zgromadzenia akcjonariuszy firmy Kellog. Żryjcie płatki pszeniczne w dzień i w nocy, bo one mają znakomity „flavor", bo one krzepią lotnictwo, bo **kapitan test-pilot Harry F. otrzymuje co dwa tygodnie 3000 dolarów od firmy Kellog Corn Flakes za reklamę,** a po wyjściu ze studia NBC idzie na whisky z cytryną i pewnikiem klnie na czym świat leży, że tak nisko pociągnęły go dolary, które zmuszają go do wygadywania przez mikrofon potwornych bzdurstw na temat związku przyczynowego między lotnictwem a pszenicą.

Przenigdy, za żadne skarby świata nie wezmę do ust płatków pszenicznych Kelloga — po usłyszeniu wyżej opisanej audycji. Może jestem przesadnie przewrażliwiony — to już trudno. **Każdy człowiek ma swoje wady przyrodzone, nawet Europejczyk nie jest od nich wolny.**

Adam Nasielski.

Jakie zmartwienia ma biurokracja.

Na Zaolziu zabroniono wozić mleko na... rowerze.

O różnych rekordach biurokracji już słyszeliśmy. Jeśli chodzi o pomysły panów zza zielonego stolika, to **niemal nic już nas nie może zadziwić.** Zdawało nam się jednak, że teraz — gdy wszyscy mamy poważniejsze zmartwienia — że przynajmniej teraz biurokracja da sobie spokój ze swoją przedsiębiorczością.

Przeliczyliśmy się jednak. Oto bowiem katowicka „Polonia" notuje w swoim rodzaju rekord. Tym razem z Zaolzia:

„Zaolzie jest po uszy zmotoryzowane. Kogo nie stać na auto lub motor, kupuje sobie przynajmniej rower. Na rowerach jeżdżą robotnicy do pracy, inteligent na spacer, **rower dotarł też na wieś, gdzie rolnik zamiast zaprzęgać konia, wskakuje na rower, aby szybko dostać się do miasta i załatwić, co mu potrzeba.** Nic też dziwnego, że od najdawniejszych czasów rowery też były w użyciu przy transporcie mleka do miasta.

Naszej biurokracji wydało się tu coś w nieporządku. Przecież od najdalszych kresów wschodnich mleko transportuje się do miasta na wózku, a jeśli kto nie ma wozu, to piechotą zanosi je do konsumenta miejskiego. Żeby jednak na rowerze, — tego nasz biurokratyzm nie widział. Zasiadł więc do biurka i zaczął się zastanawiać.

Jako wynik tych rozmyślań **wyszedł edykt, zabraniający posługiwania się rowerem przy transporcie mleka ze wsi do miasta.** Zakaz uzasadniono tym, że mleko transportowane rowerem traci na swej wartości, że odtłuszcza się. Czy nie pomieszano przypadkiem roweru z wirówką, gdyż o ile mi wiadomo, tylko wirówka służy do odtłuszczania mleka.

W jaki sposób mleko na rowerze może tracić swoją wartość? Zapewnie, że poddawane jest wstrząsom. Ale gdy chłopak niesie bańkę mleka, to również nią potrząsa. **Z pewnością wobec tego wyjdzie też zakaz, że nie wolno będzie nosić mleka piechotą.** Więc na wózku? Ale jak trzesie się wózek, zwłaszcza, gdy dostanie się na kocie łby w mieście!

Prawdopodobnie więc liczyć się należy z tym, że wyjdzie zarządzenie, aby wozy, używane do transportu mleka, były zaopatrzone w resory. Wtedy konsument miejski otrzyma mleko, nieumniejszone niczym w swej wartości. Jeszcze tych zarządzeń w tej dziedzinie nie ma, ale **znając pomysłowość naszej biurokracji, wszystkiego można się spodziewać".**

„Mały Dziennik" zapowiada zmiany

na stanowiskach kierowniczych w powiatach Pomorza.

Korespondent „Małego Dziennika" — wychodzącego w Niepokalanowie pod Sochaczewem — podaje ostatnio bardzo ciekawe informacje, które powtarzamy na jego odpowiedzialność:

Zaniedbań administracyjnych było wiele, zwłaszcza wobec mniejszości niemieckiej, której nie zawsze umiarkowane pociągnięcia były tolerowane bez potrzeby.

Jeszcze większe zaniedbania miały miejsce w życiu kulturalnym Pomorza, gdzie dzisiaj władze administracyjne i samorządowe nie umieją znaleźć środków i metody pomocy placówkom kultury polskiej w tym samym czasie, gdy placówki kultury niemieckiej popierane są przez kapitał obcy. A poza tym — ileż to niezadowolenia **miejscowej** ludności wniosła **polityka personalna naszych władz,** które nie wszystkie placówki obsadzały i obsadzają **odpowiednimi** ludźmi...

Istotnie, **zaniedbań było wiele.** Ale teraz uświadomiliśmy sobie nareszcie, że czas z tym wszystkim skończyć! Ziemia pomorska musi się stać warownią polskości w jej spontanicznym duchu i jej prawdziwej kulturze. **Nie ma tu więc miejsca na „protekcyjki" warszawskie.**

Chodzą słuchy, że w związku z powstałą sytuacją na wielu kierowniczych stanowiskach i państwowych i samorządowych na Pomorzu zajdą zasadnicze zmiany personalne, które obejmą różne władze tej ziemi. Przyjść muszą ludzie utalentowani, organizacyjnie sprawni i przede wszystkim podchodzący do pracy na tej ziemi z punktu widzenia jej posłannictwa historycznego, a nie korzyści osobistych.

Roi się tu wokół od „synekurzystów", wszędzie spotyka się ludzi, niezdolnych do większego wysiłku na danym odcinku pracy.

Gdy kierownictwo życia pomorskiego przejdzie w ręce ludzi ideowych **(przede wszystkim synów tej ziemi! — Dopisek nasz)** — społeczeństwo nie będzie już wysuwało żadnych postulatów, pod adresem władz administracyjnych centralnych.

Tak pisze człowiek, wprawdzie nie „tutejszy", ale znający dobrze miejscowe stosunki. Oprócz podkreśleń i drobnej uwagi nic więcej od siebie nie dodajemy.

—«:»—

Kto wygrałby w dzisiejszej wojnie?

Takie pytanie usiłuje rozwiązać w myśl życzeń ukraińskich Iwan Kedryn w lwowskim „Dile".

„Sarkastycznie nastawiony czytelnik, zobaczywszy to pytanie w nagłówku artykułu, mógłby zauważyć, że za dobrą odpowiedź na to pytanie możnaby zainkasować od sztabów generalnych pięknie pieniądze. Oczywista, że nie ma takiej poważnej sprawy, która by nie dawała powodów do żartów — ba, nawet jakiej nie można by ośmieszyć. Nie darmo ostry dowcip, sarkazm i satyra najlepiej się rozwijały podczas wielkiej rewolucji francuskiej. Bowiem humor to jeden z najistotniejszych przejawów żywotności rodzaju ludzkiego i zadzierzystości ducha ludzkiego.

I w tak ciężkich czasach jak dzisiejsze w niektórych dowcipach ukryta jest większa prawda aniżeli w niektórych poważnych rozmyślaniach. I dlatego nie będziemy się obrażać, jeśli ktoś z uśmiechem będzie dawał na to pytanie taką odpowiedź.

Oto jeden z dowcipów, jakie na ten temat krążą ostatnio: Proszę wpisać sześć nazwisk w tej kolejności:

Mussolini, Hitler, Franco, Halifax, Ciano, Bonnet.

Podkreślone litery w tych nazwiskach dają odpowiedź na pytanie: kto wygra dzisiejszą wojnę? **Stalin".**

„Diło" tak kończy swoje uwagi: „Na wypadek wygranej bloku antyniemieckiego Sowiety zawsze potrafią się doń przyłączyć, aby potem brać udział w konferencji pokojowej i coś dla siebie wytargować, na wypadek przegranej, będą oni mieć jeszcze zupełnie świeże siły.

Nie będą się pchać, lecz przygotowywać i czekać, co z tego wyjdzie. Niechże się Europa porżnie — Eurazja ma czas...

Nie Mussolini, nie Hitler, nie Halifax — ale **Stalin wygrałby teraźniejszą wojnę.** I dlatego, że mężowie stanu w całym międzynarodowym świecie politycznym zdają sobie z tego dobrze sprawę, **nie ma jeszcze wojny. Mamy nadzieję, że jej też nie będzie".**

Bata buduje w Maroku fabrykę obuwia.

Bawiący od kilku tygodni w Maroku pełnomocnik firmy Bata nabył pod Casablancą 26 hektarów ziemi, celem budowy fabryki obuwia.

Z KRAJU

Nowy sarkofag na Wawelu. W Krakowie bawił przewodniczący naczelnego komitetu uczczenia Marszałka Piłsudskiego, gen. Sosnkowski. Pobyt jego w Krakowie związany był z bliskim już przystąpieniem do budowy sarkofagu w krypcie Srebrnych Dzwonów.

Uzdrowisko nad sztucznym jeziorem. Budowa olbrzymiej zapory wodnej w Różnowie nad Dunajem umożliwi utworzenie nowej miejscowości klimatycznej. Wobec zatopienia kilku wsi i utworzenia sztucznego jeziora, na brzegach jego powstaną sanatoria przyrodo-lecznicze, przystanie jachtowe i kajakowe. W najbliższym czasie ulegnie zatopieniu Zbyszyniec, gdzie pod wodą znajdzie się blisko 70 proc. gruntów, zajmowanych dotąd przez rolników.

Odpowiadamy na zaczepki. Po stronie niemieckiej, w okolicach Bogumina, zainstalowali Niemcy gigantofony, przez które uprawiają agitację. W odpowiedzi na to, Polski Związek Zachodni zainstalował bardzo silne gigantofony po stronie naszej, przez które zostały wygłoszone odczyty na temat: „Granica Polski z Niemcami".

Dezerterzy z wojska niemieckiego. W ostatnich czasach bardzo często uciekają z Niemiec do Polski w pełnym rynsztunku żołnierze niemieccy, podając jako powód ucieczki bardzo złe traktowanie, prosząc o pozwolenie pozostania w Polsce. Na całym pograniczu coraz częściej zgłaszają się oni dobrowolnie na placówkach Straży Granicznej, składając tam broń. Między in. zgłosiło się trzech żołnierzy Reichswehry, którzy skarżyli się na złe traktowanie przez oficerów i podoficerów oraz wyśmiewanie ich uczuć religijnych. Żołnierze ci pochodzą z garnizonu Allenstein (Olsztyn) na Warmii.

„Katerynówka" zmieniła nazwę. Nauczyciel szkoły Macierzy Polskiej w Katerynówce na Wołyniu donosi: „Kolonię naszą zamieniliśmy na Rydz-Śmigłówkę. Katerynówka brzmienie przyjęła od smutnej pamięci Katarzyny, czas było już tę nazwę zmienić. Aby upamiętnić chwile, które obecnie przeżywamy, sypiemy kopiec, wznosimy krzyż dębowy i przystępujemy do budowy domu oświatowego. Na szczycie tego kopca będzie zrobiony obelisk z betonu, a na wierzchołku pragniemy umieścić orła z rozpiętymi skrzydłami.

Nowy naczelny inspektor ceł w Gdańsku. Dotychczasowy naczelny inspektor ceł na obszarze w. m. Gdańska p. Zygmunt Krzysztoporski mianowany został dyrektorem ceł we Lwowie. Stanowisko powyższe w Gdańsku powierzone zostało p. dr Stanisławowi Mielechowi, dotychczasowemu naczelnikowi urzędu celnego w Warszawie.

Dowody bezczelności i buty pruskiej.

O niesłychanych faktach bezczelności donoszą nam nasi korespondenci miejscowi z powiatu wyrzyskiego, a to z Nakła i z Sadek. Bezczelność tych wystąpień oburzyła do głębi miejscowe społeczeństwo i dzięki temu tylko, że sąd osadził sprawców w więzieniu, uniknięto odruchowych wystąpień oburzonej ludności.

W **Nakle** przy ul. Hallera 4 prowadzi drogerię niejaki **Adolf Sturzel,** „Führer" miejscowej J. D. P., a żona jego jest ruchliwą działaczką tejże organizacji i ułatwia Niemcom ucieczkę przez zieloną granicę. Pani ta i jej córka zieją straszną nienawiścią do Polski i podbechtują spokojnych dotąd Niemców do różnych wybryków, świadczących o ich nienawiści do Polski. Pani Teodora Sturzel, pisząc powinszowania świąteczne do swych znajomych pod Wysoką w powiecie wyrzyskim, pisze, że **Wysoka leży w Niemczech** (tak!); w związku z tą sprawą osadzono ją w areszcie sądowym w Nakle, a czeka ją inna jeszcze sprawa za ułatwianie ucieczki do Niemiec.

W grudniu 1938 ta sama pani Teodora Sturzel, sprzedając towar w drogerii swego męża, wydawała go kupującym w **torebkach z podobizną Ludendorffa.** Ta obrzydliwa prowokacja uczuć polskich została ukrócona, a odpowiednia władza ukarała Sturzla.

Dziwić się należy, że obywatele-Polacy z Nakła i okolicy czynią zakupy u Sturzla, gdyż całe miasto i okolica zna nienawiść Sturzlowej do Polski. Czy nie wstyd, że **Polacy popierają taką firmę** swym ciężko zapracowanym groszem? Wstyd, wstyd, czas pokazać pani Teodorze, że nie dla niej miejsce w Polsce, gdzie ma dostatek, spokój i poszanowanie godności człowieka. Nie podoba się pani u nas, hajda do „raju" na masło z trocin i kotlety z pokrzyw!

A oto drugi wypadek, jaki miał miejsce 1 kwietnia w Sadkach. Właściciel młyna motorowego **Paweł Butzke,** przejęty przejazdem przez Sadki samego „Führera" Wiesnera i nastrojony odpowiednio, wykrzykiwał pod adresem Polaków: „Będziecie zastrzeleni, będzie z wami źle, przyjdzie przewrót". Butny hakatysta spoczywa już na laurach w więzieniu w Nakle i czeka na wyrok sądowy. Sadki, wieś polska, bogata, daje dobrobyt takiemu gadowi, a ten grozi wystrzelaniem Polaków. Wstyd wam Polacy z Sadek i okolicznych wiosek, że wymyśla wam butny prusak, a wy wozicie doń swe żyto i dajecie mu grube zyski, a macie możność zgniecenia tego pyskacza. Ani krzty zboża na przemiał, pilnować, żeby nikt z Polaków nie ośmielił się wozić do jego młyna, a zobaczycie, jak prędko zmięknie pruska rura. Nie ustępować, dopóki młyn nie przejdzie w ręce polskie.

To samo winno być w Nakle; ani za grosz nie kupować u Sturzla, a piętnować publicznie tych, którzy kupią cokolwiek w firmie Sturzla.

Redakcja posiada dowód niesłychanej prowokacji Sturzla w postaci torebki z podobizną Ludendorffa.

Nasz korespondent z pogranicza w powiecie wyrzyskim donosi nam dalej, że niecne jednostki swą zuchwałość wobec Polski posuwają do ostatecznych granic. Niejaki **Feodor Hass** ze wsi **Wyciąg nad Notecią** dopuścił się znieważenia godła państwowego, za co osadzony został w więzieniu sądowym w Wyrzysku, a niejaki **Paweł Lagotzki,** t. zw. „mistrz" rzeźnicki z Wyrzyska, pracujący u Polaka Franciszka Boruty, został umieszczony w więzieniu sądu grodzkiego w Wyrzysku za wywołanie niepokoju publicznego. Głosił on publicznie: „Das gibt jetzt eine andere Wendung — in drei Wochen ist der Hitler hier. Die Grenze ist so stark besetzt, da steht Kanone an Kanone. Ich werde euch was sagen, Polen zu Deutschland, das ist „0", das ist garnichts. Ihr kennt die Macht Hitlers nicht. Das geht blitzend, auf ein Frühstück existiert Polen nicht. Ihr kennt nicht das deutsche Militär. Hitler w ciągu 24 godzin będzie w Warszawie. Takiego oto typa hakatystę zatrudniał u siebie rzeźnik Boruta. Czy to nie wstyd, aby Polak dawał chleb i pracę takim podjadkom. Wstyd wam panowie, że nie umiecie iść z ludem nastrojonym patriotycznie i wstyd przynosicie polskiemu rzemiosłu, gdy posiłkujecie się pracą wrogów. Trzeba przejrzeć uważnie wszystkie warsztaty polskie, czy nie postępują one podobnie jak pan Franciszek Boruta z Wyrzyska i nie zatrudniają zaciekłych wrogów Polski jak ów Lagotzki i jemu podobnych.

A co się dzieje za kordonem:

W sklepach niemieckich na pograniczu za kordonem wywieszono napisy w języku niemieckim: „Po polsku nie rozmawia się". A u nas? Nasza usłużność poniża godność polską, bo gdzie zjawi się Niemiec, zostanie obsłużony po niemiecku. Mało tego: wchodząc do sklepu **niemieckiego** u nas na polskiej ziemi nie oblejemy się szkarłatem wstydu, gdy tenże Niemiec obsługuje nas po niemiecku!

Spis ludności pod naciskiem władz.

Przygotowania do spisu ludności w Niemczech znajdują się w pełnym toku. W ostatnich dniach prowadzi się w okręgach pogranicznych i narodowościowo mieszanych szczególnie wzmożoną akcję propagandową, by członkom mniejszości wyperswadować, że w ich własnym interesie leży zapisywanie się w arkuszach spisowych jako **przynależnych do narodu niemieckiego.**

Kandydaci na komisarzy spisowych obchodzą mieszkania **Polaków, Łużyczan,** a nawet **Wendów,** zamieszkałych w lasach sprewskich pod Berlinem, tłumacząc im, że 17 maja wszyscy muszą podać swą narodowość jako **niemiecką!** Kto się dobrowolnie nie przyzna do narodowości niemieckiej i nie poda niemieckiego języka jako „języka ojczystego" musi według zapewnień hitlerowskich agitatorów liczyć się z tym, że naród niemiecki uzna go jako politycznie podejrzanego, z czego wyniknąć mogą przykre następstwa.

Ze Świata

— Złoto nadal ucieka z Europy. W ostatnim tygodniu kwietnia złoto wartości 28½ miln. funtów odpłynęło z Anglii do Stanów Zjednoczonych. Od początku br. wysłano z W. Brytanii do Ameryki złoto za przeszło 200 miln. funtów (5 miliardów złotych. Z drugiej strony do Anglii przychodzą poważne transporty złota z Szwajcarii i Belgii.

— Kongres Eucharystyczny w Algierze zakończył się wielką procesją, która przeszła od katedry aż do forum. W procesji wzięło udział około 100 tys. wiernych. Legat papieski w szkarłatnej szacie niósł Najświętszy Sakrament w otoczeniu duchowieństwa i rycerzy Świętego Grobu. Legat udzielił tłumom błogosławieństwa.

— Pomnik najmłodszego żołnierza. W Rennes odsłonięto pomnik Corentin Carrea, najmłodszego żołnierza francuskiego z czasów wielkiej wojny. Carre zaciągnął się do wojska jako ochotnik w 14 roku życia, zginął zaś mając lat 18 w stopniu chorążego-pilota w czasie walki z trzema samolotami niemieckimi.

— Lloyd George ochotnikiem. Lloyd George, b. premier W. Brytanii, który dzisiaj liczy 76 lat, zapisał się do nowosformowanego pułku piechoty „London Welsh". Oczywiście, sędziwy premier nie będzie służył w szeregach, lecz obejmie stanowisko prezesa Komitetu Pułkowego. W tym samym pułku służy syn Lloyd Georga.

— W Madrycie panuje wielkie ożywienie w związku z przygotowaniami do defilady zwycięstwa. Na polach przylegających do miasta obozuje przeszło 60.000 ludzi.

— Ukraiński balet w Pradze. Reżyser teatru w Huszcie, Włodzimierz Libowyckyj, który po zajęciu Rusi Podkarpackiej przez Węgrów był internowany, po zwolnieniu wyjechał do Pragi, gdzie organizuje teatr ukraiński.

— Japońskie domy towarowe w Chinach. Wielkie japońskie domy towarowe urządzają w większych miastach chińskich swoje filie.

— Praga się buntuje. W prasie niemieckiej znajdujemy coraz częstsze wzmianki o napadach na żołnierzy Rzeszy, odezwach i ulotkach przeciwniemieckich, manifestacjach patriotycznych i aresztowaniach.

Kość słoniowa za parasol.

W Afryce można jeszcze dziś spotkać szczepy murzyńskie, dla których członków posiadanie paciorków szklanych, monokli, parasoli, cylindrów, jest wyrazem najwyższego bogactwa. Jeden z angielskich badaczy Afryki William Baker opisuje, że w jednej z wiosek murzyńskich zdołał utargować 5 kłów słoniowych za stary parasol. W niektórych okolicach Afryki można za europejskie błyskotki zdobyć drogocenne kamienie, na których wartości murzyni tych okolic nie znaja się. Sytuację tę wykorzystują kupcy, dochodzący często w krótkim okresie czasu do milionowych fortun.

MARY RICHMOND.

Miłość i Podejrzenie

Przekład autoryzowany z angielskiego W. M.

30)

(Ciąg dalszy).

— Niech pani usiądzie — podał jej krzesło — może by pani napiła się czegoś? Niestety nie mogę pani zaprosić na lunch, ale mogę służyć winem i biszkoptami.

— Nie, proszę, niech pan nie robi sobie kłopotu! — wyciągnęła rękę. — Chciałam... chciałam tylko pomówić z panem.

— Proszę bardzo — powiedział Hardinge, siadając naprzeciw niej i udając, że nie dostrzega drżenia jej głosu. — Może papierosa?

Wzięła papierosa i nachyliła się do Piotra, gdy podał jej zapałkę. Potem przybrała poprzednią pozę i rzekła:

— Panie Hardinge, wczoraj wieczorem prosił mnie pan o coś... o coś ważnego. I zdaje mi się, że nie byłam bardzo miła wtedy?

— Tak jest — przyznał Piotr.

— Zmieniłam teraz zdanie. I pomyślałam sobie, że powinnam przyjść tutaj i powiedzieć o tym panu.

Były to słowa, których Piotr nie spodziewał się zupełnie, ale nie zdradził się z tym.

— Chciałabym to wyjaśnić bliżej. Prosiłem panią o rękę, a pani odpowiedziała, że to jest zupełnie niemożliwe. Teraz pani przychodzi do mnie, by mi powiedzieć, że to jest możliwe, i że pani sobie tego życzy? Czy tak zrozumiałem, jak pani chciała?

Zaczerwieniła się, oddychała ciężko.

— Tak. — Tak. — Właśnie to chciałam powiedzieć. Ale pan lepiej to wyraził, niż ja bym potrafiła!

— Dlaczego pani zmieniła tak nagle zdanie? — Wstał i ujął jej obie ręce, podnosząc ją z krzesła. — Elżbieto, nie okłamuj mnie, na miłość Boską!

Jej przepiękne oczy patrzyły na niego mocno i pewnie.

— Dlaczego miałabym kłamać? Z jakiego powodu? Namyśliłam się tylko, i zdecydowałam, że przyczyna, dla której odmówiłam panu wczoraj, nie jest dostatecznie ważna. Wobec tego, jeżeli pan trwa nadal w zamiarze poślubienia mnie, odpowiem „tak". Powiedziałam Molly, że zmieniłam zdanie. Miałam pisać do pana, ale ona radziła, że będzie znacznie lepiej, jeżeli sama to panu powiem.

— I to wszystko jest szczera prawda? Pani mogłaby przysiąc?

— Piotrze! — w jej głosie brzmiało oburzenie. — Co się z panem stało? Nie mam zwyczaju kłamać. Ale oczywiście, jeżeli pan się rozmyślił... — Usiłowała uwolnić ręce z jego uścisku.

— Elżbieto, wiesz, że uwielbiam cię, kocham z całej duszy! Ale wydaje mi się dziwna ta nagła zmiana. Odmówiłaś mi tak stanowczo, tak kategorycznie...

— Ale teraz chcę skorzystać z przysługującego nam, kobietom, przywileju i zmienić zdanie. Nie ma w tym nic dziwnego, Piotrze, a jeżeli nadal twierdzisz, że to jest dziwne, wykazujesz bardzo słabą znajomość psychiki kobiecej! Myślałam, że będziesz ucieszony. — Powiedziałeś, że nie tracisz nadziei, że nigdy nie przestaniesz mnie kochać.

— To prawda! — Chwycił ją w ramiona i chciwymi ustami szukał jej usta. Co u diabła mogło znaczyć wszystko teraz, gdy zdobył tę przecudną kobietę! Dlaczego nie miałby zaniechać tej głupiej sprawy, ożenić się z Elżbietą i zabrać ją do Anglii. Zapomniał już o swym niepokojącym odkryciu i wykreślił z myśli wszelkie podejrzenia. Bóg z nimi! Czy miał poświęcić swe szczęście i wtrącać kobietę, którą kochał, do więzienia? Lily Crane nie znał nawet i nie dbał o to, czy jej morderca będzie ukarany, czy nie. Właściwie sądząc, z tego, co o niej mówiono, zasłużyła w zupełności na to, żeby ją udusić! A Fleurette? Bez wątpienia zostanie oddana przyjaciołom, jeśli zapłacą większy okup! A Butt jest bardzo bogaty i może sobie na to pozwolić.

Ale nagle przyszła reakcja przeciw tym uczuciom i myślom. Byłoby podłością porzucić rozpoczętą sprawę! Byłoby to tchórzostwem! Jeśli kochał naprawdę Elżbietę, to musi ją oczyścić we własnych oczach ze wszystkich najmniejszych plamek i cieni podejrzenia.

— Ukochana, kiedy zgodzisz się wyjść za mnie? — zapytał.

— Kiedy zechcesz! — odpowiedziała. — Ale, Piotrze, mam jedną prośbę... pamiętasz, powiedziałeś mi, że nie powrócisz już do Scotland Yardu, że nawet gotów jesteś rzucić sprawę, którą teraz prowadzisz?

— Tak.

— Więc... więc proszę cię o to, Piotrze! Nie chciałabym mieć męża, polującego na innych ludzi. Detektywi są chciwi krwi ludzkiej! Nienawidzę zbrodni i wszystkiego, co ma z nimi jakiś związek!

Niepokojące podejrzenie wybuchnęło z nową siłą. Piotr odsunął się od niej.

— Przykro mi, Elżbieto, że muszę ci odmówić. Ale to nie jest w mojej mocy. Muszę doprowadzić tę sprawę do końca... Zaszło coś takiego, co zmusza mnie do wytrwania w mych zamiarach.

Wydało mu się, że Elżbieta zbladła, ale mogła to być jedynie gra podnieconej wyobraźni.

— Co mianowicie?

— Dokonano drugiego morderstwa. Kobieta, która była bardzo ważnym świadkiem, aresztowana pod zarzutem wspólnictwa, została zabita dziś, w chwili gdy wychodziła z sądu.

Elżbieta wzdrygnęła się.

— Piotrze, to straszne! Czy ona nie żyje?

— Żyje jeszcze, ale obawiam się, że nie ma nadziei ratunku. Muszę wytrwać przy tej sprawie, moja droga. Przecież mnie rozumiesz?

— Ależ ja nie chcę, żebyś się narażał! — zbliżyła się do niego i położyła mu ręce na ramionach. — Ja się o ciebie boję, Piotrze. Przecież oni mogą na ciebie napaść. (Ciąg dalszy nastąpi).

Błogosławieństwo papieskie dla Związku Weteranów.

Sekretarz stanu ks. kardynał Maglione, skierował pod adresem prezesa Związku Weteranów Powstań Narodowych Tadeusza Odrowskiego w Chełmnie następujące pismo jako odpowiedź na adres hołdowniczy:

Panie Prezesie! Ojciec święty z żywym uczuciem przyjął wyrazy uczuć przywiązania synowskiego, które Pan zechciał Mu przesłać w imieniu wszystkich Weteranów Powstań Narodowych R. P., ostatnio zgromadzonych w Bydgoszczy.

Jego Świątobliwość dziękuje Panu z całego serca za okazanie tej czci synowskiej oddanej Jego Dostojnej Osobie i jest Panu szczególnie wdzięczny za życzenia pomyślności dla Pontyfikatu.

W zamian za to i jako zapewnienie łask Bożych Władca Pontyfikalny przesyła wszystkim jak również ich rodzinom nadzwyczajne błogosławieństwo apostolskie.

Proszę przyjąć, Panie Prezesie, zapewnienie moich uczuć oddanych w Jezusie Chrystusie.

(—) L. Card. Maglione.

Senacka komisja uchwaliła projekt o medalu i krzyżu ochotniczym.

Warszawa. (PAT) Odbyły się w senacie posiedzenia komisji budżetowej i wojskowej.

Komisja budżetowa rozpatrzyła projekt ustawy o dodatkowym kredycie.

Komisja wojskowa rozpatrzyła projekt noweli do rozporządzenia Prezydenta RP. o ustanowieniu krzyża zasługi za dzielność oraz **projekt ustawy o krzyżu i medalu ochotniczym za wojnę.** Pierwszy z tych projektów rozszerza zakres osób, które mogą otrzymać krzyż zasługi za dzielność, na wszystkich żołnierzy. Dotychczas odznaczenie to nadawane było jedynie funkcjonariuszom policji państwowej, żołnierzom K.

O. P. i funkcjonariuszom straży granicznej. Projekt ten przyjęto jednogłośnie bez zmian. **Projekt ustawy o krzyżu i medalu ochotniczym za wojnę zreferował sen. Siciński. W wyniku rozprawy projekt przyjęto jednomyślnie.** Wprowadzając szereg poprawek, z których ważniejsze dotyczą, że odznaczenia będą przysługiwały osobom, które pełniły służbę ochotniczą w latach 1918—1921 i przyczyniły się do ugruntowania niepodległości ojczyzny. W związku z tą poprawką krzyż ochotniczy za wojnę będą mogli otrzymać poza ochotnikami, ci, którzy pełnili służbę co najmniej **przez 6 miesięcy na stanowisku instruktorów** w szkołach wojskowych broni i w obozach szkolnych. Nadto zmieniono przepis dotyczący zatrudnienia odznaczonych. Uchwała sejmowa przewidywała dla odznacz. pierw. zwłaszcza przy obsadzaniu nowotworzonych placówek gospodarczych. Komisja senacka przepis ten zmieniła w ten sposób, że ochotnicy odznaczeni krzyżem lub medalem ochotniczym za wojnę przy równych kwalifikacjach fachowych z osobami nieodznaczonymi mają pierwszeństwo w otrzymaniu pracy.

Ojciec święty wzywa narody do pokoju.

Miasto Watykańskie. W dniu zakończenia Kongresu Eucharystycznego w Algierze, dnia 7 bm., Ojciec św. Pius XII wygłosił do jego uczestników w języku francuskim przemówienie, w którym m. in. stwierdził:

W latach ostatnich Afryka widziała wiele Kongresów Eucharystycznych i dziś znów na wybrzeżu w ciągu długiego okresu zwanym barbarzyńskim (Berberią — przyp. red.) święci się triumf Hostii Przenajświętszej. Ani ruchliwe fale morza, ani szczęk zbrojeń nie powstrzymały pędu wiernych ku Księciu Pokoju, tego pokoju, który dziś żarliwie jest wzywany przez bardzo zaniepokojoną społeczność ludzką. Rzesze wiernych pośpieszyły do Algieru, łącząc się tam najściślej z Ojcem św. w tym miesiącu **maju,** który Papież pragnąłby poświęcić w całości modlitwie powszechnej, w szczególności modłom dzieci, aby uzyskać z niebios przez ręce Niepokalanej Dziewicy dla ziemi **pokój obiecany ludziom dobrej woli, pokój w duszach podrażnionych przynętami i bałamuctwami fałszywych doktryn, pokój między ludami wstrząsanymi nieustannymi obawami.**

Wspominając stulecie istnienia archidiecezji algierskiej, Ojciec święty wysławiał w dalszym ciągu swego przemówienia cudowny rozwój wiary katolickiej w Afryce, zwłaszcza w Algierze.

Przystępując zaś do udzielenia błogosławieństwa Ojciec św. zaznaczył, że błogosławieństwo Jego płynie ku synom Francji, ku neofitom i katechumenom rozsypanych po Afryce misyj katolickich, ku wszystkim ludziom odkupionym Krwią Przenajświętszą Boga, który stał się Człowiekiem.

Kto się spóźnił w podpisaniu pożyczki ma możność poprawy, dając na FON.

Warszawa. (PAT) Biuro prasowe generalnego komisarza pożyczki lotniczej komunikuje:

Zapowiedziane przemówienie generalnego komisaza pożyczki gen. br. inż. Leona Berbeckiego przez radio nastąpi za parę dni. Generalny komisarz wygłosi je dopiero po złożeniu szczegółowego meldunku p. marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi, co nastąpi między 10 a 12 bm. po otrzymaniu z całego terenu kwot subskrypcyjnych.

Pan Marszałek sam dokona podziału kwoty pożyczkowej na różne poszczególne działy lotnicze.

Rolnicy posiadający od 100 ha wzwyż mogą składać deklaracje: subskrybowanych na pożyczkę kwot **do dnia 15 maja,** ze względu na trudności związane z przednówkiem. Termin wpłat ustalony będzie dla rolników przez pana Ministra Skarbu, w zależności od wskazań ogólnej polityki zbożowej.

Drobni i średni rolnicy posiadający do 100 ha ziemi starają się również o zezwolenie składania deklaracyj w terminie późniejszym. Dotychczas starania te nie odniosły jednak skutku.

Biorąc pod uwagę ten fakt, że kwota subskrybowanej pożyczki przez rolnictwo nie jest jeszcze znana, nie można podać ścisłych cyfr osiągniętych drogą pożyczki, zwłaszcza w województwach rolniczych, jak: lubelskim, tarnopolskim, kieleckim, na Wołyniu, na Pomorzu i na Kujawach cyfry te nie byłyby miarodajne.

Podobno szereg instytucyj wojskowych, państwowych i samorządowych przy przetargach, czy przedstawianiu różnych podań żąda legitymowania się pokwitowaniem na subskrybowanie P. O. P. uwarunkowując szereg świadczeń dla obywateli dowodem wypełnienia obowiązku obywatelskiego i subskrybowania P. O. P. Kto z jakichś powodów obowiązku tego nie wypełnił może wpłacić odpowiednie kwoty na F. O. N. lub Fundusz Lotniczy im. Żwirki i Wigury. Zaświadczenie na dokonaną wpłatę będzie również ważne jak kwit P. O. P.

W ten sposób ci, którzy nie mogli, czy nie chcieli w czas zakupić pożyczki P. O. P., będą mogli naprawić swą opieszałość.

Poszum Brdy.

Niemcy ubrdali sobie w swojej pysze,
Że znów podstępem znajdą się nad Brdą
I że ich sztandar znów się zakołysze
Nad miastem, polską odzyskanym krwią.

Lecz zanim żądza łupu ich zamroczy
I przed pokojem zatrzasną się drzwi,
W Bydgoszczanina niech popatrzą oczy
I niech zobaczą, co w tych oczach tli.

Lecz zanim wojny pożogę rozpalą
I potępieńcza rozpocznie się gra,
Niech posłuchają, co swą senną falą
Szumi nad brzegiem stara wierna Brda:

„Choćby polały się takie krwi strugi,
Że przerwie tamy poziom naszych wód,
Nigdy tą polską ziemię po raz drugi
Nie zdepcze mocą swą krzyżacki but“.

„Kto mężny tego groźba nie oniemia
I znajdzie twardą odpowiedź na kłam:
Po morze zawsze sięgała ta ziemia
I nie da odciąć się od morza bram“.

„Więc choć chmurami niebo się zasmuca,
Bydgoszcz nie podda się słabości trwóg,
Bo tu na ziemi żołnierz polski czuwa,
A nad gwiazdami czuwa nad nią Bóg!“

Henryk Zbierzchowski.

Na tropie podpalaczy „Paris“.

NOWY SZLAK ŚLEDZTWA. — TAJEMNICZA NIEMKA POD BLOIS. — BOGATA CUDZOZIEMKA W NĘDZNYM BARAKU. — PANI LIPPMAN POŚLUBIŁA PIEKARZA. — W PIEKARNI „PARIS“ POŻAR.

Korespondent „Kur. Warszawskiego“ donosi nast. szczegóły ze śledztwa.

Katastrofa wspaniałego, olbrzymiego francuskiego okrętu pasażerskiego „Paris“, nie przestaje być tematem badań i dociekań zarówno władz, prowadzących śledztwo, jak i prasy francuskiej. Pierwsze badania aresztowanego dozorcy nocnego Francka, który miał dozorować tę właśnie część okrętu, w której rozpoczął się pożar, stwierdzają jego poważną winę. Nie wykazują jednak, jak dotychczas, przestępstwa. Niedbalstwo, niedozór, chęć zatarcia śladów tej winy — to śledztwo już ustaliło. Nie można jednak jeszcze dowodzić, że to

Franck podpalał.

Prokurator, sędzia śledczy, detektywi i żandarmeria z pedanterią badają każdy szczegół, każdą poszlakę, w róż. str. kierując swe podejrzenia. Ostatnio poszukiwania poszły w zupełnie nowym kierunku. Niespodziewanie żandarmi i komisarz z Blois, p. Leboulet, udali się do małej miejscowości w okolicy Blois do Molineuf.

Blois — pięknie położone wśród lasów liściastych, niedaleko pięknych zamków Amboise, Chenonceau i innych stanowi jedną z ulubionych tras turystycznych, tych wszystkich, co zwiedzają Tourenne i tzw. szlak „Zamków Francji“. Turyści w tych okolicach i to turyści-cudzoziemcy są liczni i nie dziwią nikogo. A jednak wśród nich zauważono coś zupełnie niezwykłego. To „coś“ — to elegancka, turystka Niemka, co choć była stuprocentową blondynką, nie uchodziła za piękną blondynkę. Była natomiast niezwykle ruchliwa i

zdecydowanie tajemnicza.

Gdy zwrócono na nią uwagę, stwierdzono, że Gertha Lippman, tak się bowiem zameldowała, miała samochód, była bogata, świetnie mówiła po francusku i wynajęła... nędzny barak, płacąc zań czynsz roczny w sumie 350 fr.

Barak-nora

zamieszkały przez tego typu lokatorkę musiał na nią zwrócić uwagę. Pani Lippman opowiadała, że zamierza prowadzić hodowlę srebrnych lisów i dlatego osiedla się w tej zapadłej dziurze pod Blois. Bardzo to było wszystko tajemnicze. Tym bardziej że dyskretna obserwacja ustaliła, iż lokatorka baraku odbywała

nocne wycieczki

dość częste, i że nierzadko auto jej wracało dopiero o świcie. Zauważono również, że co jakiś czas odwiedzało ją jakichś czterech mężczyzn o zdecydowanie podejrzanych fizjognomiach. Sensacją jednak stało się małżeństwo Gerthy Lippman, zawarte w marcu tego roku w Hawrze. Bo oto ta przyzwyczajona do życia i obracania się w zamożnych sferach, elegancka właścicielka auta, prowadząca wygodny tryb życia kobieta, poślubiła prostego piekarza. Ale różni bywają piekarze! Piekarz p. Lippman był piekarzem w piekarni na okręcie „Paris“.

Zbieg okoliczności, czy nitka, prowadząca do gniazda przestępców?

Ślub z piekarzem

zawarty został 27 marca rano w Hawrze, a 28 „Paris“ miał rozpocząć swą podróż. Nie rozpoczął — spalił się. Jednym z ośrodków pożaru była również piekarnia. A tu tymczasem śledztwo wykrywa, że jeden z piekarzy — prosty Breton Derieu poślubił dopiero co elegancką, tajemniczą Niemkę Lippman! Nic dziwnego, że policja zjawiła się pod Blois i rozpoczęła skrupulatne badanie sposobu życia tajemniczej piekarzowej, hodującej srebrne lisy i całymi nocami znikającej wraz ze swym autem, na tajemniczych wycieczkach. Być może, że ten ślad wykryje i rozwiąże wiele zagadek, a wśród nich i przyczyny pożaru „Paris“.

Żyd bez wykształcenia

uprawniony do wykonywania zawodu adwokata.

Wydaje się wprost niewiarogodnym, że w Śmiglu, mieście wielkopolskim, żyd Adolf Weksler — bez wykształcenia posiada uprawnienie wykonywania zawodu adwokackiego w charakterze „zastępcy procesowego“. Jest to fakt, który swoje prawne uzasadnienie znajduje podobno w jakiejś starej ustawie przemysłowej z roku 1879.

Żyd ten „pracował zawodowo“ początkowo w Lesznie, a przed 15 laty został sprowadzony do Śmigla przez byłej pamięci prezesa Sądu Okręgowego w Lesznie Hoffmana (żyda z pochodzenia). Jest on w Śmiglu dla dwóch adwokatów-Polaków poważnym konkurentem, gdyż wydane mu uprawnienie pozwala na pobieranie od spraw cywilnych niższych o 25% opłat adwokackich.

W obecnym czasie, kiedy **utrudnia się młodym polskim siłom fachowym zakładanie własnych kancelaryj adwokackich** przez pobieranie 3.000 zł wpisowego, a na Śląsku nawet 9.000 zł od aplikantów — i kiedy **lista adwokatów jest do 31 grudnia 1945 r. zamknięta,** dziwnym się co najmniej wydaje tolerowanie tego rodzaju „uprawnionych adwokatów“ — żydów.

Zapotrzebowanie na adwokatów jest duże. Jak podaje Związek Polski, — **w 27 miastach Polski centralnej, wschodniej i południowej brak jest Polaków w tym zawodzie,** a w wielu miastach kresowych (wschodnich) województw więcej jest adwokatów-żydów niż Polaków.

Przed beatyfikacją świątobliwej robotnicy.

Londyn. (KAP). W ubiegłym tygodniu obradował w Edynburgu pod przewodnictwem arcybiskupa Mac Donalda komitet zorganizowany dla poparcia sprawy beatyfikacji świątobliwej Margerity Sinclair, robotnicy fabrycznej, w której procesie kanonicznym jako postulator występuje w Rzymie franciszkanin o. Fortunat Seipioni. Jak wynika ze sprawozdań przedstawionych podczas obrad komitetu edynburskiego, przygotowania do procesu kanonicznego posunęły się już tak daleko, że w najbliższym czasie oczekiwać należy podjęcia rozpatrywania sprawy przyszłej beatyfikacji przez św. Kongregację Obrzędów. W razie pomyślnego jej przebiegu świat pracy, a w szczególności robotnice fabryczne, pozyskałyby nową orędowniczkę przed majestatem Boga.

*

Świątobliwa Margerita Sinclair urodziła się w Edynburgu w r. 1900 i tam też aż do roku 1923 pracowała jako robotnica w miejscowych fabrykach. Odznaczając się wielką czystością uczuć i myśli, szczególniejsze nabożeństwo miała dla Najświętszego Sakramentu, do którego od najmłodszych lat codziennie przystępowała. Przykładem swym świeciła towarzyszkom pracy a jednocześnie była gorliwa apostołką miłości Boga i Wiary świętej. W 23 roku życia postanowiła usunąć się w zacisze klasztorne i wstąpiła do zakonu klarysek w Londynie, przybierając imię Franciszki od Pięciu Ran. W tym czasie dotknęła ją choroba i nieskończywszy nowicjatu, zmarła w dniu 24 listopada 1925 r. w sanatorium dla zakonnic w Warley. Pochowana jest na cmentarzu Mont Vernon w Edynburgu.

Tabela wygranych

3 dzień ciągnienia 44 Loterii Klasowej

I i II ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

75.000 zł. Nr. 29514.
15.000 zł. Nr. 153794.
10.000 zł. Nr. 84328 120213 131057 140764 146362.
5.000 zł. Nr.: 78664 147456.
Po 2.500 zł. Nr.: 50742 90346 95510 111174 140786 155384
Po 2000 zł. Nr.: 9041 10784 41053 47826 58615 64626 98358 98453 113900 135581
Po 1000 zł. Nr.: 2794 12018 15977 17571 18296 24784 25501 27086 31268 45148 48527 49152 49710 50181 52203 54556 58644 60172 64738 952 67246 715 68172 71985 72872 73575 79449 81345 87873 92019 94104 103491 111214 119884 130883 143599 723.

PO 250 ZŁOTYCH.

122 34 58 79 329 74 449 696 729
46 807 1016 92 380 539 601 899 935
2264 360 415 576 628 54 843 47 3074
119 20 21 225 559 4212 28 36 317 43
72 503 24 603 741 5028 62 70 97 130
208 36 43 428 526 601 29 766 76 6023
192 93 277 306 10 44436 795 59 843
900 44 7047 229 558 448 89 730 81
875 8016 207 16 40 331 37 44 52 55
534 96 600 603 97 856 9015 71 165
365 494 505 12 36 63 80 862 977
10057 125 201 86 735 89 826 55 903
11294 310 456 531 748 913 11046 147
217 711 67 801 966 13240 94 511 69
70 74 97 621 56 65 94 97 796 901
14003 145 253 347 417 583 745 50
830 57 905 15048 53 129 43 68 90
229 413 52 74 678 934 16212 13 92
529 32 79 626 701 834 909 17144 72
488 500 615 28 67 74 849 57 906
18072 373 409 574 19070 119 240 553
683 841 964 95 20028 55 184 313 70
430 80 695 788 818 51 21002 215 381
564 74 945 22243 342 682 760 64 74
825 74 76 969 23211 78 334 87 539
642 702 887 938 24036 66 82 118 32
200 97 527 661 910 25067 113 271 79
337 74 480 639 919 65 79 26040 67
161 267 444 67 98 607 30 37 55 746
815 19 39 931 27273 273 348 56 436
51 28117 214 17 89 382 570 81 601
51 915 29148 326 524 762 97 845
30149 209 338 40 77 437 579 80 632
736 92 830 963 31121 222 330 561
802 48 49 82 99 952 77 32068 107 75
256 63 337 99 472 572 830 959 33063
72 206 326 85 589 702 10 870 89
34049 64 121 86 304 23 39 75 573 712
28 37 71 933 35008 192 363 458 543
59 91 602 49 754 84 812 920 36008
35 123 75 208 44 46 73 390 94 441
87 600 91 37926 761 61 234 332 606
50 79 838 53 998 908 38103 202 28
44 53 398 415 36 537 688 718 23 70
819 72 983 39016 24 144 252 360 591
752 70 801 961 77 40325 58 65 508
44 77 657 712 889 902 10 26 41177
354 91 640 50 71 745 847 83 42184
465 576 623 39 865 951 43023 341
725 93 879 922 38 71 89 44020 457
542 636 880 950 45080 171 286 98
886 46085 413 512 17 67 601 31 45
760 62 985 47029 221 520 39 634 727
834 988 48059 168 229 485 628 700
49 869 972 49034 47 58 70 218 28 407
93 683 841 907.

50241 362 80 409 24 61 599 603
4 772 809 966 51031 204 60 376 543
45 50 731 56 842 52340 788 836 91
95 930 41 95 53395 546 708 66 882
919 38 54064 98 191 271 82 310 470
542 662 805 13 43 55047 78 192 301
27 32 61 41 587 654 849 92 97
56065 145 67 95 266 90 93 415 515
694 833 70 57005 132 604 14 87 58009
73 108 240 367 73 470 840 88 924
59007 61 65 187 279 456 829 52 87
89 60 182 390 98 730 820 97 98 928
80 83 62030 82 166 285 333 85 94
425 612 828 40 910 71 76 63268 798
830 58 908 22 76 64073 88 457 780
835 70 93 65124 381 596 617 31 728
809 821 40 954 66032 41 212 19 20
378 462 623 761 850 906 67041 43
117 233 60 381 636 41 743 843 936
67 68266 477 566 665 880 69100 80
277 322 455 56 65 530 672 783 859
79 70112 28 42 47 675 876 912 71000
272 86 423 56 568 90 699 749 913
72108 74 234 76 316 466 601 710 968
73178 212 32 303 445 600 21 707
95 896 913 74093 96 112 42 63 82
221 489 542 80 629 96 747 873 78
918 58 83 75049 228 351 55 49 407
538 69 407 538 69 641 980 76004
88 107 22 92 348 547 79 620 713
822 78 77200 78 136 53 97 302 52
70 420 503 31 79 94 608 744 59 826
79037 234 349 51 520 842 903 80060
68 71 215 307 516 31 45 610 79 713
804 35 81211 43 424 621 28 65 774
82179 407 30 617 22 85 790 835 61
83209 319 51 53 488 524 27 614 72
84 84191 257 357 459 66 904 43 85057
164 239 434 97 604 95 712 62 800
36 55 924 86040 75 217 24 330 584
641 68 844 994 87018 29 72 158 350
93 460 840 61 930 88422 553 644 68
888 967 71 85 89088 329 76 78 403 4
53 843 91 90017 21 72 79 184 245
306 28 70 615 60 71 718 886 927 61
91032 43 67 86 133 86 202 446 76
520 39 78 635 55 93 899 978 92006
124 211 302 492 505 44 649 71 847
66 93029 59 85 138 93 286 94 331
400 46 501 75 621 40 863 94159 287
408 76 92 525 601 819 95143 64 65
211 15 85 414 538 652 73 77 809 17
77 96003 221 66 94 416 17 95 523
612 90 810 36 86 937 96 98029 158
95 314 411 97 579 641 773 78 886
900 86 88 99261 79 86 381 420 615
93 704 24 86 988 100069 144 59 69
440 500 22 818 61 9788 93 820 77
101250 57 79 300 15 522 603 792 834
83 931 75 102079 81 306 25 429 597
784 837 57 933 103173 227 337 751.
83 84 819 32 89 90 104065 95 142
228 69 79 308 415 50 525 60 85
105063 15 69 98 148 232 572 889 909
82 106008 109 10 481 86 700 45 944
107144 92 98 426 38 70 515 66 658
721 54 802 35 959 108098 120 53 485
511 60 72 612 27 59 810 109003 8
106 239 402 522 68 669 925 110124
59 574 676 734 63 978 79 111122 294
335 81 472 505 647 80 771 996 112112
255 65 499 711 45 75 113060 218 716
895 914 11400 40 265 358 611 748
115103 46 80 539 673 844 904 31
116280 393 446 82 513 756 99 921
93 117028 70 174 230 409 945 118176
201 404 94 704 37 77 846 912 25 98
119028 78 86 109 82 211 469 791
840 43 45 921 120279 407 25 66 631
47 773 802 7 58 121010 84 106 226
43 51 383 455 77 606 706 35 42 90
896 996 122030 315 732 71 57 88 855
992 123024 61 541 608 18 702 896
956 124019 216 501 65 70 657 878
933 42 125125 37 68 247 86 346 612
60 87 906 30 126051 197 380 463 623
72 82 743 865 928 34 97 127032 126
415 634 754 76 964 128018 46 64 75
116 79 304 412 49 61 522 663 843
60 907 15 63 129021 44 278 319 514
6 29 78 741 48 965 130088 68 215
77 463 548 744 860 131082 95 133
34 218 416 83 99 515 56 611 58 733
77 890 917 99 132034 71 74 153 224
449 74 620 50 829 86 133006 9 21
192 404 96 686 87 711 843 939 60
134161 208 47 82 383 545 60 741 50
86 89 894 135137 53 75 233 69 324
42 52 643 701 826 40 904 37 136004
145 456 62 605 22 43 59 723 78 829
44 66 137061 118 54 201 76 97 303
749 824 31 47 53 987 138108 17 215
50 64 320 486 503 84 624 64 771
844 71 82 92 993 139145 60 224 42
79 487 608 44 92 707 61 981 140147
68 73 249 349 434 522 69 87 631 747
882 141111 52 395 419 598 678 809
18 78 142017 101 33 49 236 373 600
706 938 64 143037 142 202 80 340
493 144068 78 107 13 252 75 380 668
826 909 22 40 145040 291 330 72 453
564 607 777 146234 49 318 416 543
711 821 56 914 31 147126 74 205
602 44 78 747 808 23 98 954 75
148046 207 580 88 618 64 722 836
994 149055 308 79 499 654 743 97
820 948

150141 44 68 201 62 354 70 86 94
436 151136 54 76 333 40 96 715
152016 126 254 78 96 420 97 521 84
637 825 52 948 153002 067 212 44
510 806 996 154012 64 229 337 509 70
647 79 770 906 91 95 155331 429 528
625 75 718 38 87 98 819 86 156085
142 55 353 468 811 25 157141 63 203
12 13 431 93 501 685 89 762 98 992
158101 24 67 248 73 419 56 695 734
828 159145 381 441 89 544 46 762 66
89 880 971 160023 41 280 85 95 330
420 518 34 604 65 819 59 95 952 83
161006 107 98 217 39 352 65 83 431
504 635 926 77 162124 325 421
163136 295 302 459 512 18 852 930
38 164204 7 418 26 801 81 992 93.

III ciągnienie

PO 250 ZŁOTYCH.

325 924 1014 25 65 543 637 72 700
924 2370 610 77 706 822 3205 400
551 773 980 4003 66 658 5178 237 99
340 595 658 6059 63 598 911 53 7113
410 656 8001 2 31 86 109 324 69 597
685 921 9538 652 715 41 90 897
10041 431 641 87 747 53 881 92 918
11069 400 12017 20 132 39 92 279
413 626 933 13093 192 767 53 14514
68 706 850 15029 226 624 716 16324
478 632 812 67 991 17252 343 429
525 737 97 18015 61 150 92 627 845
19388 586 850 20161 377 416 99 542
783 800 27 21315 33 39 596 854
22349 673 63 702 807 23287 96 437
778 809 15 29 70 955 24137 50 210
364 94 976 25004 379 441 75 706 868
969 2603 124 244 48 312 906 27188
251 313 43 571 28178 399 474 620
802 999 87 29114 596 631 27 37 700
30083 613 910 44 47 31061 130 54
278 304 45 57 427 618 793 32914
33662 806 34156 72 224 329 55 94
713 904 35071 69 449 776 805 78
902 57 36007 329 477 874 37585 743
913 87 38086 304 63 766 39213 89
344 407 817 933 40050 91 93 407
656 704 843 85 87 987 41170 263
418 625 784 911 42102 541 693 726
925 43106 34 367 437 76 731 44019
190 646 96 45174 482 745 61 887 987
46032 462 702 816 26 85 976 89
47124 332 773 921 32 48904 49171
231 82 488 638 746 50275 381 564
946 51300 16 522 35 47 612 59 751
913 25 70 52221 482 980 53216 554
72 54110 88 380 493 780 55519 875
56077 122 217 609 712 849 57479
58101 245 48 77 369 528 80 656 93
59498 622 701 30 968 75 60051 137
215 356 447 835 61232 383 416 681
900 63161 99 230 40 622 737 960
63116 211 396 64036 153 358 463 527
65291 439 47 69 914 69 66387 56
427 28 543 621 773 82 943 67301
761 68332 456 67 743 885 69585 962
71049 434 701 822 57 939 72158 337
403 544 770 73169 359 93 529 629
854 74060 494 704 854

75100 48 629 911 76029 504 19 678
841 77055 293 320 64 635 784 812 48
919 78067 100 214 397 415 834 87 941
98 79143 56 209 350 815 22 63 80327
47 65 533 712 868 81003 82347 409
58 854 83062 86 146 217 668 811 919
44 84020 108 23 246 65 441 719 868
85064 908 86152 341 544 650 815 59
87061 70 188 321 54 96 440 71 982
87 88005 018 344 65 501 45 726 47
883 89049 60 105 88 227 367 499 771
850 73 963 90074 156 73 256 628 782
834 995 91110 119 758 822 92076 274
96 375 832 69 93125 261 304 823
94087 612 880 81 95040 139 56 93 339
419 632 89 794 96065 100 97182 419
89 753 55 848 901 98016 113 279 908
99309 25 453 59 100154 517 71 81
101082 322 45 46 436 543 604 813
942 102001 125 321 920 95 103070
712 860 104072 152 217 21 620 876
79 105137 253 382 416 29 106111 82
332 405 537 888 976 107141 528 46
765 865 946 87 108186 261 605 24
919 24 109047 267 420 43 614 58 734
98 810 110160 815 111123 70 473
112156 339 113085 100 490 645 59
114061 127 211 469 623 980 97
115106 576 714 35 823 24 116017 421
693 872 117083 480 887 977 118109
486 119082 198 319 120002 094 338
833 65 991 121012 38 97 439 505 660
751 972 92 122059 87 137 55 449 615
36 982 123026 118 71 359 825 124000
117 252 454 530 733 42 856 76 960
125395 567 126125 51 238 595 127217
442 514 53 88 128168 129519 822 974
130426 562 627 792 892 131068 97
260 639 925 39 132079 717 80 133124
440 875 903 16 86 134153 338 80 637
722 24 34 96 135002 151 206 420 678
784 842 933 136052 228 84 370 459
98 639 749 137212 512 51 745 138137
498 614 139052 64 297 140346 775
141346 703 142259 516 657 702 77
911 75 143016 810 144251 70 411 581
697 907 30 64 145285 493 592 836
942 146051 220 556 610 863 961 63
147167 206 487 95 98 503 735 983
148058 127 362 149631.

150233 98 411 37 723 151292 407
23 667 922 76 152253 722 153144 65
404 691 700 154160 328 69 460 731
38 155203 454 728 69 156041 105 51
57 297 402 157042 112 75 647 877
158203 328 609 840 159188 725 98
901 160093 733 954 161008 350 409
162177 249 637 163075 212 545 687
921 164218 67 623 704 996

IV ciągnienie

GŁÓWNE WYGRANE.

20.000 zł. na Nr. 152271.
15.000 zł. na Nr. Nr. 19189 163667.
10.000 zł. na Nr. Nr. 28009 121307 155253.
5.000 zł. na Nr. Nr. 34774 84937 105105 128612.
2.500 zł. na Nr. Nr. 13287 13966 30368 32878 54216 59168 63318 66583 71736 83992 93472 94461 114459 122319 13984 149744 175485.
2.000 zł. na Nr. Nr. 19352 31440 35694 50336 52258 56553 70572 86055 93358 95560 104067 109019 113873 116782 125187 126829 130038 135209 137734 142034 157566 158136.
1.000 zł. na Nr. Nr. 2759 3841 12843 17693 22583 27913 28269 30519 44003 44259 51988 54016 59790 62603 70281 73417 73502 75903 78212 82894 88938 90734 104978 108954 116370 123499 123972 125172 129705 130023 131833 138880 144679 145000 145775 146387 147168 151476 151581 152701 153376 156366 163076 163861.

PO 250 ZŁOTYCH.

164 229 365 547 601 1172 392 640
776 886 88 2838 59 911 3240 90 387
515 956 4077 78 270 398 635 824
5082 187 329 577 656 6280 452 65 93
640 855 7212 455 504 626 977 8106
14 518 649 701 12 811 991 9291 322
460 588 734 805 10153 549 725 58 93
854 935 11033 244 533 36 80 860 80
934 82 12616 704 13070 114 324 711
77 14232 355 513 605 763 90 928
15396 739 16057 168 84 307 797
17005 241 466 691 18063 254 94 536
848 19031 815 953 20344 74 76 512
683 986 21193 870 22049 179 83
23187 627 985 24469 83 636 25416
559 670 995 26121 56 254 340 56 491
516 54 763 80 921 27181 261 607 846
28432 649 50 779 872 30187 234 55
478 693 31036 476 99 700 32001 247
650 750 33133 341 705 693 864 954
34020 29 490 535 72 926 87 35228
502 795 36053 229 311 521 37095 748
53 888 909 38124 594 935 39007 235
664 701 843 40073 384 569 41779 953
42132 245 43164 230 93 497 44062
104 228 449 528 767 94 899 45125
320 418 615 854 46378 719 23 47102
45 234 566 687 735 803 11 48066 220
312 510 66 787 995 49277 381 557
663 770 50113 303 425 53 531 840 90
962 51471 52033 710 823 80 53015
202 305 64 504 674 578 758 54389
456 90 519 678 781 809 980 84 55161
324 50 710 19 24 998 56257 341 90
615 57168 58148 250 74 476 544
59278 511 35 683 719 964 60298 484
726 61452 53 582 656 801 62336 42
688 63013 132 274 671 771 79 934
64033 165 337 91 608 847 89 987
65039 215 638 778 819 78 66059 66
471 98 579 806 920 39 67083 189 751
68132 329 583 632 59 930 69460 555
645 701 930 70248 876 71003 34 500
681 72089 73706 925 35 74216 31 374
476 75653 77289 398 731 893 983
78097 231 410 580 79144 355 91 553
802 80708 81008 104 295 342 83 436
60 82373 416 532 54 94 972 83150 80
729 84084 377 601 85033 153 299 408
40 61 626 86013 124 91 507 12 756
821 87646 842 88317 89071 803 90026
146 272 83 476 736 871 914 26 91239
658 756 859 921 27 92108 38 348 54
740 93198 428 616 742 850 992 94138
495 524 95005 54 96074 284 335 546
949 97045 111 200 343 88 554 624 56
729 92 98115 347 99044 314 551 682.

100166 602 101015 115 386 102073
320 410 614 76 735 859 103155 609
863 104053 162 105008 61 277 106080
93 495 501 25 980 107016 283 572
801 908 108278 76 325 406 669 766
818 69 95 109584 848 986 110379
111816 938 112248 381 475 569 695
864 86 113145 346 844 114025 138
582 115421 890 913 116319 553 983
117053 134 693 723 828 58 118173
215 334 939 119446 920 120074 128 92
297 98 321 84 602 32 847 121129
122026 170 279 513 637 793 123098
209 356 427 621 755 93 932 124298
379 729 990.

125088 275 869 126313 668 723
127632 128484 648 68 781 956 129213
999 130 104 206 674 131027 205 48
132009 412 509 87 779 999 133138
790 134202 640 135228 760 823 136007
136007 11723 25 332 619 991 137347
368 138020 139554 63 624 140448 56
91 999 141010 200 382 457 62 661
793 953 142057 155 453 56 511 82
930 143242 452 664 79 718 946 144127
885 980 145027 214 94 422 880 146189
454 503 147157 243 859 148005 359
402 615 52 728 93 149056 388 809
83 993 150145 240 47 56 378 467 517
99 151160 705 851 152260 392 719
153322 452 776 154124 336 436 539
665 822 42 155125 200 621 818 61
156194 374 568 616 737 835 915
157116 361 687 728 63 97 962 158106
79 526 44 712 922 159096 922 160025
353 503 97 760 891 902 161175 500
628 162038 690 798 163200 497 733
164388 92 402 538 97 666 886 923
56.

Patriotyczny czyn robotnika.

Koronowo. Robotnik Piotr Tuzinkowski z Buszkowa złożył na FON w zarządzie gminnym w Koronowie dwie ślubne obrączki. Robotnik Bernard Łubin z Bieskowa wpłacił w KKO m. Koronowa na pożyczkę lotniczą całe oszczędności w kwocie 100 zł. Pracownicy firmy Kramer fabryka kafli złożyli na FON 64 zł.

W czyich rękach znajduje się większość majątku narodowego na świecie?

Pod pojęciem majątku narodowego rozumie się **siły naturalne, włożony kapitał, wydajność pracy i konsumcyjne artykuły poszczególnych narodów.** Ogólna wartość światowego majątku narodowego wynosi około **190.000 milionów funtów szterlingów,** z czego jedna trzecia (33%) przypada na Stany Zjednoczone A. P., 16% na Wielką Brytanię wraz z Imperium, podczas gdy udział samej tylko Anglii wynosi 8%. Dalej następują: Związek Sowiecki 8%, Japonia 3%, wreszcie Holandia, Hiszpania i Włochy po 2%. **Dziesięć tych państw skupia zatem cztery piąte ogólnego majątku narodowego na świecie.**

Obliczono, że w ostatnich 10—15 latach przeciętny **roczny przyrost ludności na świecie wynosił 23.700.000.** Największy odsetek tego przyrostu wykazują najgęściej zaludnione państwa: Chiny 16%, Indie brytyjskie 14% i Związek Sowiecki 12%. Daleko za tymi państwami znajdują się Indie holenderskie, Stany Zjednoczone po 6%, Japonia 4%, Brazylia około 3%. W Europie środkowej pierwsze miejsce zajmują Niemcy i Polska, wykazujące po 2% światowego przyrostu ludności. Cyfry te znajdują swą wymowę zwłaszcza w porównaniu z cyframi śmiertelności. Spośród mocarstw Francja od kilkudziesięciu lat wykazuje nadwyżkę mniej niż 1%, Anglia wykazać może także tylko małą nadwyżkę, podczas gdy Niemcy, Włochy, Stany Zjednoczone A. P., Polska i Japonia mają nadwyżkę dwa nawet trzy razy większą. **Jedynym mocarstwem z bardzo znaczną nadwyżką urodzin jest Związek Sowiecki.**

Polski Niemiec otrzymał od swoich „landsmanów" — baty.

O stosunkach, panujących obecnie w Niemczech, dowodzi niezwykle ciekawy wypadek, o którym donoszą z Częstochowy.

Pewien inżynier, Niemiec, wyjechał na krótki pobyt do swojej rodziny w Niemczech. W czasie śniadania, nie widząc masła na stole, wyraził swoje zdziwienie i powiedział, że w Polsce, jeśli ktoś ma tylko pieniądze, może i masło jeść wagonami. Rozmowie tej przysłuchiwało się dwoje małych dzieci, które tę wiadomość rozniosły dalej. W dwie godziny później przybyli funkcjonariusze „Gestapo" (tajnej policji), którzy **aresztowali inżyniera i odstawili go do granicy polskiej. Na pożegnanie dali mu 25 batów.**

Po powrocie do Polski, inżynier usunął z mieszkania portret Hitlera, odprawił bonę Niemkę i zabronił rozmawiania w swoim domu po niemiecku.

Notatki polityczne.

„POSTĄPIĘ Z POLAKAMI BEZ LITOŚCI".

Warszawski „A. B. C." przypomina słowa Hitlera w przeddzień objęcia przez niego władzy w Niemczech 1933 r. Hitler wówczas oświadczył:

„Potrzeba nam miliona kilometrów kwadratowych, które dostać musimy na wschodzie. Postąpię z Polakami bez litości i wypędzę ich precz. Niech się osiedlą na Syberii, jeśli chcą".

*

To się okaże przy praniu...

LOSY KORFANTEGO.

W sprawie losów Korfantego „Polonia" donosi:

„Sprawą p. Korfantego zajmują się p. sędzia Demant i p. prokurator Żeleński, że prośba o zmianę środka zapobiegawczego została załatwiona odmownie, że przeciw odmowie wniesiono zażalenie, że p. Wojciech Korfanty ma pewną możność komunikowania się ze światem, że np. umożliwiono mu podpisanie osobistej deklar. 2 tys. zł na POP. (niezależnie oczywiście od sum, wpłaconych już przed kilku tygodniami przez „Polonię" i pracowników), że był już przesłuchiwany przez sędziego Demanta, że „oczekuje ze spokojem dalszego biegu sprawy".

ECHA SĄDOWE NAPADU NA AKADEMIKÓW LUDOWCÓW WE LWOWIE.

Lwów. Przed sądem okręgowym we Lwowie odbyła się rozprawa karna przeciwko kilkunastu akademikom „narodowcom", którzy przed dwoma miesiącami napadli na akademików ludowców w czasie odczytu naukowego dra Szczotki. Pisaliśmy o tym swego czasu.

Sąd skazał akademików na kary więzienia od lat 3 do 6 miesięcy. Główny oskarżony Jan Kornas otrzymał 2 lata więzienia, zaś jego pomocnik Szczepan Kotowicz 3 lata więzienia, Stanisław Zarembski 1 rok więzienia. Inni otrzymali kary od roku do 6 miesięcy. Wszystkim oskarżonym z wyjątkiem trzech wyżej wymienionych sąd karę zawiesił i zwolnił z więzienia.

*

Wyrok jest surowy, ale nie ma zdaje się innego środka zaradczego na tępienie bandytyzmu, zakorzenionego wśród części naszej młodzieży akademickiej.

Goering podróżuje.

San Remo, 10. 5. (PAT). Marszałek Goering odpłynął wczoraj **swym jachtem, eskortowanym przez dwa kontrtorpedowce niemieckie, do Walencji.**

Jak informuje agencja Reutera z Burgos, nie potweirdzają tutaj **wiadomości o udziale marszałka Goeringa w „Wielkiej paradzie zwycięstwa".**

Franco demobilizuje.

Madryt, 10. 5. (PAT). W czasie od 20 do 30 maja zwolnione zostaną roczniki 1910, 1911 i 1912. W ten sposób do końca maja **zdemobilizowanych będzie 6 roczników.** Ponadto oddziały marokańskie **odjadą do Marokka natychmiast po defiladzie zwycięstwa.**

Nie wierzą Niemcom.

Sztokholm, 10. 5. (PAT). Niemal wszystkie wczorajsze dzienniki szwedzkie domagają się w stanowczym tonie utrzymania neutralności i solidarności państw północnych, używając przy tym, jako zasadniczego argumentu przeciwko przyjęciu propozycyj Niemiec **faktu jednostronnego zrywania umów międzynarodowych przez Rzeszę między in. paktu z Polską.**

Wydalenie niemieckiego korespondenta.

Paryż, 10. 5. (PAT). Agencja Havasa donosi z Kairu: Władze egipskie nakazały tutejszemu korespondentowi „Voelkicher Beobachter" **Pawłowi Schmitz'owi opuszczenie terytorium Egiptu w ciągu 3 dni.** Termin ten przedłużony został do 17 maja. Motywy powyższej decyzji władz egipskich nie są dotąd znane.

Gen. Żeligowski i poseł Dudziński u premiera.

Warszawa, 10. 5. (PAT). P. prezes Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowski przyjął wczoraj w obecności p. wicepremiera inż. E. Kwiatkowskiego posłów na sejm: **gen. Żeligowskiego, Dudzińskiego i Stocha.**

*

Co było przedmiotem audiencji PAT nie podaje. Trzeba się domyślać.

Gdańsk centrem zapalnym.

Gdańsk, 10. 5. W ostatnich dniach na terenie Gdańska zanotowano liczne wypadki szykanowania Polaków. Po wsiach gdańskich wytłuczono szereg szyb w mieszkaniach zamieszkałych przez Polaków, przy czym w wielu wypadkach policja nie zadała sobie nawet trudu przesłuchania poszkodowanych.

Równocześnie **z terenu Prus Wschodnich przybywają masowo różni „turyści", których kwateruje policja gdańska pośród mieszkańców Gdańska, Sopot oraz Wrzeszcza.** Turyści ci rekrutują się wyłącznie z mężczyzn, przy czym część jest umundurowana w mundury członków S. S.

W tej chwili wedle obliczeń wtajemniczonych liczba zakwaterowanych w ten sposób wynosi około 1.000 osób, przy czym w kołach narodowo-socjalistycznych twierdzą, że należy oczekiwać dalszych „wycieczek".

Również powrócili z Niemiec wszyscy gdańszczanie, którzy zostali powołani jako ochotnicy armii niemieckiej, obecnie rezerwiści, na ćwiczenia. Zwolnienie jest tymczasowe i wszystkim zakomunikowano, że zostają oddani do dyspozycji policji gdańskiej, której rozkazy mają respektować.

Ponieważ równocześnie **zarządzono pogotowie oddziałów S. S. i S. A. mieszkańcy Gdańska wykazują wyraźny niepokój.**

Wszystkie te zarządzenia powiązać należy z wizytą Forstera i Greisera u Hitlera, zostały one bowiem wydane po powrocie do Gdańska gauamtsleiterów, którzy wezwani byli do Berlina i bawili tam w dniach 5, 6 i 7 maja.

Odwołane zostały również wszystkie urlopy w policji gdańskiej, a równocześnie dokonano nowych aresztowań spośród kół podejrzanych o sympatię do opozycji.

Stan, który zapanował po tych zarządzeniach **wpłynął wybitnie na pogorszenie się nastrojów, które są przeważnie antyhitlerowskie.**

Wśród narodowych socjalistów potencjał **nastawienia antypolskiego wzmógł się jeszcze wyraźniej.**

Wszystko wskazuje niedwuznacznie na to, że **na rozkaz Berlina tworzy się z Gdańska punkt zaognienia.**

Niemiecka „statystyka" zwalcza polskość.

Berlin, 10. 5. (PAT). Do wczorajszych wydań gazet polskich w Niemczech dołączony jest 4-stronicowy dodatek zawierający informacje o spisie ludności, który odbędzie się za tydzień w Rzeszy niemieckiej. Spis ten poza zwykłymi rubrykami **przewiduje również rubrykę narodowości.** Prasa polska w Niemczech już niejednokrotnie zwracała uwagę na niebezpieczeństwo katastru narodowościowego, którym spis ten zagrażać może Polakom. Organizacja naczelna Polaków w Rzeszy kilkakrotnie interweniowała u najwyższych kompetentnych czynników w sprawie usunięcia rubryki narodowościowej i oparcia się w kwestii narodowości obywateli o **najwartościowsze znamię przynależności narodowej język ojczysty.** Starania te pozostały bezskuteczne.

Dodatek prasy polskiej w Niemczech informuje o sposobie wypełniania arkuszy spisowych szczególnie w odniesieniu do rubryki obywatelstwa języka ojczystego i narodowości Ilustracja przynosi kliszę arkusza spisowego prawidłowo wypełnioną.

Wielka katastrofa w Tokio.

Tokio, 10. 5. (PAT). W jednej z tutejszych fabryk celulozy wydarzyła się wielka eksplozja, wskutek której zginęło **na miejscu 18 robotników, zaś około 200 innych odniosło rany.** Ponadto wywiązał się pożar, który **zniszczył 9 wielkich budynków fabrycznych i kilkanaście domów mieszkalnych.** Po dłuższej akcji ratunkowej, w której wzięły udział wszystkie oddziały straży ogniowej z Tokio oraz pułk saperów, udało się zapobiec dalszemu rozszerzaniu się pożaru.

Tokio, 10. 5. (PAT). Liczba śmiertelnych ofiar eksplozji w fabryce celulozy **wzrosła, wskutek zgonu kilkunastu ciężko rannych robotników, do 30.** Jak wykazało dotychczasowe śledztwo, przyczyną katastrofy było zaprószenie ognia z paleniska lokomotywy fabrycznej, przejeżdżającej w pobliżu składu materiałów celuloidowych.

Epidemia w Lubawie w świetle procesu.

Z pierwszego dnia rozprawy karnej przeciwko dr. med. Leonowi Brasse.

Grudziądz, 10. 5. (tel. wł.). W pierwszym dniu procesu przeciwko dr. med. Leonowi Brasse z Lubawy zapoznaliśmy się z uzasadnieniem aktu oskarżenia. A więc, dr L. Brasse, zam. w Lubawie przy ul. Grunwaldzkiej 10, oskarżony jest o to, że w latach 1937 i pierwszej połowie 1938 r. wiedząc, że na terenie powiatu lubawskiego szerzy się dur brzuszny, świadomie i celowo stawiał błędne diagnozy, by chorzy na dur brzuszny mogli się leczyć w swych domach i pod jego opiekę lekarską, nie izolował tych chorych, nie przeprowadzał u nich badania krwi i wbrew swemu obowiązkowi nie zawiadamiał o istnieniu tyfusu władz administracyjnych, czym przyczynił się do rozpowszechnienia choroby zakaźnej oraz sprowadził niebezpieczeństwo powszechne dla życia i zdrowia ludzkiego.

W dalszych punktach aktu oskarżenia prokurator wymienia konkretne wypadki śmierci pacjentów dr. Brassego na dur brzuszny wzgl. przypadki ciężkich zachorzeń na tyfus, gdzie jednak dopiero na skutek długiego szpitalnego leczenia wyrwano nieszczęsnych pacjentów dr. Brassego z objęć śmierci.

Praktyki dr. Brassego w świetle oskarżenia.

Notujemy ciekawsze fragmenty motywów, które skłoniły prokuraturę do wygotowania aktu oskarżenia.

Rok rocznie, od kilkunastu lat nawiedza powiat lubawski zarazek duru brzusznego. Walkę z tą chorobą podjęły z całą bezwzględnością władze i w tym celu wydały odpowiednie zarządzenia zarówno dla ludności jak i powołanych lekarzy. Zarządzeniom władz podporządkowali się wszyscy lekarze za wyjątkiem dr. Brassego. Dalszym powodem, który chorych napawał lękiem przed szpitalem lubawskim, był wzrost śmiertelności chorych na tyfus właśnie w szpitalu. Fakt ten tłumaczy oskarżenie bardzo prosto: Większość ze zmarłych w szpitalu stanowili b. pacjenci dr. Brassego, który skierowywał ich do lecznicy za późno, w stanie wprost beznadziejnym.

Starosta skierował doniesienie do prokuratora.

Akt oskarżenia wykazuje, że praktyka dr. Brassego, przeciwdziałająca tłumieniu zarazy, sprzeciwiała się zarządzeniom władz i powodowała zwiększenie śmiertelności wśród ludności Lubawy i powiatu. Z tym stanem faktycznym lekarz powiatowy dr Łebkowski zapoznał starostwo powiatowe w Lubawie, a urzędujący starosta p. mgr A. Kowalski z urzędu zawiadomił prokuratora S. O. w Grudziądzu. W doniesieniu do władz prokuratorskich podał starosta powiatowy imiennie przykłady, gdzie dzięki metodom pracy stosowanym przez dr Brassego — Wanda, Rozalia i Narcyz Cacałowscy z Szczepankowa, Jan i Kazimierz Piotrowiczowie z Lubawy oraz Wojciech Dunajski z Rożentala zmarli. Starosta wyjaśnił przy tym, że dr Brasse musiał wiedzieć, iż miejscowości takie jak Lubawa, Rożental i Szczepankowo są ośrodkami tyfusu, że — lecząc w tych miejscowościach chorych — powinien był w każdym wypadku przeprowadzić badania bakteriologiczne i serologiczne dla upewnienia się, czy w konkretnym wypadku nie ma miejsca przypadek tyfusu.

Starosta lubawski p. mgr Kowalski, opierając się na relacjach organów bezpieczeństwa oraz lekarzy, stwierdził, że dr Brasse tego przeciętnego obowiązku ostrożności, jakiej na podstawie normalnej zdolności przewidywania i ogólnego obowiązku dbałości o życie ludzkie można wymagać od lekarza przy leczeniu pacjenta, — nie zachował. Właściwych badań nie przeprowadzał celowo i świadomie, gdyż w wypadku stwierdzenia tyfusu, chorego umieszczono by bezzwłocznie w szpitalu, co pozbawiłoby go źródła dochodu.

Rozprawa trwa.

Po odczytaniu motywów oskarżenia, przewodniczący udzielił głosu dr. Brassemu. Wyjaśnienia podsądnego wypełniły pierwszy dzień procesu. Dr Brasse nie przyznał się do winy, starając się wykazać, że działał w dobrej wierze i że postępowanie jego nie odbiegało od obowiązujących go jako lekarza przepisów. Całokształt zeznań oskarżonego był jednak bardzo chaotyczny, gdyż dr Brasse mówił nerwowo, urywanymi zdaniami, plącząc różne fakty i zdarzenia. Uzupełnieniem zeznań były odpowiedzi dr. Brassego na pytania stron.

Dziś, w środę rozpoczęło się przesłuchiwanie świadków. Jako pierwszy zeznawał starosta lubawski mgr Kowalski. Rozprawa trwa. Tok procesu śledzi z uwagą szef prokuratury grudziądzkiej dr Heibert.

—::—

Ks. Paweł bawi w Rzymie.

Rzym, 10. 5. (PAT). Dziś rano przybył do Rzymu regent Jugosławii **książę Paweł z małżonką księżną Olgą.** Goście powitani byli na dworcu przez włoską parę królewską, Mussoliniego i członków rządu. Jugosłowiańska para książęca zamieszka w pałacu Kwirynalskim. W godzinach rannych Mussolini w towarzystwie ministra spraw zagr. hr. Ciano złożył księciu Pawłowi wizytę.

5-piętr. kamienica w Pradze wyleciała w powietrze.

(PAT) **W jednym z domów w centrum miasta doszło w nocy do tajemniczego wybuchu, który zdemolował 5-piętrową kamienicę. Dotychczas nie zdołano ustalić przyczyn wybuchu.**

JEm. Ks. Prymas Hlond jedzie do Kielc.

Kielce, 10. 5. (PAT). W dniach 13, 14 i 15 bm. Kielce będą gościć Prymasa Polski JE. ks. kardynała dr. Augusta Hlonda.

Robotnicy rolni wstrzymują się z wyjazdami do Niemiec.

Warszawa, 10. 5. (Tel. wł.). Rok rocznie w okresie trwania prac rolnych wyjeżdżało z Polski do Niemiec na roboty sezonowe od 3—4000 robotników sezonowych. W rb. ze względu na ciężkie warunki pracy w Rzeszy Niemieckiej wyjazdy na roboty sezonowe do Niemiec znacznie zmalały. Dotychczas wyjechało zaledwie 500 robotników na roboty sezonowe. (r)

Kronika GDYŃSKA

Gdynia, dnia 10 maja 1939 ..

Redakcja i administracja mieści się: Skwer Kościuszki 24, (nad cukiernią Pangrata), tel. 14-60.

Nocny dyżur pełnią apteki.
Centralna, Plac Kaszubski, tel. 26-40
Świętojańska, naprzeciw komisariatu.
Bałtycka, ul. Śląska 42.
Magistra Grodzkiego, Morska 155.
Nadmorska w Orłowie, ul. Orłowska.

—«:»—

REPERTUAR KIN.

Bajka: „Pensjonarka".
Gwiazda: „Serce matki" (film polski).
Lido: „Gunga Din".
Lily-Chylonia: „Manewry miłosne".
Morskie Oko: „Batalion Nieustraszonych" (film w naturalnych kolorach.)
Miraż-Orłowo. „Zdobywca serc".
Polonia: „Włóczęgi" (film polski).
Zorza-Grabówek: „Geniusz sceny".

— **Zakończenie kursu wiedzy o Anglii** nastąpi w czwartek, 11 maja o godz. 18 w lokalu Instytutu Bałtyckiego.

— **Linia powietrzna Gdynia—Kopenhaga** uruchomiona będzie około 15 maja.

— **Zwiększenie polskiej floty handlowej.** Wczoraj po południu przyszedł do Gdyni pod banderą angielską statek „River Dart" nabyty przez Bałtycką Spółkę Okrętową w Gdyni. Statek powyższy posiada długości 265 stóp, szerokości 39 stóp, pojemności 1.859 ton rej. brutto i 1.052 ton rej. netto. Po zarejestrowaniu nazwa statku zostanie zmieniona na „Wigry". Jest to już drugi statek jaki nabyła niedawno założona Bałtycka Spółka Okrętowa. Nowy statek przywiózł obecnie z Rouen ładunek 2.100 ton złomu, który wyładowuje przy nabrzeżu Holenderskim.

— **Tydzień Białego Krzyża** rozpoczyna się w Gdyni 10 maja. Wśród różnych związanych z tem uroczystości i imprez warto podkreślić odczyt Józefa Kisielewskiego, autora wspaniałej książki „Ziemia gromadzi prochy", którą niedawno obszernie omawialiśmy.

— **Osobiste.** Podkomisarz Aleksander Lipin opuszcza Gdynię przeniesiony na wyższe stanowisko jako kierownik wydziału śledczego w Nowogródku. Społeczeństwo gdyńskie z prawdziwym żalem żegna komisarza Lipina składając mu z powodu zaszczytnego awansu serdeczne życzenia do których i pismo nasze się przyłącza.

— **Statki oczekiwane w Gdyni:** 11. 5. par. „Heine", par. „Amata", 12. 5. par. „Aspoe", par. „Vega", 13. 5. par. „Kuessaar" par. „Balmung", par. „Helfrid", 14. 5. par. „Mormacsum", 15. 5. par. „Hilda", par. „Holand", par. „Pärnu", par. „Asteria", 16. 5. par. „Ełła", ok. 17. 5. par. „Poseidon", ok. 18. 5. par. „Nadian", ok. 23. 5. par. „Samsö".

— **Port Gdynia zwycięsko kroczy naprzód.** W przeciągu mies. kwietnia br. ogólny obrót zamorski łącznie z obrotem przybrzeżnym wyniósł 838.674,7 ton (w marcu 730.237,7 ton). W porównaniu do mies. kwietnia ub. roku ogólne obroty towarowe za miesiąc sprawozdawczy wzrosły o 7,1%. Od początku 1939 r. tj. za pierwsze 4 miesiące br. ogólne obroty towarowe w porcie gdyńskim wyniosły 3.123.215,4 ton, za ten sam okres w roku ubiegłym ogólne obroty towarowe wynosiły 2.998.905,5 ton. Jak widać z cyfr powyższych port Gdyński osiąga coraz to nowe sukcesy i zwycięsko maszeruje naprzód. Żadne kiwanie palcem w feldfeblowskim bucie nie może wywołać paniki, stagnacji, ani zahamowania ruchu portowego, który wszakże najlepszym jest barometrem nastrojów wojennych. Przeszło o 7% wzrosły obroty portu w kwietniu w porównaniu z rokiem ubiegłym!

— **Połowy ryb morskich w kwietniu 1939 roku.** W przeciągu mies. kwietnia br. złowiono na całym wybrzeżu oraz na pełnym Bałtyku i połowach dalekomorskich 932.770 kg ryb o wartości 193.730 zł. Najwięcej złowiono wątłuszy bo przeszło 690.000 kg, śledzi 170.000 kg, łososi 4.800 kg, szczupaków 4.700 kg, karmazynów około 1000 kg itd.

— **Ile, gdzie ryb złowiono.** W kwietniu złowiono ryb według następującego podziału na poszczególne obwody: Hel 3.880 kg, Gdynia 119.850 kg, Jastarnia, W. Wieś 71.715 kg, Chłapowo, Karwia 2.035 kg, Puck i wioski 14.100 kg, połowy dalsze 679.820 kg, połowy dalekomorskie 41.370 kg.

WEJHEROWO. (ap) Organizuje się tu powiatowy komitet radiofonizacji, przy którym instruktorem radiowym powołany został przez zarząd wojewódzki p. Ignacy Mirewicz z Wejherowa, który w tych dniach powrócił ze specjalnego kursu przy rozgłośni w Poznaniu. Zadaniem komitetu będzie popularyzacja radiofonii polskiej oraz udostępnienie jej wartości kulturalnych, społecznych i wychowawczych najszerszym warstwom społeczeństwa.

— Wejherowski Zw. Prac. Umysłowych pod przew. p. Piocha jednomyślnie uchwalił na ostatnim nadzwyczajnym zebraniu przekazać cały posiadany fundusz rezerwowy w postaci akcji Banku Polskiego wartości 130 zł na FON jak również kwotę 12,60 zł z doraźnej zbiórki. Wręczono poza tym p. Annie Kopickiej dyplom zasługi.

„Der Sobieski hat schon einmal Wien gerettet!"

Gdynia. Do Gdynia powrócił ze Szwajcarii znany na tutejszym terenie p. B., który opowiadał nam co następuje:

W niemieckich kantonach Szwajcarii obnoszono mnie po prostu na rękach, ponieważ jestem Polakiem. Wystarczyło, aby ktokolwiek powiedział o mnie: on z Polski przyjechał, das ist ein Pole — abym się stawał przedmiotem najżywszego entuzjazmu i serdeczności. Byłem niezmiernie dumny z tego. Słowo „Polak" oznacza wśród Niemców tamtejszych bardzo wiele. Wykupują po wszystkich księgarniach wszelkie książki o Polsce, uczą się historii Polski, wypytują o wszystko. Musiałem bez przerwy opowiadać jak jest u nas w tej Polsce, która się nie boi Hitlera.

„Der Sobieski hat ja schon einmal Wien gerettet" mówią z przekonaniem. Gdy z pewnym niepokojem pytali mnie co zrobimy, skoro nas jest 35 milionów, a Niemców 80, odpowiadałem, że **duch u nas jest na sto milionów!**

Niemcy Szwajcarscy są gotowi do wojny o swą Niepodległość. **Wszystkie mosty są podminowane.** Wysadzą je natychmiast, gdyby „rodacy" dobierali im się do skóry". Gazety przepełnione są wiadomościami z Polski. Czytałem tam, że **Witos i generał Sikorski powrócili do kraju,** a także że odmowna odpowiedź naszego rządu na propozycję zajęcia Gdańska i zbudowania autostrady została udzielona w przeciągu zaledwie — **pół godziny.**

Za granicą wyrazy „Polska" i „Polak" wzbudzają dziś uwielbienie.

„...i zginie gwałtowną śmiercią!"

Gdynia. Do Gdyni dotarła z za granicy niezwykła wiadomość, którą podajemy jedynie z obowiązku dziennikarskiego, nie przyjmując za nią żadnej odpowiedzialności.

Oto, wedle tych wersyj, w Niemczech miała umrzeć dnia 2 maja **świątobliwa stygmatyczka Teresa Neumann.** Została ona rzekomo zaaresztowana (zresztą nie po raz pierwszy) w dniu 30 kwietnia. Wówczas oświadczyła: **„Za dwa dni umrę.** W 8 dni po mojej śmierci wybuchnie wojna. W dwa dni po wybuchu wojny Adolf Hitler zginie gwałtowną śmiercią. Niemcy zostaną pokonane i rozpadną się na szereg państw". Istotnie w 2 dni po swym uwięzieniu Teresa Neumann umarła. Było to w dniu 2 maja. (Ale wojna jakoś nie wybuchła! — przyp. red.).

Nie wolno znieważać urzędnika i godła państwowego.

W pierwszej połowie lutego br. do mieszkania p. Genowefy Zielińskiej w Toruniu przybył egzekutor urzędu skarbowego celem dokonania zajęcia.

P. Zielińska nie chciała w ogóle słyszeć o zajęciu maszyny, a kiedy egzekutor chciał nalepić znaczek, uderzyła go w twarz i znaczki, które rozsypały się na ziemię, podeptała.

Zielińska odpowiadała za to przed toruńskim sądem grodzkim, który w wyniku przeprowadzonej rozprawy skazał ją na 7 miesięcy więzienia.

Za podobny czyn odpowiadała p. Agnieszka Wesołowska również z Torunia, która w czasie egzekucji za niezapłacony podatek od psa, znieważyła czynnie urzędnika. W wyniku rozprawy sąd skazał ją na 3 miesiące bezwzględnego aresztu.

Odezwa do mieszkańców m. Torunia.

W dniu 12 maja br. przydada rocznica śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Cała Polska w dniu tym złoży hołd pamięci Wielkiego Jej Syna.

Z tej racji Miejski Komitet Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego zwraca się do pp. przedstawicieli władz, duchowieństwa instytucyj i obywateli m. Torunia z gorącym apelem o wzięcie gremialnego udziału w programie przewidzianych uroczystości żałobnych oraz o wywieszenie flag narodowych opuszczonych do połowy masztu i przewiązanych krepą.

Program uroczystości jest następujący: **Dnia 11 bm.** w godziach wieczornych — dekoracja gmachów publicznych i domów prywatnych oraz wywieszanie flag narodowych opuszczonych do połowy masztu i przewiązanych krepą. **Piątek, 12 bm.:** godz. 10,00: nabożeństwo żałobne w kościele Najśw. Marii Panny, godzż 20,20 — zbiórka organizacyj społecznych na Placu św. Katarzyny, godz. 20,43—20,45 — dzwony i syrena ratuszowa sygnalizują zbliżającą się „Chwilę ciszy", godz. 20,45—20,48 — „Chwila ciszy" — po czym odczytanie wyjątków z pism Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz złożenie wieńców.

W „Chwili ciszy" tj. od godz. 20.45—20,48 ustaje na drogach, ulicach i w lokalach publicznych wszelki ruch i dźwięk.

Ślubujemy pracować zgodnie i wytrwale...

Przebieg i wyniki Tygodnia P. Z. Z.

Toruń, 9. 5. Tegoroczny Tydzień P. Z. Z. skończył się 23 ub. m. Obecnie można już zorientować się w całości akcji propagandowej i zbiórkowej tygodnia. **W czasie Tygodnia P. Z. Z. odbywało się na obszarze województwa pomorskiego ponad 300 zebrań miejscowych kół P. Z. Z., uroczystych akademii, poranków i wieczornic.** Według dotychczasowych sprawozdań, **w imprezach wzięło udział przeszło 200.000 osób, które w bojowym nastroju manifestowały gorąco pod hasłem: „Silni, zwarci, gotowi".** Uchwalono przeszło 300 rezolucyj, protestujących stanowczo **przeciw prześladowaniu Polaków w Niemczech** oraz przeciw wprowadzeniu **katastru narodowościowego,** co ma nastąpić 17 maja na podstawie nowego spisu ludności Rzeszy. Wreszcie rezolucja głosi: **„Ślubujemy pracować zgodnie i wytrwale nad rozbudową sił polskich na ziemi pomorskiej i wyrażamy nieugiętą gotowość zbrojnego odparcia wszelkich wrogich na tę ziemię zakusów. Wypowiadamy stanowczą walkę zaborczej propagandzie antypolskiej, która przenika nie tylko z zewnątrz, lecz także szerzona jest od wewnątrz przez obce agentury."**

Na koniec chcielibyśmy jeszcze dodać, że **liczba kół P. Z. Z. na Pomorzu w ciągu ostatnich trzech miesięcy wzrosła ze 170 do 200, a liczba członków do 20.000.**

To jest miłość Ojczyzny.

Toruń, 10. 5. Na ręce p. wojewody pomorskiego wpłynęło pismo zamieszkałych w barakach na przedmieściu Torunia na tzw. Kozackich Górach bezrobotnych, w którym to piśmie meldują Naczelnemu Wodzowi Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi swoje uczestnictwo w dziele Funduszu Obrony Narodowej i składając na ten cel zebraną wśród siebie kwotę 74,27 zł, zwracają się jednocześnie z prośbą, aby każdy Polak nie szczędził ofiar dla — jak oświadczają — obrony i siły ukochanej Matki-Polski. Wyjaśnić chyba tylko należy, iż mieszkańcy **Kozackich Gór to w przeważającej** liczbie bezrobotni, nie zawsze otrzymujący zatrudnienie przy robotach doraźnych. Nie trudno więc będzie nam uświadomić sobie, w jakich okolicznościach następowała zbiórka pieniędzy na FON. Toż ludziska po prostu odejmowali sobie od ust, aby tylko zadokumentować przed światem wielką miłość Ojczyzny i wykazać całemu społeczeństwu polskiemu, że acz w lepiankach i niehigienicznych barakach mieszkają, to serca ich biją równo, każdej chwili gotowe oddać krew i życie w obronie Matki-Polski.

Kronika TORUŃSKA

Toruń, dnia 10 maja 1939 r.

Nocny dyżur pełnią apteki:
Radziecka — śródmieście.
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem.
Nadwiślańska — Jakubskie Przedm.
Św. Barbary — Chełmińskie Przedm.

Dyżur lekarski Ubezpieczalni Społecznej środa: dr Pryliński, ul. Pułaskiego 7, tel. 15-10 (dyżur od godz. 20 do 8).

—«:»—

Pogotowie straży pożarnej tel. 12-44.

—«:»—

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

—«:»—

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego", ul. Mostowa 17, tel. 14-46.

REPERTUAR KIN:

Aria: „Heidi".
As: „Gibraltar".
Mars: „Kentukey"
Świt: „Mikado".

— **Od dziś „Tydzień Polskiego Białego Krzyża".** Dnia 10 bm. rozpoczyna się „Tydzień Polskiego Białego Krzyża", który potrwa do 15 bm. W dniu dzisiejszym odbędzie się koncert orkiestry wojskowej miejscowego pułku piechoty na Rynku Staromiejskim. Początek koncertu o godz. 18-ej. W niedzielę na ulicach miasta kwesta na cele oświatowe PBK.

— **Patriotyczny czyn poborowych gminy Lubianka.** Podczas tegorocznego poboru, poborowi gminy Lubianka pod Toruniem zorganizowali między sobą zbiórkę pieniężną. W wyniku tej zbiórki, poborowi zebrali 40 zł i wręczyli je na FON. **Ofiarodawcy wręczając pieniądze oświadczyli, że gotowi są oddać swoją krew i życie dla obrony Ojczyzny.**

— **Łom żelazny na FON.** Z inicjatywy PW Kobiet do Obrony Kraju i harcerstwa odbędzie się, dnia 12 bm. wielka zbiórka łomu żelaznego z której dochód przeznaczony jest na dozbrojenie armii. W piątek w mieszkaniach prywatnych zgłaszać się będą harcerze po żelazo, które w domu jest już nie do użytku.

— **Złodzieje drobiu grasują.** Juliusz Stroiński, zam. w Toruniu przy ul. Grudziądzkiej 123 zgłosił, że w nocy na 6 bm. nieznany sprawca za pomocą oderwania deski skradł mu z kurnika 9 kur wartości 25 zł. Jan Zamożniak, zam. w Rubinkowie pod Toruniem, zgłosił, że nieznani sprawcy skradli mu 22 kury wartości 80 zł.

— **Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.** Środa 10 bm. godz. 19 Toruń: „Zemsta za mur graniczny" — dla K. P. W. Lubawa: „Życie jest skomplikowane" — godz. 20,30. Czwartek 11 bm. godz. 20 Toruń: „Zemsta za mur graniczny". Golub: „Życie jest skomplikowane" — godz. 20,30. Piątek 12 bm. żałoba narodowa — teatr nieczynny.

— **Mnożą się ofiary na dozbrojenie armii.** Dnia 6 bm. odbyło się plenarne zebranie Zw. Powstańców Wlkp. koła Toruń III, które zagaił prezes p. J. Grabiński. Na wstępie uczczono pamięć ks. Domańskiego, po czym załatwiono kilka spraw związkowych. Na wniosek prezesa zebrani gremialnie przystąpili do składania ofiar pieniężnych na FON. Doraźnie zebrana została pokaźna kwota 78 zł, którą przekazano do zarządu głównego w Poznaniu z przeznaczeniem na dozbrojenie armii. W dalszym ciągu uchwalono, iż zebrania plenarne odbywać się będą w każdą sobotę po 1 o godz. 20 w lokalu p. Dzięgielewskiego przy ul. Żeglarskiej 15. Na następnych zebraniach będą stale wygłaszane referaty na tematy historyczno-wojskowe oraz aktualne zagadnienia.

— **Tow. Restauratorów** donosi o swym zebraniu miesięcznym, które odbędzie się 11 bm. o godz. 16 w „Zieleńcu" w lokalu p. Maćkowiaka.

Skazanie złodzieja i pasera.

Przed toruńskim sądem grodzkim odpowiadali Henryk Lewandowski zam. przy ul. Wodociągowej i szewc Byczkowski, zam. przy Rynku Staromiejskim.

Jak wynika z rozprawy, Lewandowski 16 stycznia br. skradł z okna wystawowego przy ul. Łaziennej pas transmisyjny, wał skóry oraz inne przedmioty ogólnej wartości 136 zł. Skradzione rzeczy Lewandowski przechowywał u szewca Byczkowskiego.

Lewandowski do winy się przyznał. Sąd skazał L. na 9 mies. więzienia. Byczkowski za świadome paserstwo skazany został na 6 miesięcy więzienia i 50 zł grzywny, z zaw. na 3 lata.

Sprzedał skradziony zegarek

Przed toruńskim sądem grodzkim odpowiadał Konstanty Rywalski, który obecnie odsiaduje karę więzienia w Grudziądzu.

Jak wynika z rozprawy, Rywalski kupił od nieznajomego osobnika skradziony zegarek, który sprzedał p. Papockiemu.

Do winy oskarżony się nie przyznał i twierdził, że nie przypuszczał, że zegarek pochodzi z kradzieży. **Sąd skazał go na 8 miesięcy więzienia i 20 zł grzywny.**

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

INOWROCŁAW

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Inowrocławiu mieści się przy **ul. Król. Jadwigi 22/23 I piętro, prawo** (naprzeciw magistratu).

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych, mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17 do 19.

Biblioteka Kolejowego Przysp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska" przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Lwem".

REPERTUAR KIN:

As: „Sygnały"
Słońce: „Pani i miłość"
Stylowe: „Banita"
Świt: „Pani i cowboy".

— **Za obrazę strażnika.** Przed sądem grodzkim odpowiadał odsiadujący 10 miesięcy więzienia Sylw. Zylewicz. Akt oskarżenia zarzucał mu, że goził pobiciem i znieważył słownie strażnika więziennego Zarania oraz sanitariusza Pawlaka. Oskarżony do winy nie przyznał się. Sąd po przesłuchaniu świadków i przeprowadzeniu rozprawy wydał wyrok skazujący oskarżonego na kaę 7 miesięcy więzienia.

— **W środę i czwartek** odbędzie się w Inowrocławiu zbiórka tzw. szmelcu. Uruchomiony zostanie specjalny wóz, który będzie się posuwał głównymi ulicami miasta. Wszystkich tych, którzy stosownie do naszego apelu zbierali różne odpadki, jak: papier, gazety, żelazo, szkło i kości prosimy o bezinteresowne ofiarowanie szmelcu osobom do tego uprawnionym przez „Caritas".

— **Walne zebranie Rodziny Wojskowej.** Ostatnio odbyło się walne zebranie koła Rodziny Wojskowej. Na opiekę społeczną i na dożywianie najbiedniejszych dzieci miasta wydano 6.345,81 zł. Z ważniejszych uchwał, podjętych na zebraniu, było uchwalenie zakupienia POP za 150 zł. i przekazanie tej obligacji na FON oraz zorganizowanie zbiórki na FON starego żelastwa i innych odpadków. Postanowiono również powiększyć koło LOPP przy Rodzinie Wojskowej do 200 członków.

— **4 rocznica śmierci marsz. Piłsudskiego.** Program obchodu: 11 bm. wywieszenie flag narodowych, okrytych kirem, do połowy masztu, 12 bm.: godz. 9 żałobne nabożeństwa szkolne, godz. 10 nabożeństwa żałobne w kościele garnizonowym i w świątyniach innych wyznań, godz. 18,45: capstrzyk żałobny orkiestr wojskowych, godz. 20 ustawienie wojska oraz organizacyj na Rynku, godz. 20,30: raport i przemówienie komendanta garnizonu, po czym bicie werbli, godz. 20,44: zapalenie stosu przez prezydenta miasta. Po oddaniu salwy armatniej cisza 3-minutowa, a następnie bicie dzwonów i sygnały syren na znak zakończenia ciszy. Po odczytaniu przy zapalonym stosie wyjątków z pism marsz. Piłsudskiego wspólna modlitwa wieczorna. Pozo tym komitet wzywa obywatelstwo i kupców o dekoracje okien wystawowych oraz iluminowanie ich.

— **Z obrad rolników.** Pod przewodnictwem prezesa p. J. Jerchy z Batkowa odbyło się zebranie Kółka Rolniczego. Zebrani rolnicy postanowili ofiarować na FON do 2 zł z ha ze słabych ziem, a powyżej 2 zł z ha z lepszej ziemi. P. Oźmina domagał się, aby nie było przymusu ubezpieczenia się w jednym towarzystwie. Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych udziela 1% kredytu na reperację budynków, co jest bardzo minimalną kwotą. Referat odczytał p. Górny. Po omówieniu kwestii samopomocy rolnej obszernie referował o staraniach posiewnych p. K. Czapla. Duże niezadowolenie wzbudził nieodpowiedni podział specjalnych ziemniaków do hodowli przez sekretariat Kółek Rolniczych. Zebrani uchwalili, aby rasowego knura przydzielono p. Łuczakowi w Jacewie. W końcu postanowiono zwołać następne zebranie do lokalu p. Nadrajkowskiego w Dalkowie o godz. 14, po czym nastąpi zwiedzanie gospodarstw.

—«:»—

KORONOWO. Na FON zebrał pomiędzy bracią robotniczą Wincenty Szewczyk z Więzowna 28 zł, które złożył w KKO m. Koronowa. Oby za przykładem poszła brać robotnicza wszystkich wiosek pow. bydgoskiego!

— Jarmark zwierzęcy odbędzie się w Koronowie w czwartek 25 bm. Spęd zwierząt racicowych dozwolony.

STRZELNO. (w) Z dniem 1 bm. objął urzędowanie w charakterze sędziego grodzkiego w tut. sądzie gr. p. sędzia Wengerek z Mogilna. Kierownictwo s. gr. w Strzelnie po s. St. Majcherkiewiczu, który przeniesiony został do Gniezna, objął p. s. Drzewiecki.

BRODNICA. (jl) Rolnik niemiecki Kurt Dahmrau z Kujaw pow. brodnickiego dopuścił się zniewagi naczelnego wodza armii polskiej i skazany został przez sąd w Brodnicy na pół roku więzienia.

ŚWIECIE. (t) Umysłowo chory Jan Czechowski, lat 26, **rzucił się 6 bm.** w południe z gór „Diabelców" do płynącej u podnóża Wdy pod Świeciem. Przepłynąwszy bez trudu rzekę biegł poprzez łąki w kierunku Wisły. Niewiele się namyślając postanowił również Wisłę przepłynąć. Ale rzuciwszy się do wody, zginął w pewnej odległości od brzegu, zanim nadbiegła pomoc. Poszukiwania za zwłokami pozostały bez skutku.

MOGILNO. (mk) Nadzwyczajne walne zebranie cechu krawieckiego odbyło się pod przewodnictwem st. cechu Płoszyńskiego. Przyjęto nowy statut cechowy i uchwalono subskrybować bon na POP oraz wpłacić na FON 13 zł. Zarząd tworzą pp. Płoszyński J. st. cechu, Lange Orchowo zast., Paradowski sekr. i Leonarski skarbnik.

— Związek małżeński zawarł znany rolnik p. Szarzyński z Trąga z p. Orchowską, córką pos. ziemsk. w Chabsku.

— Według obliczeń komisarza pow. POP pow. mogileński subskrybował ogółem 355 tys. zł. Do 6 bm. gotówki wpłynęło ponad 200.000 zł.

Introdukcja ks. prob. Ziarniaka w Brześciu.

Mogilno. (mk) Nowa parafia Brześć pod Kruszwicą przeżywała ostatnio piękną uroczystość introdukcji pierwszego proboszcza ks. Dobromira Ziarniaka. W uroczystości brało udział całe społeczeństwo z ks. prał. Buchalskim z Radziejowa, O. L. Zamkiem i dziekanem Schwartzem ze Sławska Wielk. W procesji wprowadzono ks. prob. Ziarniaka z plebanii do kościoła, przed bramą którego przemówił ks. dziek. Schwartz, wręczając nominatowi-proboszczowi klucze kościoła. Przed głównym ołtarzem odczytał ks. dziekan Schwartz bullę nominacyjną, po czym ks. prob. Ziarniak odprawił uroczystą mszę św. w asyście. Po mszy św. w procesji odprowadzono ks. proboszcza na plebanię.

Staraniem miejscowych organizacyj urządzono wieczorem akademię ku czci swego pasterza przy bardzo licznym udziale parafian i księży okolicznych. Na akademii zebrano również pewną kwotę na FON. Wzruszony do głębi okazanymi dowodami czci i miłości do swego pasterza w serdecznych słowach podziękował ks. prob. Ziarniak zebranym parafianom.

—«:»—

GEBICE. (mk) W salce parafialnej odbyło się walne zebranie Kółka Rolniczego pod przewodnictwem p. Mądrego Fr. Do nowego zarządu wybrano pp. Jaczyńskiego z Marcinkowa - prezesem.

KWIECISZEWO. (mk) Groźny pożar powstał w zagrodzie rolnika Grabowskiego w Bachorcach. Pastwą płomieni padły 2 domy mieszkalne z częściowym urządzeniem. Pogorzelec oblicza straty na 8.000 zł.

PAKOŚĆ. (mk) Od powstania Kalwarii Pakoskiej, dzień 3 maja ściąga rzesze pątników. Już 2 bm. przybywały pielgrzymki na doroczny odpust „Znalezienia Krzyża Świętego". O godz. 15 o. franciszkanin powitał pielgrzymów. Po obchodach kalwaryjskich z kazaniami odbyły się nieszpory, nabożeństwo majowe i procesja ze świecami wokoło Kalwarii. W dniu 3 bm. odprawiali oo. franciszkanie msze św. Po nabożeństwie wyruszyła procesja do kościoła kalwaryjskiego, gdzie odbyła się suma.

PRUSZCZ. (w) Obchód rocznicy 3 Maja przerodził się tu w żywiołową manifestację. Od godz. 9 poczęły się zbierać na placu przed dworcem oddziały pw oraz organizacje społeczne. Następnie nacz. poczty ppor. rez. Zieliński złożył raport p. gen. Śliwińskiemu, który dokonał przeglądu oddziałów, po czym w pochodzie z orkiestrą „Krakusa" na czele udano się do kościoła. Pochód prowadził gen. Śliwiński. Po mszy św., którą odprawił ks. prob. Schwanitz, odbyła się defilada. Prowadził ją ppor. Zieliński, odbierał gen. Śliwiński w otoczeniu przedstawicieli miejscowych władz. Następnie odbyła się w wypełnionej po brzegi w sali p. Seidla akademia, na której program złożyły się: pieśni chórowe, odśpiewane udatnie przez chór kościelny św. Cecylii i chór szkolny, przemówienia gen. Śliwińskiego, ppor. Zielińskiego i rolnika Porożyńskiego oraz deklamacje. Wieczorem odbyło się przedstawienie amatorskie pt. „Kapral Szczapa" w wyk. członków pw konnego „Krakus".

— W dniu święta narodowego 3 Maja sprowokował uczucia polskie butny Niemiec Gustaw Seeling w Wałdowie, który w dniu tym rżnął sieczkę.

WĄGROWIEC. (a) Związek małżeński zawarł p. Marian Wysocki z Poznania z p. Bronisławą Zbierską z Wągrowca.

GRUDZIĄDZ

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" mieści się przy ul. Toruńskiej 22, tel. 1294. Biuro czynne od godz. 8—18.

T. C. L. Biblioteka i Czytelnia (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

— **Nocny dyżur** pełni apteka Pod Lwem, Pańska, tel. 2040.

REPERTUAR KIN:

Apollo: „Przedziwne kłamstwo Niny Pietrowny"
Gryf: „Czterech na posterunku"
Orzeł: „Profesor Wilczur".

— **Bandera na maszt!** Uroczyste otwarcie sezonu wioślarskiego w Grudziądzu odbyło się 7 bm. Na przystani GTW „Wisła" zebrali się przedstawiciele władz z pp. płk. Andruszewiczem, wicestarostą Dołżyckim, nacz. Bączyńskim i dyr. Burgerem oraz liczne rzesze wioślarek i wioślarzy. Do zebranych przemówił prezes GTW Wisła dyr inż. Jagodziński, po czym nastąpiło wciągnięcie na maszt bandery. Zawodnicy składali z kolei przyrzeczenie treningowe, a wyróżnieni za największą ilość przewiosłowanych w ub. sezonie kilometrów pp. Jadwiga i Maria Krynickie, Aleksandrowicz, Rybczyński i Reder otrzymali pamiątkowe żetony. Zawodnik Wesołek wyróżniony został za dobre miejsce, zajęte w biegu narodowym 3 Maja. Uroczystość zakończyła defilada łodzi regatowych.

— **Przygoda wieśniaka w „knajpie".** W zajeździe Krzywińskiego przy u. Wybickiego dwaj osobnicy zaczepili rolnika J. Falkowskiego z Król. Dąbrówki (pow. Grudziądz), żądając natarczywie pieniędzy na wódkę. Kiedy Falkowski odmówił, został brutalnie pobity. Jednym z zawadiaków okazał się 18-letni Zygmunt Kolber (Paderewskiego 45b), którego ujęto.

— **„Dzień Matki".** Doroczne święto matki obchodził Grudziądz 7 bm. Rano odprawiona została w kaplicy sierocińca uroczysta Msza św., a w południe w Teatrze Miejskim urządzono akademię, którą wypełniły produkcje śpiewno-taneczne i okolicznościowe przemówienie.

— **Zaginięcie umysłowo upośledzonej.** Do policji zgłosiła się Józefa Węglarz (Pułaskiego 12) z doniesieniem, że jej 27-letnia siostra Wiktoria Łosiewicz wydaliła się 30 ubm. z domu i przepadła bez wieści. Zaginiona była upośledzona na umyśle.

— **Związek Podoficerów Rezerwy** koło pow. Grudziądz obchodził 15-lecie istnienia, połączone z „tygodniem podoficera rezerwy", podczas którego odbyło się strzelanie małokalibrowe. W niedzielę nastąpiły rozgrywki. W środę 10 bm. o godz. 19 wielkie uroczyste zebranie i rozdanie nagród w Tivoli, ul. Legionów. Biorąc pod uwagę ważność chwili i w ogóle obowiązek podoficera rezerwy, nie może być ani jednego podoficera rez., któryby jeszcze stał na uboczu i nie zapisał się do wspólnej pracy, której na imię — Polska. Biura zgłoszeń znajdują się: Restauracja „Tivoli", ul. Legionów, sekretariat koła, Rynek nad „Batą" i restauracja Rzeźnia Miejska, ul. Narutowicza.

— **Gorszące zajście na posiedzeniu komisji budowlanej.** Szeroko komentowany jest incydent, jaki miał miejsce na posiedzeniu komisji budowlanej magistratu. Na porządku dziennym znalazła się również sprawa właścicielki nieruchomości w śródmieściu, Niemki Loeffelbeinowej (Wybickiego), którą postanowiono wezwać do wykonania pewnych prac budowlanych. Ławnik miejski Józef Mazur (b. prezes endecji, obecnie ONR) oświadczył, że prace takie powinny być wykonane etapami, zatem wezwanie komisji budowlanej może mówić jedynie o połowicznym wykonaniu wskazanych prac. Na oświadczenie ławnika Mazura gwałtownie zareagował b. radny miejski drogerzysta Nagórski (endecja), zarzucając swemu ekstowarzyszowi partyjnemu germanofilstwo przez obronę spraw niemieckich. P. Mazur nie pozostał dłużny: Nie tylko atak odparował, zarzucając Nagórskiemu sprzedaż Niemcowi drogerii i uczęszczanie na „Rosenmontag" (impreza karnawałowa mniejszości niemieckiej w tzw. Domu Gminnym), ale chwycił krzesło i... ruszył do energicznego kontrataku. Na szczęście w akcję bojową wkroczyło dwóch innych członków komisji, którzy walczących rozdzielili... Incydent niewątpliwie bardzo smutny, niestety jednak — prawdziwy! Komentarze zbyteczne!

— **Złodzieje w warsztacie rzemieślniczym.** Nieproszoną wizytę złożyli złodzieje w warsztacie bednarza Karola Skorzyńskiego (Toruńska 29), gdzie skradli różne narzędzia rzemieślnicze wartości 187 zł. Policja wdrożyła dochodzenia.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 10 maja 1939 r.

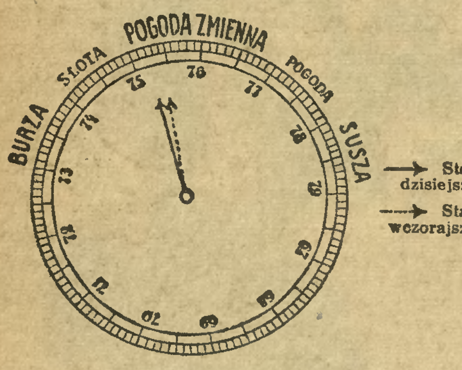
KALENDARZYK

Dziś: Antonina b. Florencji.
Jutro: Mamerta.
Wschód słońca o godzinie 4.13.
Zachód słońca o godzinie 19.40.

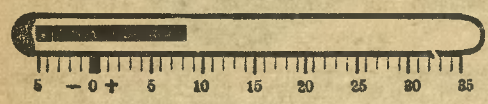
Stan pogody.

WIĘKSZE ZACHMURZENIE.

W dniu wczorajszym w dzielnicach południowo-zachodnich było pochmurno i padały deszcze, na pozostałym obszarze panowała pogoda słoneczna o umiarkowanym zachmurzeniu. Wiał dość silny porywisty wiatr ze wschodu, a temperatura wynosiła około 13 stopni. Stacje górskie notowały: Kasprowy Wierch temperaturę plus 4 stopnie, deszcze w chmurach, umiarkowany porywisty wiatr południowo-wschodni, Pop Iwan temperaturę plus 7 stopni, odległa burza, słaby wiatr z południowego wschodu. Dziś rano w Bydgoszczy pochmurno i przejściowe deszcze. Przewidywany przebieg pogody: Pogoda słoneczna o umiarkowanym zachmurzeniu, tylko w dzielnicach południowo-zachodnich zachmurzenie większe. Umiarkowane wiatry ze wschodu. Temperatura w ciągu dnia około 15 stopni.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK
od 8—14 maja br.:

1) Apteka Piastowska, ul. Śniadeckich.
2) Apteka pod Złotym Orłem, Rynek im. Piłsudskiego 1.

—«:»—

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

—«:»—

— **MUZEUM MIEJSKIE** przy ul. Farnej otwarte codziennie od godz. 11—16. w niedziele i święta od godz. 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa grafiki, Tow. Artystów Grafików w Krakowie.

Muzeum Miejskie — Bielawki, ul. Pierackiego 8. otwarte codziennie od godz 11—14. Stała wystawa darów: obrazy Leona Wyczółkowskiego i rzeźby Konstantego Laszczki.

Biblioteka Nowości T.C.L. przy ul. Gdańskiej 30, I piętro, wypożycza książki od godziny 11—13.30 i od 16—19.

—«:»—

— **Redakcja udziela** porad prawnych (bezpłatnych) codziennie w godzinach od 17—18. Zamiejscowym udzielamy porad również na drodze listownej.

—«:»—

Z TEATRU MIEJKIEGO
im. K. H. Rostworowskiego.

W środę i czwartek na afiszu **„DOM WARIATÓW"**, świetna krotochwila K. Laufsa z Michałem Tatrzańskim na czele świetnie zgranego zespołu.

W sobotę, 13 bm. premiera lekkiej komedii w 4 aktach H. Adlera w przekładzie Ireny Koralowej **„DO WSZYSTKIEGO"**. W głównych rolach: Koronkiewiczówna, Morozowiczowa, Wańska, Malatyński, Rosłan i Szafrański, który jednocześnie jest reżyserem sztuki. **Ceny o 30% zniżone.**

W niedzielę, 14 bm. dane będą dwa przedstawienia: o godz. 16 po cenach o 50% zniżonych **„DOM WARIATÓW"**, wieczorem zostanie powtórzony **„DO WSZYSTKIEGO"**.

—«:»—

— **Srebrnym Krzyżem Zasługi** udekorowana została p. Waleria Zawitajowa, żona znanego bydgoskiego przemysłowca, za gorliwą i pełną poświęcenia pracę w Polskim Czerwonym Krzyżu.

— **Polski Biały Krzyż serdecznie prosi członków organizacyj społecznych oraz wszystkich ludzi dobrej woli o udział w kweście ulicznej na oświatę żołnierza w dniu 14 maja.** Puszki i legitymacje wydaje Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy, ul Jagiellońska 4, od godz. 8—17. (n4245

— **Z okazji imienin** p. Stanisława Kempińskiego kapelmistrza orkiestry Powstańców i Wojaków O. K. VIII. Bydgoszcz, złożyło grono przyjaciół 3 zł na FON.

— **Na FON** złożono zł 91,86 jako dochód z zbiórki podczas uroczystości poświęcenia sztandaru Cechu Kamieniarzy, z inicjatywy p. Renspisa.

Przedłużamy termin zgłoszeń do biegu do 15-go maja b. r. włącznie!

Wszyscy do Bydgoszczy za 50 proc. zniżką kolejową.

Bieg „Dziennika Bydgoskiego" transmituje Polskie Radio. — Szereg cennych nagród. Spotkanie Poznań—Pomorze rewią najlepszych polskich lekkoatletów.

Jak już donosiliśmy, Ministerstwo Komunikacji przyznało na okres naszej imprezy — biegu „Dziennika Bydgoskiego" — 50% zniżkę na przejazd do Bydgoszczy. Praktycznie będzie to tak wyglądało:

1) **Zniżka przysługuje wszystkim, a więc nie tylko zawodnikom.**
2) Zniżkę ustalono w formie bezpłatnego przejazdu z Bydgoszczy do miejsca zamieszkania, przy czym do Bydgoszczy opłaca się pełny bilet. **Zniżka ważna jest przy powrocie od 18—21 maja.**
3) Do korzystania ze zniżki uprawnia uprzednie wykupienie „karty uczestnictwa" w cenie 50 gr.
4) **„Karty uczestnictwa" można nabyć:**
   a) w kasach biletowych większych stacji;
   b) w kasach biletowych mniejszych stacji po uprzednim, na 48 godzin przed wyjazdem, zgłoszeniu chęci nabycia karty;
   c) w naszych przedstawicielstwach w Gdyni, Grudziądzu i Toruniu;
   d) w oddziałach Delegatury Ligi Popierania Turystyki;
   e) w naszym wydawnictwie (ul. Poznańska).

Korzyści płynące z „kart uczestnictwa".

„Karty uczestnictwa" uprawniają poza zniżką kolejową do:
1) 50% zniżki teatralnej na przedstawienie „Dom wariatów" w dniu 18 bm. godz. 20;
2) 50% zniżki do Muzeum Miejskiego w terminie od 15—21 maja;
3) 50% zniżki w terminie od 15—21 maja na wszystkie miejsca w kinie Kristal;
4) 40% zniżki w tym samym terminie do kina „Lido";
5) do wstępu na Stadion Miejski w dniu 18 bm.

Kilka słów o samej imprezie.

Bieg „Dziennika Bydgoskiego", tradycyjnie od lat wielu zalicza się do jednej z największych imprez sportowych Pomorza. Od czasu zaś, kiedy Pomorski Okręgowy Związek Lekkoatletyczny zdecydował się zużytkować popularność biegu dla organizowania międzyokręgowych spotkań lekkoatletycznych, impreza nasza przybrała charakter ogólnopolski. Charakter ten wzmogły starty zawodników z Warszawy, Śląska, Łodzi i transmisje radiowe. Liczba startujących jest liczbą w Polsce bardzo rzadko spotykaną. Bieg „Dziennika" wykorzystują zawodnicy polscy dla zmierzenia swoich sił przed spotkaniami międzypaństwowymi.

I tegoroczny bieg jak: **spotkanie Poznania z Pomorzem będzie nielada sensacją.** Najprawdopodobniej dojdzie do jeszcze jednego pojedynku Kusego z Nojim. Nie wiadomo, kto z nich zwycięży, jak nie wiadomo, czy w biegu juniorów nie zabłyśnie jakaś wschodząca na firmamencie polskiej lekkoatletyki gwiazda! A ile rekordów polskich padnie w czasie spotkania l. a. **Poznań — Pomorze?!**

Nielada magnes: nasze nagrody

Ograniczymy się jedynie do ich wymienienia:

1. Wielka nagroda przechodnia „Dziennika Bydgoskiego", rozgrywana od 10 lat.

2. Wspaniała nagroda p. prezydenta miasta Bydgoszczy L. Barciszewskiego dla najliczniej zgłoszonego i startującego zespołu klubowego.

Nagrody osobiste w biegu seniorów

1. Kryształowa waza
2. Srebrna skrzynka do papierosów
3. Postument biurkowy
4. Wieczne pióro
5. Aparat do golenia
6. Kolczatki (buty)
7. Komplet mydeł i wody kol.
8. Latarka myśliwska
9. Termos
10. Portfel

Nagrody osobiste w biegu juniorów

1. Ubranie treningowe
2. Uniwersalny nóż kieszonkowy
3. Portfel
4. Dysk
5. Termos

Poza tym złote, srebrne i brązowe medale.
Dla wszystkich sportowe poświadczenia udziału w biegu.

ZGŁOSZENIA PRZYJMUJEMY DO 15 MAJA WŁĄCZNIE.

*

Jak już zaznaczyliśmy w tytule, bieg transmitowany będzie przez Polskie Radio. Nie znaczy to, byśmy nie mieli się wszyscy spotkać w Bydgoszczy. Tak doskonała okazja taniego przejazdu, tanich rozrywek i możność załatwienia niejednego interesu

ZDARZA SIĘ TYLKO RAZ W ROKU.

Nie możemy tu na zakończenie pominąć zasług Ligi Popierania Turystyki z p. Brzozowskim na czele, która ułatwiła nam zorganizowanie i realizację tanich przejazdów kolejowych.

A WIĘC 18 MAJA BR.
NA BIEGU DZIENNIKA BYDGOSKIEGO SPOTKAMY SIĘ WSZYSCY!

Kolejarze pomorscy na dozbrojenie armii.

Okręg pomorski Kolejowego Przysposobienia Wojskowego, skupiający w około 70 ogniskach prawie wszystkich pracowników kolejowych na Pomorzu, wystąpił z inicjatywą przekazania wszelkich oszczędności, posiadanych przez wspomniane Ogniska na Pożyczkę Przeciwlotniczą, przeznaczając na ten cel z funduszów własnych 2.000 zł.

W ślad za zarządem okręgu poszły zarządy Ognisk przeznaczając na pożyczkę Bydgoszcz I. 500 zł, Bydgoszcz II. 200 zł, Bydgoszcz III. 100 zł, Bydgoszcz-Wschód 20 zł, (ponadto na FON 100 zł i od członków również 100 zł).

Ognisko Toruń I. zł 300, Toruń II. zł 100, Toruń Mokre zł 100 i Klub Sportowy KPW „Pomorzanin" w Toruniu 160 zł.

Ognisko Gdynia zł 300, ognisko Tczew i Grudziądz po zł 200, Koło Przyjaciół KPW w Gdańsku zł 200.

Ogniska: Chełmża, Czersk, Iłowo, Jabłonowo Pom., Kartuzy, Miasteczko Kraińsk., Morzeszczyn, Nakło n. N., Sierpc, Solec Kujawski, Starogard, Wejherowo i Chojnice po 100 zł (ponadto Ogn. Chojnice od członków na FON zł 107,83).

Ognisko Chełmno zł 80, Ogniska Brusy, Jaksice, Płock po zł 60. Ogniska: Laskowice, Nowe Miasto Pom., Smętowo, Turzno i Warlubie po zł 40 Ogniska: Białośliwie, Cierpice, Działdowo, Kornatowo, Kowalewo, Pelplin, Sępólno, Skórcz i Unisław po zł 20.

Ponadto na FON wpłaciły ogniska: Brodnica zł 16, Lidzbark zł 40,87 i od członków zł 109,13, Pruszcz Bagienica od członków zł 130, Puck zł 100, Sierakowice od członków zł 22 i Tuchola zł 155,50, stacja Mniszek od członków KPW zł 125, razem zł 7.326,33.

Zarząd Oddziału Kolejowego Ligi Morskiej i Kolonialnej w Toruniu subskrybował Pożyczkę Przeciwlotniczą na kwotę 1.500 zł. Taką samą kwotę subskrybował Zarząd Oddziału Kolejowego Polskiego Czerwonego Krzyża.

Okręg toruński Stowarzyszenia lekarzy kolejowych uchwalił za oszczędności, znajdujące się w kasie Stowarzyszenia w kwocie 4.000 zł zakupić obligacje Pożyczki Lotniczej.

—«:»—

Wybory do rad gminnych w powiecie bydgoskim.

Na terenie powiatu bydgoskiego odbyły się wybory do 10 rad gminnych. W 9 gminach wystawiono listy kompromisowe. W 8 gminach nie wybrano ani jednego Niemca. Jedynie w Solcu Kujawskim weszło do rady gminnej 3 Niemców, a w gminie Bydgoszcz-wieś — jeden. Ogółem wybrano 160 radnych. Politycznie nowoobrani radni należą do różnych stronnictw. Ściślej statystyki przeprowadzić się nie da. Ze względu na sytuację polityczną wybory odbywają się w atmosferze zgody i wzajemnej ustępliwości.

Wydaleni z pasa granicznego.

Z Grodziska (Wielkopolska) wysiedlono 13 Niemców.

Również z powiatu nowotomyskiego donoszą o wysiedlaniu osób podejrzanych.

Baczność, właściciele psów!

Coraz liczniej zachodzą wypadki pokąsania ludzi przez psy wałęsające się po ulicach miasta wzgl. przez psy prowadzone na smyczy bez kagańca. Zwracam uwagę na zarządzenie prezydenta miasta z dnia 13. IV. 1939 r., a w szczególności § 2, przy czym zaznaczam, że organa bezpieczeństwa otrzymały nakaz wałęsające psy unieszkodliwić a właścicieli prowadzących psy bez kagańca podać do ukarania.

Za prezydenta miasta:
Dr Nowakowski, lekarz miejski.

—«:»—

— **Członkowie Rodziny Kolejowej koło II,** którzy pragną swe dzieci wysłać w bieżącym roku na kolonie względnie na półkolonie, zechcą się zgłosić w sekretariacie koła w dniach od 10—12 maja br. od godz. 17.30 do 19.

— **Konkurs recytatorski młodzieży szkół średnich p. t. „Żołnierz w poezji" zgromadzi w dniu 10 maja o godz. 17 miłośników żywego słowa. Po konkursie rozdanie nagród dla młodzieży za wyróżnione prace w ankiecie P. B. K.** (n4248

— **Chleb dla Polaków.** Na terenie COP może osiedlić się instalator, monter, ślusarz, tokarz, blacharz i kotlarz. Potrzebny fachowiec-braker do zakupu skór surowych. Do chrześcijańskiej wytwórni konfekcji i czapek potrzebny kierownik (zabezpieczenie) oraz krojczy. — Zgłoszenia do Związku Polskiego — Poznań, ul. Skarbowa 5.

— **Trzeba, ażeby żołnierz czuł i wiedział, że środowisko, z którego wyszedł. myśli o nim i o niego dba. Tak przemawia do nas Tydzień Polskiego Białego Krzyża. Dorzuć swój grosz na oświatę żołnierza! Zapisz się na członka P. B. K. Zapisy przyjmuje sekretariat P. B. K., ul. Słowackiego 3, pokój 3/4 oraz księgarnia p. Gieryna.** (n4247

Akademia ku czci św. Stanisława na Zimnych Wodach.

Ub. niedzieli po południu urządzono w szkole na Zimnych Wodach piękną akademię ku czci św. Stanisława, połączoną z uczczeniem duszpasterza tworzącej się parafii ks. Kopecia. Nasamprzód prezes Komitetu Budowy Kościoła p. Stanisław Mrówczyński złożył sprawozdanie z dotychczasowej owocnej działalności Komitetu, stwierdzając, że zebrano dotąd na budowę nowej świątyni sumę 7.250 zł, oraz zapoznając zebranych z wynikiem podjętych starań dokoła budowy kościoła. Wygłoszono następnie odczyt o św. Stanisławie, chór odśpiewał pieśni i zadeklamowano wiersze. W końcu z racji imienin tak bardzo cenionego ks. administratora Kopecia poszczególni prezesi towarzystw złożyli serdeczne życzenia i wręczyli piękne upominki. Wzruszony tymi objawami serdeczności, w pięknych słowach ks. Kopeć wszystkim podziękował. Odśpiewaniem hymnu „Boże coś Polskę“ zakończono akademię.

Pomoc dzieciom i młodzieży.

Aby usprawnić opiekę nad dziećmi i młodzieżą, powstał niedawno w Toruniu „Wojewódzki Komitet Pomocy Dzieciom i Młodzieży“. Zatwierdzony przez Urząd Wojewódzki statut tak w par. 4 określa jego cele i zadania:

Celem Komitetu jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy materialnej, moralnej i kulturalnej, pogłębienie i rozszerzenie działalności instytucji społecznych w tym zakresie, jak również bezpośrednie wykonywanie opieki społecznej.

Dla wypełnienia powyższych celów powstał w Bydgoszczy komitet lokalny, do którego wchodzą przedstawicielki i przedstawiciele organizacji społecznych i specjalnie młodzieżą się zajmujących. Konstytucyjne zebranie odbyło się w poniedziałek, 8 bm. w ratuszu. Zagaił je p. radca Mencel, który na przewodniczącego powołał ks. kanonika Schulza. Po wyjaśnieniach i krótkiej dyskusji wybrano zarząd lokalny, w którego skład weszli: radca Mencel — prezes, ks. kan. Schulz — wiceprezes, kier. szkoły Porzych — sekretarz, kier. szkoły Dachtera — skarbnik oraz pani generałowa Przyjałkowska, ks. dyr. dr Łuczak i delegat prezydenta miasta p. radca Beyer jako członkowie zarządu. Do komisji rewizyjnej weszli: ks. prob. Skonieczny, p. Józef Górski, p. dyr. Wolski, a jako zastępcy pp. dyr. Matuszewski i radna Jaworowiczowa.

Komitet ma wielkie i wdzięczne zadanie do spełnienia i wyrażamy nadzieję, że praca jego dozna należytego poparcia w społeczeństwie.

Czytelnicy nasi mają głos

Wstydźcie się!

Polscy właściciele domów mieszkalnych, którzy zamykacie drzwi przed nosem ojca lub matki licznej rodziny, oznajmiając im przez to, że nie zgadzacie się na wydzierżawienie mieszkania dla nich.

„My wydzierżawiamy tylko bezdzietnym“ — ot takim lekceważącym powiedzionkiem odpychacie od siebie tak zwany przez was „kłopot“, nie wiedząc co za krzywdę wyrządzacie im, państwu, a wreszcie i sobie.

Czy zastanowiliście się, jak przykro i niemiło może być ojcu lub matce, którzy szukając cały dzień dachu nad głową dla siebie, a przede wszystkim dla swych ukochanych dzieci, nie mogą znaleźć mieszkania?! Nie chcą oni od was łaski. Są gotowi ostatni swój grosz dać, by tylko zapewnić dach swoim dzieciom.

Wszyscy chcecie się nazywać Polakami. Chodzicie na wiece, wołacie: „Niech żyje Polska!“ Nazywając się tak i wymawiając te słowa, stajecie się zarazem kłamcami i obłudnikami w obliczu Boga i Ojczyzny. Bo cóż, kto jest narodem Polski? Kto bronił i kto będzie bronił w przyszłości Polski, by żyła, tak jak żeś wyraził się na wiecu? Tylko oni, tylko ci, którym ty zamykasz i utrudniasz życie.

A wreszcie wyrządzasz sobie sam krzywdę moralną i duchową. Moralną o tyle, że jeżeli nie będzie tych, których ty nie chcesz, to na wypadek wojny stracisz to co masz. Wyrządzasz sobie krzywdę duchową, czyli plamisz swą duszę obarczasz ją grzechem. Dlaczego? Dlatego, że nie żyjesz jak Bóg przykazał. Własność swoją, którą otrzymałeś od Boga w lenno, używasz wyłącznie dla własnego dobra, stając się przy tym gorszycielem i powodem przekleństw, które wypłynęły z ust pokrzywdzonego.

A więc zastanówcie się, wzbudźcie wasze serca, które także niejedno przeżyły w życiu i umieją to odczuć. Wracajcie na dobrą drogę, po której powinien iść każdy Polak i katolik, bo obierając tą drogę będziemy mogli spodziewać się błogosławieństwa Bożego dla nas i naszej drogiej Ojczyzny.

Jankowiak.

PBK przyznaje nagrody młodzieży szkół powszechnych.

Szkoła im. Jagiełły: Nagroda II. — Marszałek Piłsudski — ofiarowana przez PBK — dla ucz. Sylwestra Fabiszewskiego z klasy VII.

Szkoła im. Dąbrowskiego: Nagroda I. — Józef Piłsudski — Twórca Niepodległości Państwa Polskiego — dla ucz. Zbigniewa Piechowiaka z klasy VIIa; nagroda II. — Józef Piłsudski — ofiarowana przez PBK — dla ucz. Zdzisławy Pietruszewskiej z klasy Vb.

Szkoła Ćwiczeń: Nagroda I. — Pamiętniki Paska — ofiarowana przez PBK w Bydgoszczy — dla ucz. Antoniego Tomasa z klasy VI; nagroda II. — Józef Piłsudski — ofiarowana przez PBK w Bydgoszczy — dla ucz. Henryksa Kaji z klasy VI.

Szkoła Rodziny Wojskowej: Nagroda I. — ofiarowana przez Dowódcę Okręgu Korpusu gen. A. Tokarzewskiego — dla ucz. Bogusława Górniaka z klasy VI; nagroda II. — Józef Piłsudski — ofiarowana przez PBK w Bydgoszczy — dla ucz. Krystyny Poradówny z kl. VI.

Szkoła im. Mickiewicza: Nagroda I. — Rycerze K. O. P. — ofiarowana przez PBK — dla ucz. Józefa Nowaka z klasy VI.

Szkoła Estkowskiego: Nagroda I. — Adam Mickiewicz — ofiarowana przez Komendanta Garnizonu — dla ucz. Zbigniewa Chylareckiego z klasy VIa; nagroda II. — Pamiętniki Paska — ofiarowana przez PBK w Bydgoszczy — dla ucz. Klemensa Bogusławskiego z klasy VIa; nagroda II. — Ze świata — ofiarowana przez autora prezesa PAL'u Wacława Sieroszewskiego — dla ucz. Jerzego Burdajewicza z klasy VIa.

Szkoła Słowackiego: Nagroda I. — Huragan — ofiarowana przez Komendanta Garnizonu — dla ucz. Kazimierza Rybki z klasy VII; nagroda II. — Szalony Lotnik — ofiarowana przez PBK w Bydgoszczy — dla ucz. Romualda Michalskiego z kl. VII.

Szkoła Curie-Skłodowskiej: Nagroda I. — Edward Śmigły-Rydz — ofiarowana przez Komendanta Garnizonu — dla ucz. Eugenii Serafinówny z klasy VII; nagroda II. — O Generale Śmigłym — ofiarowana przez PBK — dla Zbigniewa Szuflita z klasy VII.

Szkoła im. Św. Jana: Nagroda I. — ofiarowana przez Dow. O. K. gen. Tokarzewskiego — dla Zdzisława Kmiecia z kl. VII; nagroda I. — Ojciec Święty — ofiarowany przez ks. kanonika Schulza — dla Mieczysława Łukowskiego z klasy VIb; nagroda II. — W pustyni i w puszczy — ofiarowana przez p. kier. Porzycha — dla ucz Zbigniewa Podlińskiego z klasy VII.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Przed nowym sezonem kolonijnym.

Jeszcze słońce nie dopieka zbyt silnie, ale już za parę tygodni zacznie się okres urlopowy i dzieci opuszczą mury szkolne. Niejedna matka zastanawia się już dzisiaj, co to będzie i czy jej dziecko wyśle Ubezpieczalnia na kolonie. Bo przecież jest takie mizerne, takie bez apetytu, no, niema dziecka bardziej potrzebującego wyjazdu na kolonie, niż moja Frania czy Helcia... Jest oczywiście niemożliwością, żeby każda Frania czy Helcia mogła wyjechać na kolonie.

Ubezpieczalnie Społeczne z roku na rok wysyłały coraz większą ilość dzieci na kolonie i półkolonie; w zeszłym roku doszliśmy już jednak do szczytu, którego nie da się narazie przekroczyć ze względów budżetowych. Pamiętajmy, że Ubezpieczalnie **nie tylko** wysyłają dzieci na kolonie, ale mają również do zaspokojenia cały szereg innych świadczeń jak wypłata zasiłków, opieka lekarska i wiele innych. Są to wszystko świadczenia obowiązkowe, za które ubezpieczony płaci składkę i gdyby ich nie otrzymał, mógłby skarżyć Ubezpieczalnię. Kolonie są natomiast świadczeniem nieobowiązkowym, które ze względu na wagę opieki nad dzieckiem zyskało sobie wszędzie prawo obywatelstwa, musi się jednak wahać w granicach dochodów Ubezpieczalni.

Chcąc związać koniec z końcem, Ubezpieczalnia nie może powiększć swych świadczeń nieobowiązkowych w nieskończoność; musi być tutaj pewna granica. I ta właśnie granica została już osiągnięta w roku ubiegłym. Ponieważ ogólna sytuacja gospodarcza nie uległa jakiejś wybitniejszej poprawie, nie pozostawało w roku bieżącym nic innego, jak starać się utrzymać akcję kolonijną przynajmniej na poziomie roku ubiegłego Tylko w wyjątkowych przypadkach będzie ona o nieznaczny procent zwiększona Akcja kolonijna została już bowiem w ubezpieczeniach społecznych do tego stopnia rozbudowana, że pójść dalej byłoby trudno, po prostu ze względu na brak pomieszczeń i możliwości organizacyjnych.

Rok obecny jest momentem nader korzystnym, by iść w głąb i dokonać całego szeregu żmudnych a zasadniczych prac organizacyjnych nad skoordynowaniem i pogłębieniem akcji kolonijnej. W ramy rozbudowane z rozmachem, ale nie zawsze planowo, należy włożyć treść jednolitą i znormalizowaną. Dla pogłębienia i przepracowania organizacyjnego całej akcji kolonijnej wykazującej w wielu punktach rażące braki i niedociągnięcia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wspólnie z Ministerstwem Opieki Społecznej podjął szereg prac o charakterze zasadniczym, prace ankietowe, statystyczne, z zakresu norm wyżywienia, kwalifikacji lekarskiej, wyboru terenu i wielu innych. Ukończenie tych prac i przekazanie ich w tej czy innej formie terenowi stanowić będzie nader doniosły etap akcji kolonijnej na terenie ubezpieczeń społecznych.

Liczba dzieci wysłanych na kolonie będzie taka sama, co w roku ubiegłym, ale dzieci będą miały lepsze warunki, lepszą opiekę, większy komfort, celowsze wykorzystanie czasu. I to jest hasło tegorocznej akcji kolonijnej.

J.

Ze zjazdu KPW okr. pomorskiego w Laskowicach.

Jedna z najpotężniejszych organizacji na Pomorzu, Kolejowe Przysposobienie Wojskowe, dwa razy do roku robi generalny przegląd swych sił.

Odprawa prezesów i referentów wychowania obywatelskiego ognisk KPW, jaka się odbyła w Laskowicach dnia 7 maja, zgromadziła około 150 delegatów, którzy wypełnili do ostatniego miejsca salę poczekalni dworcowej w Laskowicach, specjalnie w tym dniu udekorowaną.

Zjazd zagaił prezes okręgu — **komandor Kłossowski** pięknym a zarazem aktualnym przemówieniem. „W poczuciu doniosłości wydarzeń, w poczuciu historycznych zadań — mówił prezes — **musimy zdwoić wysiłki nasze, wyostrzyć naszą czujność!“**

Na przewodniczącego odprawy powołano prezesa zarządu głównego KPW Starzaka z Warszawy. Zjazd delegatów zaszczycili swą obecnością prezes dyrekcji PKP inż. Jan Lorfing i pułk. Mazurkiewicz w zastępstwie dowódcy O. K.

Przed porządkiem obrad zabrał głos senior pracowników kolejowych p. **Hoffmann z Bydgoszczy,** zgłaszając wniosek, aby obligacje (bony) Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej subskrybowanej przez Ogniska KPW okręgu pomorskiego **przekazać na Fundusz Obrony Narodowej.** Wniosek ten przyjęto żywiołowymi oklaskami, po czym uchwalono wysłać depesze do Marszałka Rydza-Śmigłego, min. Becka, min. Ulrycha i szefa Marynarki Wojennej w Warszawie — z apelem o natychmiastową rozbudowę floty wojennej, oraz do prezesa Związku Polaków Gminy Polskiej w Gdańsku — z pozdrowieniem i podzięką za wytrwałą straż nad Wisłą.

„Kolejarz należy do wielkiej społeczności wojskowej. Bez sprawnego transportu nie ma zwycięstwa“ — mówił płk Mazurkiewicz.

Następnie prezes dyrekcji wręczył dekrety awansowe tym pracownikom kolejowym, członkom KPW, którzy pracując społecznie, nie zaniedbują również swych obowiązków zawodowych.

Po krótkiej przerwie przystąpiono do obrad. Szczegółowe sprawozdanie złożył prezes komandor Kłossowski, podkreślając, że kolejarz pomorski zawsze staje jako jeden z pierwszych na każdy apel władz czy to społeczeństwa. O potędze organizacji świadczy to, że skupia ona w sobie **około 17.000 członków.** Pod względem sportowym osiągnięto wspaniałe wyniki, że klub „Pomorzanin“ jest **największym i najlepszym klubem sportowym na Pomorzu.**

Sekretarz okręgu p. Kminikowski omówił sprawę obozów wypoczynkowych w Worochcie, Trokach i Gdyni — Redłowie.

Według sprawozdania skarbnika p. Gojżewskiego obrót kasowy wynosił w ub. r. 850.000 zł. Referent organizacyjny p. Przybylski mówił o wynikach pożyczki lotniczej. Zarząd okręgu i ogniska KPW na Pomorzu złożyły 7.426 zł. Referent p. Grudziński zapoznał zebranych ze stanem wyszkolenia i radiofonizacji; referent strzelectwa p. Nagórski mówił o wynikach pracy w tej dziedzinie. Szczegółowe sprawozdanie z dziedziny wychowania fizycznego złożył referent W. F. p. Brzeziński. W dziedzinie sportów wodnych, jak **w wioślarstwie i kajakarstwie kluby KPW okręgu pomorskiego zajmują pierwsze miejsca w całej Polsce!**

Pod koniec zebrania przemówił ks. proboszcz Szczepański, dziękując serdecznie pracownikom kolejowym za gorliwe zajęcie się sprawą **budowy kościoła w Laskowicach** i za ofiary na ten cel składane.

—«:»—

Niemcy skazani za lżenie narodu polskiego.

Dwie sprawy karne przed Sądem Okręg.

Przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy toczyły się we wczorajszy wtorek dwie sprawy karne przeciwko Niemcom o obrazę narodu i państwa polskiego. Nasamprzód na ławie oskarżonych zasiadł 30-letni ślusarz-mechanik Fryderyk Eckert, zam. przy lu. Grunwaldzkiej 66. Po wyjściu z lokalu na ul. Gdańskiej oskarżony w stanie podchmielonym do swego znajomego ujemnie wyraził się o Polsce, lżąc naród polski, co usłyszeli przechodnie, którzy oddali Niemca w ręce policji. Oskarżony doprowadzony z więzienia na rozprawę nie przyznał się do winy. Na podstawie obciążających zeznań jednego świadka, sąd wydał wyrok skazujący Eckerta na 3 miesiące bezwzględnego aresztu.

Druga rozprawa toczyła się przeciwko 25-letniemu obywatelowi niemieckiemu, robotnikowi Arturowi Bussemu, zam. we Wałowicach. Busse podczas rozmowy z 13-letnią dziewczynką Bronisławą Rafińską, która oświadczyła, że będzie wojna, bo Niemcy chcą zabrać Pomorze wypowiedział obrażające Polaków słowa „Polacy są głupi“. Tymi słowy wyraził się podczas kłótni z dziewczynką, przy czym jak zeznała koleżanka Rafińskiej 13-letnia Helena Siwińska, Niemiec obraził również Prezydenta Rzeczypospolitej.

Oskarżony nie przyznał się do winy, lecz sąd na podstawie zeznań Rafińskiej i Siwińskiej przyjął winę za udowodnioną i skazał Niemca na 9 miesięcy bezwzględnego więzienia.

Pracownicy kolei Herby Nowe — Gdynia

wpłacili na Pożyczkę największą kwotę na Pomorzu.

W wyścigu ofiarności na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej brało udział całe społeczeństwo pomorskie. Płynęły kwoty duże i małe, podpisywali deklaracje bogaci i ci, którzy 20 zł na bon z największym tylko trudem mogli zdobyć.

Wśród cyfr wpłaconych na **Pożyczkę** wyróżnia się największa kwota, na jaką zdobyli się pracownicy kolei Herby Nowe — Gdynia Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego. **Każdy z pracowników** — a jest ich 3694 — **zdeklarował na Pożyczkę jednomiesięczne pobory,** naczelnicy działów półtoramiesięczne pobory, a dyrektor Zarządu Kolei p. inż. Getler-Gitler trzymiesięczną pensję.

Dało to w sumie imponującą kwotę 675.720 złotych. Tę kwotę Dyrekcja Kolei Herby Nowe — Gdynia wpłaciła **w całości** gotówką, zakupując w oddziele bydgoskim Banku Gospodarstwa Krajowego **5609 obligacyj po 100 złotych i 5741 bonów po 20 zł.**

Pracownicy F.P.T.K. jeszcze raz więc zdali pełny egzamin z czynnego patriotyzmu i gotowości bojowej.

—«:»—

Stan wody w Wiśle z dnia 9. V. 1939 r.
Kraków — 2.73, (2.88), Zawichost + 1.67, (1.34), Warszawa + 1.12, (0.90), Płock + 0.85, (0.69), Toruń + 0,86, (0.77), Fordon + 0.88, (0.86), Chełmno + 0.70, (0,67), Grudziądz + 0.87, (0.90), Korzeniowo + 0.99, (1.03), Piekło + 0.16, (0.20), Tczew + 0.16, (0.22), Einlage + 2.10, (2.28), Schievenhorst + 2.32, (2.50).
(Liczby w nawiasach przedstawiają stan wody z dnia poprzedniego).

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 9. V. 1939 roku.

Spędzono: wołów 80, buhajów 62, krów 258, jałowic 58, bydła 458, świń 2308, cieląt 744, owiec 136. Razem 4104 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg. żywej wagi

Bydło:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzegane	60— 66
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	52— 54
Mięsiste tuczone starsze	40— 44
Miernie odżywione	34— 38
Buchaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 66
Tuczone mięsiste	48— 52
Nietuczone, dobrze odżywione starsze	40— 46
Miernie odżywione	34— 38
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 66
Tuczone mięsiste	46— 54
Nietuczone, dobrze odżywione	40 — 42
Miernie odżywione	22— 30
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 66
Tuczone mięsiste	52— 54
Nietuczone, dobrze odżywione	40— 44
Miernie odżywione	34— 38
Młodzież:	
Dobrze odżywione	34— 38
Miernie odżywione	32— 34

Cielęta:

Najprzedniej. cielęta wytuczone	80— 90
Tuczone cielęta	70— 76
Dobrze odżywione	58— 68
Miernie odżywione	44— 56

Owce:

Wyt. pełnom. jagn. i młodsze skopy	— 68
Tuczone starsze skopy i maciorki	— 60
Dobrze odżywione	—

Świnie (Tuczniki):

a) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi	102—104
b) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi	98—100
c) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	92— 96
d) mięsiste świnie ponad 80 kg.	86— 90
e) maciory i późne kastraty	84—100
f) świnie słoninowe	—

Przebieg targu: normalny.

BYDGOSKA GIEŁDA
ZBOZOWO-TOWAROWA

Notowano za 100 kg. z dnia 9. V. 1939 r.

Zboża

Pszenica 21,25—21 50, Żyto 15,75—16,00. Jęczmień browarowy 00,00—00,00, jęczmień 673—678 g/l 18,75—19,00, jęcz. 644—650 g/l 18,25—18,50. Owies 16,50—17,00.

Przetwory młynarskie.

Mąka pszenna wyciągowa 0—30% wł. w. 41.50—42,50. mąka pszenna gat. 0—35% wł. w. 40.50—41,50, mąka pszenna gatunek I 0—50% wł. worek 37.50—38,50, mąka pszenna gatunek I A 0—65% wł. worek 35,00—36,00. mąka pszenna gatunek II 35—65% wł. worek 30,50—31,50, mąka pszenna gat. II 50—60% wł. w. 00,00—00,00, mąka pszenna gatunek I A 50—65% wł. w. 00.00—00.00 mąka pszenna gatunek II 60—65% wł. w. 00,00—00,00. mąka pszenna gat. III 65—70% wł. w. 00,00—00,00 mąka pszenna razowa 0—95% wł. w. 28 50—29.50, mąka pszenna śrutowa eksportowa (2,5% pop). 00,00—00,00. mąka żytnia wyciągowa gat. 0—30% wł. w. 00,00—00,00, mąka żytnia gat. I A 0—55% wł. w. 25.50—26,00 mąka żytnia razowa 0—95% 21,00—21,50. mąka żytnia śrutowa eksport (2,5% popiołu), 00,00—00,00 mąka żytnia 70% eksport (dla W. M. Gdańska). 24,50—25 00; Otręby pszenne miałkie stand. 13,75—14,25, Otręby pszen. średnie 13,50—14,00. Otręby pszenn. grube 14 25—14 75. Otręby żytnie z przemiału stand. 13,00—13 25 Otręby jęcz. 13,25—13.75; Kasza jęczm. kraj. wł. w. 31,00—32,00, kasza jęczmienna, pęczak wł. w. 32,00—33.00, kasza jęczmienna perłowa wł. w 42,50—43.00

Strączkowe, oleiste, koniczyny nasiona i in.

Groch polny 24.00—26,00 Groch Wiktoria 31,00—35,00 Groch zielony (Folger) 25,00—27,00, Wyka jara 23,50—24.50 Peluszka 24,50—25,50 Łubin żółty 13,00—13,50 Łubin niebieski 12,00—12,50, Seradela 21,00—23,00, Rzepak jary b. w. 47.00—48,00, Rzepak ozimy bez worka 52,00—53,00, Rzepik ozimy bez worka 46,00—47,00, Siemię lniane 61,00—63,00 Mak niebieski 00,00—00,00, Gorczyca 53,00—57,00, Koniczyna czerw. bez kan. o czyst. 97% 120,00—130,00 Koniczyna surowa bez ogr. kanianki 70,00,—80,00, Koniczyna biała bez kan, o czyst 97% 300.00—325,00. Koniczyna biała surowa 215.00—265,00. Koniczyna szwedzka 180,00—200,00, Koniczyna żółta odłuszczona 65.00—75,00, Przelot 90,00—100,00. Rajgras angielski 130,00—140,00. Tymotka czyszczona 40,00—45,00.

Artykuły pastewne i inne.

Makuch lniany 25,50—26,00, makuch rzepakowy 14,00—14,50. makuch słonecznikowy 40/42% 00,00—00,00, śrut soja 00,00—00,00, ziemniaki pom. 0,00—0,00, ziemniaki nadnoteckie 00,00—00,00, ziemniaki fabryczne kg. % 00,00—00,00, ziemniaki jadalne 5,00—5,25, płatki ziemniaczane 00,00—00,00 wytłoki buraczane suszone 0,00—0,00, słoma żytnia luzem 3.00—3,50. słoma żytnia prasowana 3,50—4,00, siano nadnoteckie luzem 7,25—7,75, siano nadnoteckie prasowane 8,00—8,50.

—«:»—

Sprawy sokole

OKRĘGOWY WYDZIAŁ SOKOLIC.
Dziś w środę lekcja sanitarno-ratownicza o godz. 7,30 w sekretariacie.

Gniazdo żeńskie.
Dziś w środę zebranie młodzieży o godz. 17 w sekretariacie, jutro w czwartek ćwiczenia gimnastyczne młodzieży od godz. 17, ćwiczenia drużyny od 19 w Sokolni.

SOKÓŁ V. Zebranie plenarne w środę 10 bm. o godz. 19 w Domu Sokoła, Miedza 4.

SPORT

Sokół bydgoski ma najlepszych zapaśników na Pomorzu.

W sobotę i niedzielę odbyły się w miejscowej Sokolni przy ul. Toruńskiej zawody ciężkoatletyczne **o indywidualne mistrzostwo Pomorza.** Wyniki zawodów w podnoszeniu ciężarów podaliśmy już wczoraj.

W walkach zapaśniczych startowało 34 zawodników, z tego 17 z Sokoła I, 13 z KS KPW Pomorzanin i 4 z RKS Amator.

Wyniki techniczne walk były następujące:

Mistrzostwo **w wadze koguciej** wywalczył **Sokołowski z RKS Amator,** drugie miejsce zajął Kowalski II (Sokół), trzecie Ceranowicz (Pomorzanin). **W wadze piórkowej: 1) Kowalski (S.),** 2) Dobosz (S.), 3) Grzegorzewski (P.). **W wadze lekkiej: 1) Patocki (S.),** 2) Nowakowski (S.), 3) Müller (P.). **W wadze półśredniej: 1) Zagórzycki (P.),** 2) Krause (S.), 3) Mikulski (S.). **W wadze średniej: 1) Wierciński (P.),** 2) Zellmann (S.), 3) Raczyński (P.). Wagi półśredniej nie obsadzono. **W wadze ciężkiej mistrzostwo zdobył Uliński (S.),** zwyciężając Bednarka z Amatora.

W punktacji ogólnej w zapasach zwyciężyło TG Sokół I w Bydgoszczy 20 pkt. przed KS KPW Pomorzanin z 10 i RKS Amator z 5 pkt.

WYRÓŻNIENIE DLA POLSKIEGO SĘDZIEGO.

Kraków. Krakowski sędzia piłkarski p. Schneider otrzymał zaproszenie na prowadzenie międzypaństwowego meczu Rumunia — Łotwa, który się odbędzie w dn. 18 bm. w Bukareszcie. P. Schneider zaproszenie przyjął.

PRZED MECZEM TENISOWYM POLSKA — NIEMCY.

Mecz tenisowy Polska — Niemcy o puchar Davisa w drugiej rundzie **odbędzie się w Warszawie w dniach 19 do 21 maja br.** Niemieckie źródła donoszą, że przypuszczalnie **Niemcy wystąpią bez Rodericha Menzla,** który zachorował i nie będzie startował na mistrzostwach tenisowych Rzeszy.

Skład Polski na razie również nie został ustalony, przypuszczalnie **w singlach wystąpią Tłoczyński i Baworowski,** a w **grze podwójnej Hebda i Spychała.** Ustalono, że przed meczem z Niemcami nie będzie specjalnego obozu, natomiast zawodnicy będą trenowali na własną rękę.

BETTYNA W REPREZENTACJI GIMNASTYCZNEJ PRZECIW JUGOSŁAWII.

W Mariborze odbyły się **zawody eliminacyjne przed wyjazdem gimnastycznej reprezentacji Jugosławii na mecz z Polską, który się odbędzie w Warszawie dnia 18 maja.** Reprezentacja Jugosławii wystąpi w swym najsilniejszym składzie.

Przeciwko drużynie jugosłowiańskiej **wystąpi reprezentacja polska również w swym najlepszym składzie.** Naczelnik Związku Sokolstwa Polskiego p. Jan Fazanowicz objechał w ostatnich dniach wszystkie ośrodki gimnastyczne, aby się przekonać o formie zawodników i na podstawie swych obserwacyj wyznaczył następującą drużynę: Edmunda Kosmana z Warszawy, Pietrzykowskiego również z Warszawy, Bregułę z Katowic, Lewickiego z Krakowa oraz pięciu innych doskonałych zawodników, którzy reprezentowali już kilkakrotnie barwy Polski, a mianowicie: Gacę, Szlosarka i Śladka z Katowic, Padojewskiego z Poznania i **Bettynę z Bydgoszczy.**

DOBRE WYNIKI SPORTOWCÓW FORDOŃSKICH.

Dorocznym zwyczajem odbyły się w Fordonie w dniu 3 maja zawody lekkoatletyczne i wieloboje wojskowe, w których wzięły udział miejscowe organizacje uprawiające pw i wf, jak: Sokół, KSM, Zw. Podof. Rez. i Zw. Rez. Mimo przenikliwego zimna do zawodów stanęło blisko 40 zawodniczek i zawodników. Wyniki były następujące:

a) Mężczyźni kl. I. 100 m: H. Markiewicz (KSM) 12,8 sek. **Skok w dal:** L. Majewski (Sokół) 518 cm. **Wzwyż:** J. Bartosiński (Sokół) 150 cm. **Kula:** L. Majewski (Sokół) 10,42 m. **Granat:** L. Majewski (S.) 72.45 m.

b) Mężczyźni kl. II. 100 m: St. Wawrzyniak (Sokół) 12,3 sek. **Skok w dal:** St. Wawrzyniak (Sok.) 508 cm. **Wzwyż:** F. Rydzkowski (KSM) 136 cm. **Kula 5 kg:** F. Rydzkowski (KSM) 9.95 m. **Granat:** F. Rydzkowski — 69.58 m.

c) Mężczyźni kl. III. 60 m: K. Ludwiczak (Sokół) 8,2 sek. **Skok w dal:** K. Ludwiczak (S) 470 cm. **Wzwyż:** Garwacki (KSM) 120 cm. **Kula 4 kg:** Ludwiczak (Sokół) 8.51 m. **Granat:** Pieńczewski (Sokół) 54,27 m.

400 m w kl. III m.: 1) Ludwiczak (Sokół) 1:15 sek., 2) Kuberski (KSM) 1:16 sek., 3) Niciński (Sokół) 1:16 sek.

W biegu narodowym na 3.000 m zwyciężył B. Saganowski (KSM) w czasie 11:04 sek. przed Fr. Majewskim (Sokół) — 11:10 sek. i St. Motasem (Sokół) — 12 minut.

4×100 m: 1) Sokół — 54,2 sek., 2) KSM 54,4 sek.

Konkurencje kobiet. 60 m: Głowczewska (Sokół) 9,2 sek. **Skok w dal:** Stachowiczówna (Sokół) 378 cm. **Kula:** Stachowiczówna — 6.67 m.

W ogólnej punktacji zwyciężył Sokół.

W wielobojach wojskowych, którymi kierował p. por. rez. Latos, uzyskał pierwsze miejsce zespół I Zw. Rez. — 498 pkt., 2) zespół Podof. Rez. — 482 pkt., 3) zespół II Zw. Rez. — 463 pkt.

SENSACJA NA BOISKU IM. ŚWITAŁY.

W niedzielę 14 maja po raz pierwszy w tym sezonie zobaczymy na boisku **weteranów piłkarskich — seniorów Sokoła V i seniorów Brdy.**

Spotkanie to odbędzie się o godz. 18.

Poza tym nadzwyczaj ciekawie zapowiada się mecz piłkarski I druż. TG „Gwiazda" — I druż. KS „Brda", który odbędzie się o godz. 16.30. W przedmeczu o godz. 15-tej — spotkają się II drużyny Sokoła I z II KS „Brdą".

SOKOLSTWO FUNDUJE SAMOLOTY DLA ARMII.

W tych dniach odbyła się doroczna rada dzielnicy mazowieckiej Sokoła przy uczestnictwie wszystkich okręgów i gniazd dzielnicy. Rada z entuzjazmem przyjęła wnioski o **gotowości oddania się Sokolstwa do dyspozycji armii w razie konieczności obrony i nienaruszalności granic Polski.** W tej decyzji zawiadomiono naczelnego wodza Marszałka Śmigłego-Rydza. Przyjęto również wniosek o **zakup samolotów „Sokół" dla armii** oraz o ofiarowaniu części subskrybowanych obligacyj i bonów Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej na FON. Zebrani na radzie delegaci samorzutnie zebrali 153 zł, które złożono władzom sokolim.

Uchwalono poza tym urządzić w sierpniu **zlot Sokołów w Wilnie,** przy czym zlot ten ma również na celu złożenie uroczystego hołdu Matce Boskiej Ostrobramskiej i zawieszenie votum dziękczynnego.

6 REPREZENTANTÓW BOKSERSKICH POLSKI W BYDGOSZCZY.

Na zakończenie sezonu pięściarskiego zgotowała nam — zawsze ruchliwa — sekcja bokserska KS ZS Astoria miłą niespodziankę, sprowadzając **czołową drużynę 10-krotnego mistrza drużynowego Polski KS Wartę z Poznania.** 6 reprezentantów Polski na ringu bydgoskim nie widzieliśmy dotąd jeszcze. „Warta" przyjeżdża na czele z Białkowskim, Szymurą (wicemistrz Europy), Jareckim, Skałeckim i Koziołkiem. **Sensację budzi spotkanie Białkowski — Łukowski.** Obaj walczyli w reprezentacji Polski i wyniku, kto lepszy — oczekuje cała Polska. W celu pomieszczenia jak największej ilości publiczności zdecydował się zarząd Astorii przeprowadzić tę wielką imprezę w hali wojskowej przy ul. Sowińskiego. Zawody odbędą się w sobotę o godz. 8 wieczorem.

Na fali radiowej

Czwartek, 11 maja.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,30: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". **6,35:** Gimnastyka. **6,50:** Płyty. **7,00:** Dziennik poranny. **7,15:** Płyty. **8,00:** Audycja dla szkół. **11,00:** Audycja dla szkół. **11,25:** Płyty. **11,30:** Audycja dla poborowych. **11,57:** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12,03:** Audycja południowa (z Katowic). **15,00:** Rozmowa technika z młodzieżą. **15,15:** Kłopoty i rady: „Szukam letniska" — dialog. **15,30:** Muzyka obiadowa. **16,00:** Dziennik popołudniowy. **16,08:** Wiadomości gospodarcze. **16,20:** „Wiejskie spółdzielnie w walce o lepszą przyszłość wsi" — pogadanka dla młodzieży licealnej. **16,40:** Koncert (z Krakowa). **17,10:** „Holandia na codzień" — pogadanka. **17,20:** Zwykła woskowa komórka — pogadanka. **17,30:** Arie operowe w wyk. Eug. Mossakowskiego. **18,00:** Koncert pośw. twórczości Hugo Alfvena. Transm. ze Sztokholmu. **18,30:** „Wśród rybaków" - audycja literacko-muz. (z Torunia). **19,00:** Koncert popularny. **20,00:** Audycja dla wsi. **20,15:** D. c. koncertu popularnego. **20,35:** Audycje informacyjne. **21,00:** Franciszek Schubert: Kwartet smyczkowy d-moll. **21,40:** „Śmierć Batorego" — fragment z książki **22,00:** Płyty. **22,55:** Przegląd prasy. **23,00:** Ostatnie wiadom. dziennika wieczornego, komunikat meteorolog. **23,05:** Koncert muzyki polskiej.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA.

6,57: Pieśń „Witaj Gwiazdo Morza". **10,00:** Płyty. **10,55:** Program na jutro. **11,25:** Płyty. **13,00:** Płyty. **13,50:** Wiadomości z Pomorza. **18,00:** Lampa pozycyjna — skecz marynarski. **18,25:** Wiadomości sportowe z Pomorza. **20,00:** „Co jak co" — rozmowę z radiosłuchaczami przeprowadzi dyr B. Pawłowicz. **22,00:** „Impresjonizm w muzyce" — reportaż muzyczny w oprac. A. Röslera. **23,05:** Zakończenie programu.

ROZGŁOŚNIA POZNAŃSKA.

8,10: Program na dzisiaj. **8,15:** Płyty. **8,55:** Pogawędka dla kobiet. **11,25:** Płyty. **14,00:** Przegląd giełdowy. **14,10:** Płyty. **14,55:** Wiadomości bieżące. **18,00:** Audycja dla dzieci. **18,25:** Wiadomości sportowe lokalne. **20,00:** Audycja dla wsi. **22,00:** Koncert solistów. W przerwie o godz. **22,20** skrzynka muzyczna. **23,05:** Zakończenie programu.

ZAGRANICA.

Sofia. 19,30: Koncert orkiestrowy. **Kopenhaga. 20,00:** Muzyka operowa. **Sztokholm. 20,45:** Koncert orkiestry wojskowej. **Brno. 21,35:** Muzyka taneczna. **Mediolan. 21,00:** „Wilhelm Tell", opera Rossiniego. **Strasburg. 21,30:** Muzyka lekka. **Florencja. 22,30:** Muzyka taneczna. **Londyn Reg. 23,00:** Muzyka taneczna. **Hilversum I. 24,00:** Muzyka rozrywkowa.

Kronika Towarzystw

ŚRODA 10 MAJA.

Godz. 17,30: **Kat. Tow. Rob. Pol. par. św. Trójcy.** Zebranie zarządu w ognisku par.

Godz. 19,30: **L. O. P. P. rejon 1/II.** Zebranie w gimnazjum im. Śmigłego-Rydza przy ul. Grodzkiej. Udział każdego członka konieczny.

Godz. 19,45: **Konferencja Męska św. Wincentego á Paulo przy par. św. Trójcy.** Zebranie miesięczne w salce parafialnej. Referat wygłosi p. mgr Lewandowski. Uprasza się o liczny udział wszystkich członków Ważne sprawy. Msza św. za śp. Ojca św. Piusa XI dnia 17 bm. o godzinie 7.

Godz. 20,00: **Tow. Kat. Czeladzi Rzemieślniczej.** Zebranie z wykładem ks. Polanowskiego w Domu Czeladzi przy ul. Zygmunta Augusta 18. Uprasza się członków o liczne przybycie.

Godz. 20,00: **Sekcja uczennic i uczniów fryzjerskich przy Cechy Fryzjerów i Perukarzy.** Zebranie plenarne w szkole dokształcająco-zawodowej.

CZWARTEK 11 MAJA.

Godz. 18,00: **Zw. Powst. Wlkp., koło prac. kolej.** Zebranie miesięczne w lokalu p. Mellerowej, plac Piastowski. Obecność wszystkich członków konieczna.

Godz. 19,00: **Zw. Urzędników Kolejowych R. P., koło II.** Zebranie plenarne w sali zebrań zarządu okręg., ul. Król. Jadwigi 6.

Godz. 20,00: **Czeladź fryzjerska.** Nadzwyczajne walne zebranie w lokalu p. Mellerowej, plac Piastowski. Uprasza się o liczny udział.

* * *

Uwaga, bokserzy K. P. W. W sobotę 13 bm. o godz. 18 w świetlicy KPW przy ul. Zygmunta Augusta (róg Warszawskiej) odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie wszystkich sekcyj sportowych KPW Bydgoszcz. Ze względu na bardzo ważne sprawy, obecność wszystkich konieczna.

Tow. Ośw.-Relig. pod wezw. św. Ignacego. Książeczki do I Komunii św. dla dzieci wydawać będzie towarzystwo za okazaniem legitymacji i poświadczenia od ks. proboszcza w dniu 12 i 17 bm. o godz. 18 w lokalu zebrań p. Kowalskiego. Zebranie plenarne tow. odbędzie się w niedzielę 14 bm. o g. 14.

Sodalicja Pań Miejskich zawiadamia, że z okazji „Dnia Sodalicyjnego" odbędzie się w niedzielę 14 bm. o godz. 8 w kościele farnym uroczyste nabożeństwo połączone z wspólną Komunią św., a wieczorem tegoż dnia o godz. 19,30 nabożeństwo i zakończenie.

Klub sportowy „Brda". W środę 10 bm. o godz. 19 posiedzenie zarządu w świetlicy. Ważne sprawy 15-lecia. W czwartek 11 bm. o godz. 16 treningi piłkarzy i juniorów oraz sekcji lekkoatletycznej na boisku im. Świtały.

Stronnictwo Pracy

ZEBRANIE RADY POWIATOWEJ STRONNICTWA PRACY

odbędzie się w czwartek, dnia 11 bm. o godzinie 19 w sali p. Kocerki (ul. Jagiellońska). Członkami Rady Powiatowej zgodnie z uchwałą ostatniego zjazdu są: członkowie Zarządu Powiatowego, prezesi wszystkich kół Stronnictwa, położonych na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, członkowie Zarządu Okręgowego Z. M. P. „Jedność" oraz prezesi wszystkich kół Jedności z tego terenu. Sprawy b. ważne. Przybycie **konieczne.**

Zarząd Powiatowy.

KOŁO PÓŁNOC. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 13 bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Mellerowej, plac Piastowski. Referat wygłosi p. red. Felczak. Sprawy bardzo ważne. O liczny udział prosi zarząd.

Sensacją dnia naszego miasta

jest niewątpliwie **wielka wygrana w wysokości 75.000 zł**, która w trzecim dniu odbywającego się ciągnienia czwartej klasy 44 Lot. Klas. padła w kolekturze **K. Rzanny w Bydgoszczy przy ul. Gdańskiej 25 wzgl. Pl. Teatralny 2** na nr losu 29514. Dowiadujemy się, że wszystkie części tego losu sprzedane zostały tutaj w Bydgoszczy i to w pojedyńczych odcinkach 2 pracownikom fizycznym, jednemu skromnemu kupcowi, dalsza część pewnemu pomocnikowi fryzjerskiemu, a pozostałą piątkę posiada jeden z obywateli ziemskich na Pomorzu.

Wygrana ta stanowi wielki sukces **„Grosza Szczęścia"** znanej chrześcijańskiej kolektury **K. Rzanny** i niewątpliwie zapoczątkowała dalszą serię wielkich wygranych tej kolektury w obecnym ciągnieniu.

Majowe niespodzianki.

Już jedna trzecia miesiąca maja mija, a jak dotąd pogoda jest tego rodzaju, że nie można zaryzykować tak ulubionych majówek bez obawy przeziębienia się. Tegoroczny maj stanowczo się nie udał i stare polskie przysłowie: „Do świętego Ducha nie zdejmuj kożucha" zdaje się ma obecnie swe uzasadnienie. Czekają nas bowiem jeszcze trzej groźni „święci mroźni" Pankracy, Serwacy i Bonifacy, tak, że widoki na najbliższe dni są bardzo złe. Słowem: w atmosferze jak i w polityce dzieje się niedobrze.

Gdy kobieta sobie latka odejmuje.

Sprawa na pozór drobna, ale jak przykre pociągnęła za sobą skutki. Była gospodyni 31-letnia Władysława K. pragnąc w oczach narzeczonego uchodzić za młodszą, na potwierdzenie tego w jego obecności wypisując formularz zameldowania w miejskim Biurze Ewidencji Ludności, odjęła sobie kilka latek. Sprawa wyszła na jaw, a ponieważ wypełnienie formularza miało charakter dokumentu, więc pociągnęło to za sobą niemiłe skutki. Wczoraj pani Władysława stanęła przed Sądem Okręgowym, który skazał ją za to na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem. Najważniejsze jednak, że narzeczony wybaczył jej to przestępstwo i w międzyczasie ją poślubił.

Powiat Bydgoszcz-wieś zadeklarował ponad pół miliona złotych.

Na pożyczkę obrony przeciwlotniczej zadeklarowano i przeważnie już wpłacono z powiatu bydgoskiego ogółem **517.630 zł.** Uwzględniając ciężkie miejscowe warunki (w powiecie mamy 50.000 ha lasu, który nic nie daje) wyniki subskrypcyjne są znaczne.

Państwowy Bank Rolny przyjmuje jeszcze **do 15 maja** deklaracje od rolników posiadających lub dzierżawiących poniżej 100 ha — tylko na obligacje (nie bony) pożyczki obrony przeciwlotniczej.

Po meczu artyści - dziennikarze.

Organizatorzy meczu piłki nożnej artyści teatru — dziennikarze składają tą drogą serdeczne podziękowanie tym wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób pomogli przy organizowaniu meczu, a przede wszystkim tym, którzy w liczbie ok. 1000 osób, niezrażeni niepogodą, przybyli na stadion. Czysty dochód z meczu w sumie 251,84 zł został przekazany na F. O. N. Jak się dowiadujemy, niektórzy dziennikarze pałają żądzą rewanżu. Ponowny mecz ma być urządzony w sierpniu br. (chyba przy innej pogodzie!).

Próby o POS.

Wszystkie kobiety pragnące uzyskać POS zawiadamia się, że treningi do składania próby odbywają się w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 na Stadionie Miejskim pod kierunkiem p. Malanowskiej, miejskiej instruktorki wfk.

Napad na stróża nocnego.

Dzisiejszej nocy napadnięty został 43-letni stróż Władysław Tomaszewski, zam. przy ul. Chełmińskiej 2. Gdy stróż, obchodząc swój rewir, znalazł się przy placu Król. Jadwigi, zaczepiony został przez nieznanych mu dwóch mężczyzn, który po krótkiej wymianie słów rzucili się na stróża, okładając go po głowie i twarzy. Na wszczęty przez napadniętego alarm, złoczyńcy zbiegli. Do stróża przywołano lekarza z pogotowia ratunkowego, który opatrzył ciężkie rany, odstawiając następnie ofiarę napadu do domu. Policja czyni poszukiwania za sprawcami.

Z nędzy porzuciła dziecko.

Za porzucenie swego dziecka odpowiadała wczoraj przed Sądem Okręgowym 23-letnia robotnica Gertruda Brzezińska z Smukały. Znalazłszy się w bardzo trudnym położeniu materialnym, ponieważ ojciec dziecka nie uznał maleństwa, robotnica porzuciła chłopca, liczącego 8 dni, w korytarzu gmachu Opieki Społecznej. Urzędnik opieki zauważył na korytarzu zawiniątko i oddał dziecko do Schroniska dla Niemowląt. Na wczorajszej rozprawie robotnica tłumaczyła się, że czynu dopuściła się z powodu wielkiej biedy. Sąd uwzględniając okoliczności łagodzące skazał Brzezińską na 7 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary.

—::—

— **Wielki kiermasz LOPP.** Koło kobiece LOPP urządzają w niedzielę, dnia 14 maja 1939 r. w sali i ogrodzie Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej 13 wielki kiermasz. Początek o godz. 17-ej. W programie loteria fantowa, strzelanie o nagrody, własny bufet i moc niespodzianek. Do tańca przygrywać będzie doborowa orkiestra. Czysty dochód przeznacza się na szkolenie młodzieży do lotnictwa. (n4257

— **Zabawę wiosenną** urządza w sobotę 13 maja w sali p. Kowalskiego (ul. Wrocławska) Ogólny Związek Podoficerów Rezerwy RP. Koło Bydgoszcz-Miasto Pracowników przy Elektrowni i Tramwajach Miejskich. Zarząd Koła zaprasza na zabawę tą wszystkich sympatyków i życzliwych, zapewniając im miłe spędzenie chwil. (n4266

— **Inspektorat Pracy 67 Obwodu w Bydgoszczy** zmienił lokal i mieści się obecnie przy ul. Marsz. Focha 39, I ptr.

— **Odwołanie wycieczki do Potulic.** Wycieczka Pomorskiego Związku Pracowników Handlowych z siedzibą w Bydgoszczy do Potulic, z powodów od Związku niezależnych **odwołuje się.** Jednocześnie przypominamy o zebraniu plenarnym, które odbędzie się w piątek, dnia 19 maja br.

Z ruchu Chr. Z. Z.

Chrz. Zw. Czeladzi Rzeźnickiej. Zebranie odbędzie się **w środę 10 bm.** o godz. 19 w sali p. Mellerowej, plac Piastowski. Sprawy bardzo ważne. Obecność wszystkich członków konieczna.

Odpowiedzi Redakcji

L. w Gdyni. Wszyscy kupcy żydowscy w Gdyni, wśród których nie brak milionerów, podpisali pożyczkę w ogólnej sumie 550 tys. zł. Banki żydowskie w całym kraju wykazały 21 milionów, żydowscy właściciele domów w Warszawie w liczbie 1100 dali razem 3 miliony zł. Żydzi zamierzali złożyć 60 milionów złotych (po 20 zł na głowę), lecz czy dociągnęli — trzeba będzie zbadać i wyciągnąć stąd wnioski.

Lokatorom domu przy ul. Sowińskiego nr 30. Należy sprawę skierować do miejskiego Urzędu Zdrowia.

M. N. Tablice pamiątkowe nie mogą nikogo razić. W Lipsku też jest tablica na cześć księcia Józefa Poniatowskiego. Wywieszanie flag „na rozkaz" byłoby nonsensem. Obywatel musi sam się poczuwać.

„Zainteresowana". Metryki urodzeń wystawiają urzędy stanu cywilnego. Przed rokiem 1874 w b. zaborze pruskim rejestr prowadziły tylko biura parafialne. Jeżeli zna Pani rok urodzenia lub zgonu swoich przodków, biura parafialne odnajdą datę.

X. Y. Z. Od ub. piątku nie otrzymujemy z Niemiec żadnych gazet.

Czytelnikowi z Chojnic. „Pasieka Podolska" w Podwołoczyskach, reklamująca się jako firma polska, jest placówką żydowską i zatrudnia wyłącznie żydów.

Ochotnikowi. T. zw. żywe torpedy zostały już przez marynarkę japońską zaniechane. Okazało się, że ogień zaporowy z okrętów unieszkodliwiał tego rodzaju torpedy. Do wyrzucania ich musiano budować osobne wyrzutnie.

—::—

BANK POLSKI PŁACIŁ W DNIU 10. 5. 39:

dolary amerykańskie	5.30
dolary kanadyjskie	5.26½
funty szterlingów	24.81
franki szwajcarskie	119,10
franki francuskie	14.02
belgi belgijskie	90,45
liry włoskie	17,—
floreny holenderskie	283,60
marki niemieckie	68,—
guldeny gdańskie	93,75

†

Ś. p.

Władysław Orłowski

były przemysłowiec, opatrzony Sakramentami św. zasnął w Bogu dnia 9 maja 1939 r. w Poznaniu, przeżywszy lat 76.

Pogrzeb odbędzie się dnia 11 maja, t. j. w czwartek godzina 15.30 z kaplicy przedpogrzebowej na nowym cmentarzu w Bydgoszczy, o czym zawiadamia pogrążony w głębokim smutku i żałobie

4305) **Syn.**

SAMOCHODY

Największej Fabryki Samochodów Europy

RENAULT

Nowe modele na rok 1939 przodujące zawsze w jakości i w cenie

Juva 4 4/28 KM **5.400,—** **Primasport** 9/65 KM **8.250,—**
Celta 4 6/35 KM **7.250,—** **Viva 4** 9/65 KM **9.900,—**
Nova 4 9/55 KM **7.950,—** **Viva 4** 8 osobowy **11.900,—**

Dostawa natychmiastowa. (n-4250

Generalne przedstawicielstwo na Pomorze i Wielkopolskę

AUTO-MOTOR **POZNAŃ Plac Nowomiejski 7**

Przedstawicielstwo w Gdyni: TECHNOSERVICE t. z o. p. ul. Starowiejska 15.

Zgrzebła do chwastów oryginalne „Sacka"

Najlepsze narzędzie do skutecznego tępienia chwastów. n-3826

Czyszczalnie do zbóż „Nowo-Siew"

Najnowocześniejsze maszyny w tej dziedzinie.

Srutowniki młotowe „Hummel"

do śrutowania wszelkich zbóż, nasion oleistych jak łubinu słodkiego, oraz do śrutowania kukurydzy nawet w kiściach.

Dostarczamy po korzystnych cenach:

Bracia RAMME

Bydgoszcz, Grunwaldzka 24 Tel.: 30-76 i 30-79.

PROSZKI MIGRENO-NERVOSIN

KOGUTEK GASECKIEGO

GRYPA, PRZEZIĘBIENIE BÓLE GŁOWY, ZĘBÓW i t. p.

ŻĄDAJCIE PROSZKÓW TYLKO W HIGIENICZNYCH TOREBKACH.

n 4182

Polak jeździ tylko

na polskich motocyklach SHL

Specjalna konstrukcja dostosowana do naszych warunków drogowych zapewnia motocyklom SHL niespożytą wytrzymałość. Setki SHL zwolnione są od rejestracji, podatku drogowego i nie wymagają prawa jazdy. (n-4272

Zastępstwo na Pomorze:

Marian Piechocki

Skład motocykli, rowerów i radioodbiorników Philipsa

Bydgoszcz, Wełniany Rynek 10, tel. 2495.

słowo budyń nie mówi nic!

Luba mówi wszystko

ŻĄDAJMY TYLKO SWOJE I WYŚMIENITE BUDYNIE PROSZKI DO PIECZENIA GALARETKI

„Luba"

n 3800

„Grosz Szczęścia"

magnes wygranych mojej kolektury przyniósł w 3 dniu odbywającego się ciągnienia IV klasy wielką wygraną

75.000,— zł

na los nr 29.514

sprzedany tutaj w Bydgoszczy (n-4267

K. RZANNY

Kolektura Loterii Klasowej

ul. Gdańska 25 **BYDGOSZCZ** **Plac Teatralny 2**
naprzeciw Pl. Wolności nar. Herm. Frankego

Zarząd Telefonów Bydgoskich Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej

zawiadamia Stowarzyszenia, Organizacje, Przedsiębiorstwa i osoby prywatne, że na urządzeniach telefonicznych (szafy, słupy i t. p.)

naklejanie wszelkich reklam i ogłoszeń

jest wzbronione,

a osoby nie stosujące się do powyższego będą pociągane do odpowiedzialności prawnej. (n4252

Wydzierżawienie alei czereśniowej.

Zarząd Gminny w Swieciu powiatu świeckiego wydzierżawi w dniu 19. V. br. o godz. 13-tej w Swieciu ul. Dworcowa nr 34 w drodze publicznego ustnego przetargu na okres 6 letni

aleję czereśniową ok. 200 drzew w Mariankach

Cena wywołania 2000,— zł. Wadium 200,— zł w gotówce. Kaucja 500.— zł w gotówce lub papierach wartościowych. Przybicie jednemu z trzech najwięcej dających, przy czym Zarząd Gminny zastrzega sobie również prawo nie przyjęcia żadnego reflektanta.

Czynsz dzierżawny oraz kaucja płatna przy zawarciu umowy w dniu przetargu.

Bliższe warunki dzierżawy przeglądać można w biurze Zarządu Gminnego codziennie w godzinach urzędowych. (n4261

Wójt (—) Paweł Pudełko.

KSIĄŻKI ZA BEZCEN

Ceny likwidacyjne **obniżono** jeszcze o 50%
Nowy katalog z obecnymi cenami wysyłam **darmo.**

ostatnie tygodnie wyprzedaży (n-4270
w Domu Książki Polskiej
Warszawa, Plac Trzech Krzyży 8.
Syndyk upadłości.

PLAC SKŁADOWY

o obszarze ca 2.000 m² z bocznicą kolejową, znajdujący się na jednym z przedmieść, **poszukujemy** celem wydzierżawienia względnie kupna. Spieszne dokładne oferty składać do filii Dziennika Bydg. pod **„Plac składowy".** (f5094

Otwierajcie szafy! Przeglądajcie garderobę!

Najlepiej odzież wiosenną **czyści chemicznie i farbuje**

BARWA KAŁAMAJSKI

Bydgoszcz (n3551
ul. Gdańska 27.

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Polecamy n3941

piasek do budowli żwir gruby od 3 mm

wzwyż do betonów i ogrodów oraz **gruz ceglany.**

Zakłady Przemysłowe M. Krenski Sp. z o. o.

Bydgoszcz ul. Gdańska 140.

Swiece

do **I Komunii Św. kupisz** najtaniej w (n4254

Starej Drogerii Leonard Baumgart
Stary Rynek 21
telefon 23-96

N 1551

TO ROWER

ORIGINAL-REKORD
BARDZO WYTRZYMAŁY

HURTOWNIA ROWERÓW W. JAHR-BYDGOSZCZ

PONAD 100.000 W UŻYCIU
Do nabycia w składach rowerów

Repertuar kin bydgoskich:

APOLLO: „ Dziś „Cztery córki" i tygodn.

BAŁTYK: „Więzień Królewski" oraz dodatki.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4. Dziś dwa filmy: „Dunia, córka zawiadowcy stacji" „Przeklęty skarb".

KRISTAL: „Gibraltar" w roli gł. Vivanne Romance oraz tyg. Pat'a. Ostatnie dwa dni!

LIDO: „Sygnały" film polski, oraz nadprogram.

MARYSIEŃKA: „Porzucona" oraz nadprogram

Niemieckiego
angielskiego, francuskiego, polskiego wyuczy w rekordowym czasie z dobrą wymową b. prof. Załachowska, 20 Stycznia 22, m. 8. (i794

SPRZEDAŻE

Domek
dwumieszkaniowy centrum, wpłata 6 000. Długa 32—5 4304

Westfalkę
sprzedam korzystnie. Leszczyńskiego 70. 4308

Samochód f4206
Bück 5 osobowy w dobrym stanie gotowy do jazdy. Nakło. Dąbrowskiego 6.

Kawiarnię n4260
cukiernię nowocześnie urządzoną korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Dziennik Bydg. pod „Kawiarnia".

Kolonialkę
dobrze zaprowadzoną bez konkurencji sprzedam okazyjnie. Wiadomość Dziennik. n4251

Wózek
dziecięcy w dobrym stanie na sprzedaż. Półwiejska 2—2. 4306

Kolonialkę
dobry punkt, sprzedam. Adres Dzieunik. 4300

Dom
składem ogrodem, 16000. Nowakowski, Kaszubska nr 2. 4292

Dom
sprzedam. Wzgórze Dąbrowskiego 10. 4291

Kolonialkę f5076
przy ruchliwej ulicy korzystnie. Wiad. Dziennik Bydgoski.

Odpadki
dużą ilość odda Restauracja Ziemiańska, Dworcowa 24, f5077

Skrzynki 4298
od smalcu, wiadomość Zbożowy Rynek 10/2.

Dom
restauracją, kolonialką, towarem, urządzeniem, okazyjnie sprzedam. 290 mórg zamienię na domek, domy, majątki duży wybór. Nochowiczowa, Wileńska 9. f5055

Motor
gaz ssany 20 K. M. w najlepszym biegu sprzedam. Witt, Nowy Młyn, poczta Margonin. f5066

Leżaki Meble ogrodowe

J. MUSOLFF
T. z o. p. n3662
BYDGOSZCZ ulica Gdańska 7.

KOBIETY I TELEFON.

— Czy wiesz, że Zosia w telefonie nigdy mnie nie chce dopuścić do głosu.
— Przecież możesz mówić jednocześnie.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, K. K. O. miasta Bydgoszczy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Zakład graficzny i miejsce odbicia, wydawca i miejsce wydania Drukarnia Bydgoska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz, ul. Poznańska 12-14. — Odpowiedzialni redaktorzy: Za politykę wewnętrzną: Zygmunt Felczak; zagraniczną: mgr. Stanisław Strąbski; gospodarczą Stanisław Nowakowski; dział literacki i felieton: Henryk Kuminek; wiadomości z Wielkopolski i Pomorza dział kobiecy i „Swiatek dziecięcy: Janina Hernetówna; dział sportowy Edmund Kiessa; kronikę lokalną: Aleksander Kiedrowski; rozmaitości, wiadomości z kraju i ze świata: Edmund Kiessa; programy, zagadnienia radiowe i wiadomości ze Wschodu: Wincenty Sławiński; dział rolniczo-ogrodniczy: Dyonizy Wesołek. — Ogłoszenia i reklamy: Władysław Żewicki. — Zarządzający drukarnią: Ignacy Balwiński. — Za wiadomości z Gdyni: Zofia Żelska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu.